
**Az egészségügy irányítása, közegészségügyi,
járványügyi feladatokkal foglalkozó intézetek,
szervezetek az EU tagállamokban**

Készítette:

Egészségügyi Rendszertudományi Iroda

2009. augusztus

Tartalom

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
AUSZTRIA.....	10
BELGIUM.....	14
BULGÁRIA.....	17
CIPRUS.....	20
CSEHORSZÁG.....	23
DÁNIA.....	26
EGYESÜLT KIRÁLYSÁG.....	31
ÉSZTORSZÁG.....	38
FINNORSZÁG.....	43
FRANCIAORSZÁG.....	47
GÖRÖGORSZÁG.....	50
HOLLANDIA.....	53
ÍRORSZÁG.....	61
LENGYELORSZÁG.....	67
LETTORSZÁG.....	70
LITVÁNIA.....	73
LUXEMBURG.....	77
MÁLTA.....	80
NÉMETORSZÁG.....	82
OLASZORSZÁG.....	88
PORTUGÁLIA.....	92
ROMÁNIA.....	94
SPANYOLORSZÁG.....	97
SVÉDORSZÁG.....	100
SZLOVÁKIA.....	106
SZLOVÉNIA.....	109

ÖSSZEFOGLALÓ

Tanulmányunkban 26 EU tagországban vizsgáljuk az egészségügyi minisztériumok feladatkörét és a közegészségügy (környezet és település-egészségügy, élelmezés- és táplálkozás-egészségügy, gyermek- és ifjúság-egészségügy, sugáregészségügy, kémiai biztonság, munkaegészségügy), járványügy, egészségfejlesztés, egészségügyi igazgatás feladatainak ellátási formáit, szervezetét. (bár Magyarországon a foglalkozás egészségügyi, munkaegészségügyi feladatok nem tartoznak az ÁNTSz-hez – az Országos Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézet a Szociális és Munkaügyi Minisztérium felügyelete alatt áll, kutatásunk során a közegészségügyi feladatok között a munkaegészségügyre, foglalkozás egészségügyre is tekintettel voltunk).

Ismertetjük az intézmények fő tevékenységét, lehetőség szerint szervezeti kapcsolódási pontjait, az országos és regionális szintek közötti feladat- és felelősség megosztást.

Forrásként elsősorban az intézmények internetes oldalait használtuk, ezek elérhetőségét is feltüntettük. Kiegészítő forrásként a European Observatory on Health Systems and Policies - Health Care Systems in Transition országtanulmány sorozatának információit alkalmaztuk.

Szervezet

Az egészségügy központi irányító szerve az országok egészségügyi minisztériuma. A 26 tagország közül az egészségügyet csak az egészségügyre szakosodott önálló minisztérium felügyeli 17 országban. Az egészségügyi tárca feladatai a szociális ügyekkel összekapcsoltak 6 országban (Finno., Svédo., Észtó., Olaszó., Spanyolo., Görögo - szolidaritás megnevezéssel), közülük 1 országban a munkaügy is a feladatok közé tartozik (Olaszó.), a sporttal 2 országban (Franciaország, Hollandia). Belgiumban az egészségügyet, a táplálkozási lánc biztonságát, a környezetet egy szövetségi szolgálat felügyeli a korábbi minisztériumok helyett.

Az EU tagországok közegészségügyi – járványügyi feladatainak szervezése kevés közös jellemzőt tükröz.

- ▶ Vannak országok, ahol a közegészségügyi, járványügyi felügyelet legfőbb szervezete az ország egészségügyi minisztériuma. Ezzel találkozhatunk pl. Belgiumban, ahol több minisztérium munkáját szervezték a Szövetségi Népegészségügyi Szolgálatba (egészségügy, szociális ügyek, mezőgazdaság). Így a 10 milliós országban ezzel a feladattal egy 1800 főt foglalkozó minisztérium foglalkozik, integrálva számos egymással határos szakmai terület feladatait. Máltán, Luxemburgban az ország mérete indokolhatja leginkább a közegészségügyi feladatok minisztériumba szervezését. Dániában az Egészségügyi és Megelőzésügyi Minisztériumba koncentrálnak a feladatok.
- ▶ A magyarországi feladatszervezéshez hasonló, egyetlen intézménybe legtöbb funkciót tömörítő szervezeti formával is találkozhatunk néhány országban: a déli országokban – Portugália, Spanyolország, Olaszország, vagy Kelet-Európa országaiban: Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Észtország, Lettország, Litvánia, Szlovénia, Bulgária. Helyenként (pl. Csehország, Lettország, Lengyelország) a felügyelet, ellenőrzés és a szakmai-módszertani kutatómunka funkciója két szervezetbe delegált, a működés feltétele a szoros szakmai együttműködés.
- ▶ Több országban egy meghatározó intézet vagy szervezet mellett számos funkció más intézetekbe, szervezetekbe delegált. A meghatározó intézet Ausztriában az Ausztriai Egészség- és Táplálkozásbiztonsági Ügynökség (AGES), az Egyesült Királyságban pl. a minisztérium

dominanciája mellett az Egészségvédelmi Intézet, Finnországban a Nemzeti Jóléti és Egészségügyi Kutatás- Fejlesztési Központ (Stakes), vagy Hollandiában az Országos Népegészségügyi és Környezetvédelmi Intézet (RIVM), Svédországban az Egészség és Jólét Országos Tanácsa. Németországban a Robert Koch Intézet járványügyi szerepköre mellett pl. egészségfejlesztésben, élelmezésbiztonságban, munkaegészségügyben stb. más intézmények illetékesek.

Természetesen minden tipizálás hibákat hordoz. A tevékenységekben vannak súlypontok, ezek mellett azonban az egészségvédelmi, közegészségügyi feladat vagy szemlélet számos - az egészségügytől látszatra távol álló intézményben is felfedezhető – ilyen megközelítésben a szereplők száma nő, de a meghatározó feladathordozók köre nem változik.

Összefoglaló táblázat

Ország	Minisztérium	Központi intézet	Feladatokra specializált intézetek, szervezetek
Ausztria	Szövetségi Egészségügyi Minisztérium	AGES	Egészséges Ausztria Alap - egészség-fejlesztés
Belgium	Egészségügyet, a Táplálkozási Lánc Biztonságát és a Környezetet felügyelő Szövetségi Szolgálat	Egészségügyet, a Táplálkozási Lánc Biztonságát és a Környezetet felügyelő Szövetségi Szolgálat	Népegészségügyi Kutatóintézet - fertőző betegségek felügyelete, gyógyszerfelügyelet Magas Szintű Higiéniai Tanács, Táplálkozási Lánc biztonságát felügyelő Szövetségi Hivatal - élelmiszerfelügyelet
Bulgária	Egészségügyi Minisztérium	Országos Egészségvédelmi Központ	Fertőző és Paraziták okozta Betegségek Központja - járványügy Országos Radiobiológiai és Sugárvédelmi Központ - sugárvédelem Narkotikumokkal foglalkozó Országos Tanács – kábítószer felügyelet
Ciprus	Egészségügyi Minisztérium	Egészségügyi Minisztérium	
Csehország	Egészségügyi Minisztérium	Országos Tisztifőorvos Hivatala (Közegészségügyi állomások) és népegészségügyi intézetek (Országos Népegészségügyi Intézet)	

Ország	Minisztérium	Központi intézet	Feladatokra specializált intézetek, szervezetek
Dánia	Egészség- és Megelőzésügyi Minisztérium	Egészség- és Megelőzésügyi Minisztérium	Nemzeti Egészségügyi Tanács - igazgatás, eg.fejlt., védőnői és ápolási szakfelügyelet Nemzeti Szérum Intézet - járványügy Dán Állatorvosi és Élelmiszer Hatóság - élelmezés- és táplálkozás-egészségügy (végrehajtás) Dán Környezetvédelmi Ügynökség - környezet egészségügy Dán Munkahelyi-környezet Hatóság – munkaeü. Környezetvédelmi Minisztérium: kémiai biztonság
Egyesült Királyság	Egészségügyi Minisztérium	Egészségügyi Minisztérium Egészségvédelmi Intézet	Élelmezési Szabványügyi Hivatal: élelmezés- és táplálkozás-egészségügy
Észtország	Szociális Ügyek Minisztériuma	Egészségvédelmi Felügyelőség	Környezetvédelmi Minisztérium - környezet- és település, sugáregészségügy Országos Egészségfejlesztési Intézet - környezet- és település egészségügy, járványügy (kutatás, elemzés), egészségfejlesztés (végrehajtás) Kemikáliák Jelentési Központja - kémiai biztonság Egészségügyi Tanács - egészségügyi igazgatás (végrehajtás), védőnői, ápolási szakfelügyelet.

Ország	Minisztérium	Központi intézet	Feladatokra specializált intézetek, szervezetek
Finnország	Finn Egészségügyi és Szociális Minisztérium		<p>Nemzeti Egészségügyi és Jóléti Intézet - környezet-egészségügy, járványügy, egészség-fejlesztés</p> <p>Nemzeti Jóléti és Egészségügyi Kutatás- Fejlesztési Központ - egészségfejlesztés, járványügy, gyermek- és ifjúság-egészségügy,</p> <p>Nemzeti Jóléti és Egészségügyi Felügyelő Hatóság – engedélyezés, felügyelet</p> <p>Finn Munkakörnyezeti Alap, Finn Foglalkozás-egészségügyi Intézet - munkaegészségügy</p> <p>Nukleáris és Sugárbiztonsági Hatóság - sugárvédelem, nukleáris biztonság</p>
Franciaország	Egészségügyi és Sportügyi Minisztériuma	Egészségügyi Felügyeletet gyakorló Intézet:	<p>Környezet egészségügyet és Munkahelyi Egészségbiztonságot Felügyelő Hatóság - környezetü, munkaeü.</p> <p>Élelmiszerbiztonságot Felügyelő Hatóság,</p> <p>Élelmiszerügyi és Állategészségügyi Intézet - élelmezés- és táplálkozás-egészségügy</p> <p>Sugárvédelmi és nukleáris biztonságot felügyelő Intézet: sugárvédelem</p>
Görögország	Egészségügyi és Szolidaritási Minisztérium	na	Görög Élelmiszerbiztonsági Hatóság - élelmiszerbiztonság
Hollandia	Egészségügyi, Népjóléti és Sport Minisztérium	Országos Népegészségügyi és Környezetvédelmi Intézet	<p>Élelmezés és Termékbiztonsági Hatóság: élelmezés- és táplálkozás-egészségügy</p> <p>Egészségfejlesztési és Betegségmeg-előzési Intézet - egészségfejlesztés</p>

Ország	Minisztérium	Központi intézet	Feladatokra specializált intézetek, szervezetek
Írország	Egészségügyi és Gyermekvédelmi Minisztérium	Egészségügyi és Gyermekvédelmi Minisztérium	<p>Ír Népegészségügyi Intézet - egészségfejlesztés</p> <p>Egészségvédelmi Felügyeleti Központ - járványügy</p> <p>Élelmiszerbiztonsági Hatóság - élelmezés- és táplálkozás-egészségügy</p> <p>Egészség- és Biztonságügyi Hatóság - munkaegészségügy</p> <p>Környezetvédelmi, Örökségvédelmi és Önkormányzati Minisztérium - környezet- és település egészségügy, sugáregészségvédelem, kémiai biztonság</p>
Lengyelország	Egészségügyi Minisztérium	Országos Közegészségügyi Felügyelet Országos Közegészségügyi Intézet	
Lettország	Egészségügyi Minisztérium	Állami egészségügyi Felügyelőség, Népegészségügyi Ügynökség feladat osztottan	<p>Fertőző Betegségek Lettországi Központja - járványügy,</p> <p>Sürgősségi és Katasztrófaegészségügyi Központ – katasztrófaeü.,</p> <p>Élelmiszer és Állategészségügyi Szolgáltatások - élelmezés</p>
Litvánia	Egészségügyi Minisztérium	Állami Közegészségügyi Szolgálat	<p>Állami Környezetegészségügyi Központ – környezeteü.</p> <p>Fertőző Betegségek Ellenőrzésének Központja - járványügy</p> <p>Sugárzásvédelmi Központ – sugárzásvéd.</p> <p>Munkaegészségügyi Központ – munkaeü.</p>
Luxemburg	Egészségügyi Minisztérium	Egészségügyi Minisztérium	
Málta	Egészségügyi Minisztérium	Egészségügyi Minisztérium	

Ország	Minisztérium	Központi intézet	Feladatokra specializált intézetek, szervezetek
Németország	Szövetségi Egészségügyi Minisztérium	Robert Koch Intézet – járványügy	<p>Szövetségi Fogyasztóvédelmi és Élelmiszerbiztonsági Hivatal – élelmezéseü.</p> <p>Sugárvédelmi Szövetségi Hivatal – sugárvéd.,</p> <p>Lakosságvédelmi és Katasztrófa-elhárítási Szövetségi Hivatal – katasztrófaeü.,</p> <p>Szövetségi Egyesület a Prevencióért és Egészségfejlesztésért – megelőzés, egészségfejl.</p> <p>Munkaegészségügyi és Munkabiztonsági Szövetségi Intézet – munkaeü.</p>
Olaszország	Munkaügyi, Egészségügyi és Szociálpolitikai Minisztérium	Országos Közegészségügyi Intézet	
Románia	Népegészségügyi Minisztérium	Népegészségügyi Minisztérium 42 Körzeti Közegészségügyi Hatóság	
Portugália	Egészségügyi Minisztérium	Dr. Ricardo Jorge Nemzeti Egészségügyi Intézet (INSA)	
Spanyolország	Egészségügyi és Szociálpolitikai Minisztérium	III. Károly Közegészségügyi Intézet	<p>Spanyol Élelmiszerbiztonsági és Táplálkozási Ügynökség - élelmezéseü.</p> <p>Nemzeti Foglalkozásbiztonsági és -egészségügyi Intézet – munkaeü.</p>
Svédország	Egészségügyi és Szociális Minisztérium	Egészség és Jólét Országos Tanácsa	<p>Országos Népegészségügyi Intézet – környezeteü., munkaeü., gyermekeü., egészségfejl,</p> <p>Svéd Fertőző Betegség Ellenőrzési Intézet - járványügy</p> <p>Nemzeti Élelmiszer Hatóság – élelmezéseü.</p>
Szlovákia	Egészségügyi Minisztérium	Országos Közegészségügyi Hivatal (ÚVZ)	

Ország	Minisztérium	Központi intézet	Feladatokra specializált intézetek, szervezetek
Szlovénia	Egészségügyi Minisztérium	Országos Közegészségügyi Intézet	Egészségügyi Felügyelőség - élelmezéseü., gyermekeü., Országos Kemikáliai Iroda – kémiai bizt., Országos Foglalkozásbiztonsági Intézet – munkaeü., sugáreü., Szlovén Sugárzásvédelmi Hatóság – sugárvéd.

AUSZTRIA

Osztrák Szövetségi Egészségügyi Minisztérium

<http://www.bmgfi.gv.at>

Az Osztrák Szövetségi Egészségügyi Minisztérium hatáskörébe tartoznak a következők: egészségügy, állategészségügy, a közegészségügyi és állategészségügyi személyzet ügyei, az élelmiszerek ellenőrzésével kapcsolatos ügyek, a géntechnológia általános ügyei, valamint a betegbiztosítás és balesetbiztosítás. A minisztérium tevékenységét a közvetlen felügyelete alá tartozó további intézmények segítik.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Feladat	Felelős szerv
Egészségfejlesztés, népegészségügy	Bundesministerium für Gesundheit Szövetségi Egészségügyi Minisztérium Fonds Gesundes Österreich Egészséges Ausztria Alap
Élelmiszerbiztonság, fogyasztóvédelem	Bundesministerium für Gesundheit Szövetségi Egészségügyi Minisztérium Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit (AGES) Ausztriai Egészség- és Táplálkozásbiztonsági Ügynökség
Járványügy, sugárvédelem, kémiai biztonság, környezet-egészségügy, foglalkozás-egészségügy, gyermek- és ifjúság-egészségügy, védőnői szakfelügyelet, ápolási szakfelügyelet, általános adminisztráció, egészségügyi igazgatás és koordináció	Bundesministerium für Gesundheit Szövetségi Egészségügyi Minisztérium

Szövetségi szint

Szövetségi Egészségügyi Minisztérium

<http://www.bmgfi.gv.at>

Országos szinten az ÁNTSZ jellegű tevékenységekért a Szövetségi Egészségügyi Minisztérium (Bundesministerium für Gesundheit) III. (közegészségügy és gyógyszerügy) és II. (fogyasztói egészség és egészségprevenció) szekciói felelnek. A minisztérium tevékenységét ezen a szinten a közvetlen felügyeletük alá tartozó további intézmények segítik (AGES, Fonds Gesundes Österreich).

A felelősségi köréhez tartozik:

- ▶ Egészségügy
- ▶ Tisztiorvosi személyzet és az állategészségügyi személyzet ügyei

▶ Élelmiszerek felügyeletével kapcsolatos ügyek

A minisztérium hatósági feladatai közé tartozik a narkotikumok és pszichotropikus gyógyszerek kiadásának, ill. honosításának engedélyezése.

Az intézmény a Parlamentnek, valamint a miniszternek tartozik jelentéstételi kötelezettséggel. Ausztria 9 szövetségi állama fölött gyakorol felügyeletet.

Maga a minisztérium nem végez laboratóriumi tevékenységet, ez outsourcingban elsősorban állami tulajdonban lévő laborok vagy egyetemi laboratóriumok végzik.

Krizishelyzetekre, sürgősségi és vészhelyzetekre vonatkozóan kontrollált mechanizmussal rendelkezik.

A minisztériumon belül a kapcsolódó területek

III. szekció Közegészségügy és gyógyszerügy

A szekció felépítése:

Osztályok:

III/A/1: Fertőző betegségek, járványügy, krízismenedzsment

III/B/5: Sugárvédelem

II. szekció: Fogyasztói egészség és prevenció

A szekció felépítése:

Osztályok:

II/A/1: Nem fertőző betegségek epidemiológiája

II/A/2: Prevenció és Egészségfejlesztés

Fogyasztói egészséggel foglalkozó terület

II/B/4: Húsárak, primer termékek és állati melléktermékek élelmiszerbiztonsága

II/B/7: Élelmiszerbiztonság és fogyasztóvédelem, jogi ügyek, az ellenőrzés koordinációja

II/B/8: élelmiszerbiztonság és fogyasztóvédelem, speciális áruk és FAO/WHO codex alimentarius

Minisztérium alá tartozó szervek

▶ **AGES**

Ausztriai Egészség- és Táplálkozásbiztonsági Ügynökség (Österreichische Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit)

<http://www.ages.at/>

2002-ben került sor az élelmiszerbiztonság, a bakterológia, a szerológia, az állategészségügy és a mezőgazdaság területéről 18 szövetségi intézet és hivatal összevonására. A négy székhelyre történő összevonás célja az élelmiszerterület ellenőrzési intézkedéseinek szignifikáns javítása. Az ügynökség Kft-ként teljes egészében állami tulajdonban végzi tevékenységét. Tulajdonosok: Szövetségi Mező-, Erdő-és Vízgazdálkodási és Környezetvédelmi Minisztérium, Szövetségi Egészségügyi Minisztérium. Az

AGES Ausztria szerte 42 intézetet és az Elemző Kompetenciaközpontot foglal magába 7 székhelyen (Innsbruck, Salzburg, Linz, Klagenfurt, Graz, Mödling, Wien), 5 területre felosztva (humán medicina, mezőgazdaság, élelmiszer, állategészségügy, gyógyszerügy).

Az AGES feladatai az élelmiszerbiztonság területén:

Az osztrák Élelmiszerbiztonsági Törvény értelmében vizsgálatokat végez, szakvéleményt ad, állat-egészségügyi vizsgálatokat végez és foglalkozik a humán fertőző betegségek prevenciójával és leküzdésével. Ezzel Ausztriában – egyedülként Európában – a szövetségi kompetenciák a különböző szakterületeken a tápláléklánc mentén egy intézményhez összpontosulnak.

2006-tal kezdték meg működésüket az AGES-en belül a következő szervek:

- ▶ Bundesamt für Sicherheit im Gesundheitswesen (**Szövetségi Hivatal az Egészségügyi Biztonságért**) **Korábban Bundesamt für Arzneimittelnként működött**
- ▶ Bundesamt für Ernährungssicherheit (**Szövetségi Élelmiszerbiztonsági Hivatal**)

▶ Fonds Gesundes Österreich (Egészséges Ausztria Alap)

<http://www.fgoe.org/>

Állami tulajdonban lévő szervezet.

Feladatok: Egészségfejlesztés stratégiájának kidolgozása, kapcsolódó projektek koordinálása, egészségfejlesztéshez kapcsolódó felvilágosítás és tájékoztatás.

Költségeit a költségvetés adókból fedezi.

Aktivitásának 6 központi területe:

- ▶ mozgás
- ▶ táplálkozás
- ▶ lelki egészség
- ▶ gyermekek és ifjúság az iskolán kívüli területeken
- ▶ kis- és közepes cégek alkalmazottai
- ▶ idős lakosság városi és vidéki területeken

Tartományi szint

A közegészségügyi feladatokat a tisztiorvosok végzik (300 fő), akik a kerületi közigazgatási, városi és tartományi hatóságoknál állnak alkalmazásban. Csak kis részük áll szövetségi szervnél szolgálatban. Közegészségügy szervezetéhez tartoznak:

- ▶ Tisztiorvosok
- ▶ Technikusok
- ▶ Kémikusok
- ▶ Jogászok
- ▶ Biológusok
- ▶ Pszichológusok
- ▶ Élelmiszerfelügyeleti szervek
- ▶ Egészségügyi revizorok
- ▶ Fertőtlenítő segédek

- ▶ Szociális munkások
- ▶ Logopédusok, stb.

A kerületi közigazgatási hatóságoknál tevékenykedő egy-egy tisztiorvosra mintegy 30.000-60.000 lakos jut. A tisztiorvosok munkáját egy vagy két nem egyetemi végzettséggel rendelkező személy hivatott segíteni (legtöbb esetben közegészségügyi felügyelők vagy fertőtlenítők). Speciális problémák jelentkezése esetén (fertőtlenítés vagy röntgenvizsgálat szükségessége esetén), tevékenységüket tartományi szinten tevékenykedő, nem egyetemi végzettségű szak személyzet segíti. Speciális feladatok esetén (kórház, idősek otthona vagy ápolási otthon szakvéleményezése) magasan képzett ápolási személyzet, mint nem hivatalos szakértők állnak a tisztiorvosok rendelkezésére.

A tisztiorvosi feladatkör minden olyan intézkedést magába foglal, melyek a lakosság egészségével általában összefüggnek. Ezek a következők:

- ▶ oltások
- ▶ járványok megelőzése és azok elleni küzdelem
- ▶ fertőzésvédelem (beleértve a tuberkulózis elleni védekezést)
- ▶ egészségügy-rendészeti ellenőrzés és felügyelet
- ▶ egészségügyi jelentések
- ▶ egészségügyi statisztika
- ▶ egészségügyi tervezés
- ▶ környezetegészségügy (beleértve toxikológia)
- ▶ pszichoszociális szolgálat
- ▶ szociális szolgálat és tanácsadás
- ▶ szakvélemények, szakértői tevékenység
- ▶ iskolaorvosi szolgálat
- ▶ prevenciós vizsgálatok és tanácsadás
- ▶ egészségfejlesztésben való részvétel

Forrás: WHO Country Information - Austria: <http://www.euro.who.int/countryinformation> 2006

BELGIUM

Az országban szövetségi szinten a Parlament a legfőbb törvényhozó testület. A szövetségi hatóságok határozzák meg az egészségügyi rendszer jogi hátterét és költségvetését. Feladatuk a következő területek jogi szabályozása:

- ▶ beteg- és rokkantbiztosítás, kórházak akkreditációja, az egészségügy humán erőforrásának kvalifikációja, az egészségügyi szolgáltatások átfogó költségvetésének meghatározása, az egészségügyi technológia ellenőrzése.

Egészségügyet, a Táplálkozási Lánc Biztonságát és a Környezetet felügyelő Szövetségi Szolgálat (SPF)

https://portal.health.fgov.be/portal/page?_pageid=56,512476&_dad=portal&_schema=PORTAL

Az egészségügy irányítását az **Egészségügyet, a Táplálkozási Lánc Biztonságát és a Környezetet felügyelő Szövetségi Szolgálat (SPF)** látja el. Feladatait a Szociálisügyi, Népegészségügyi és Környezetegészségügyi Minisztériumtól, valamint a Mezőgazdasági Minisztériumtól örökölte 2001-ben. Az SPF négy főosztályból áll, melyek a következőkkel foglalkoznak: az egészségügyi ellátás szervezete, az alapellátás, az állatok, növények és a táplálkozás kapcsolata, valamint a környezettel kapcsolatos feladatok.

Az Egészségügyi Ellátás Szervezeti kérdéseivel foglalkozó Főosztály hatáskörébe tartoznak a tervezési kritériumok, az akkreditációs szabványok és a fekvőbeteg-ellátó létesítmények finanszírozása, valamint a betegjogok érvényesítése.

Az Alapellátási Főosztály feladatköre az egészségügyi szakemberek akkreditációja és a humán erőforrás-tervezés, irányelvek kidolgozása az egészségügyi krízis-helyzetek megelőzésére és monitorozására, a sürgősségi ellátás és az immunizálás megszervezése.

Az FPS Társadalombiztosítási részlege felügyeli az Országos Társadalombiztosítási Hivatalt, melyhez folynak be a társadalombiztosítási járulékok, és az Országos Beteg- és Rokkantbiztosító Intézetet (RIZIV-INAMI), mely a kötelező egészségbiztosítás székhelye.

A RIZIV-INAMI a szociálisügyeket és az egészségügyet felügyelő miniszternek tartozik beszámolóval.

Az egészségbiztosítók tevékenységének ellenőrzését az Egészségbiztosítók és az Országos Egészségbiztosítási Társaságok Felügyelete látja el.

Az Egészségügyi Termékeket és a Gyógyszereket felügyelő Szövetségi Hatóság (FAGG-AFMP) biztosítja a humán és az állatgyógyászati felhasználásra szánt gyógyszerek minőségét, biztonságosságát és hatékonyságát.

A flamand közösség esetében a Jóléti, Népegészségügyi és Családügyi Főosztály Egészségügyi Hatósága dolgoz ki regionális szintű egészségügyi irányelveket.

A francia lakosok népegészségügyének irányítása a Francia Közösség Minisztériumán belül tevékenykedő Egészségügyi Főigazgatóság hatáskörébe tartozik.

A németajkú lakosság esetében a Német Közösség Minisztériumán belül a Munka-, Egészség, és Szociálisügyi Főosztály feladatkörebe tartoznak a népegészségügyi kérdések és az egészségmegőrzés.

Forrás:

<http://www.euro.who.int/Document/E90059.pdf>

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Feladat	Felelős szerv
Gyógyszerfelügyelet	Institut Scientifique de Santé Publique Népegészségügyi Kutatóintézet
Környezet-egészségügy	Egészségügyet, a Táplálkozási Lánc Biztonságát és a Környezetet felügyelő Szövetségi Szolgálat Institut Scientifique de Santé Publique Népegészségügyi Kutatóintézet
Élelmiszerfelügyelet	Service public fédéral (SPF) Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement Egészségügyet, a Táplálkozási Lánc Biztonságát és a Környezetet felügyelő Szövetségi Szolgálat Agence fédérale pour la Sécurité de la Chaîne Alimentaire Táplálkozási Lánc Biztonságát Felügyelő Szövetségi Hivatal
Fertőző betegségek felügyelete	Institut Scientifique de Santé Publique Népegészségügyi Kutatóintézet

▶ **Agence fédérale pour la Sécurité de la Chaîne Alimentaire**

Táplálkozási Lánc Biztonságát Felügyelő Szövetségi Hivatal

http://www.afsca.be/ai-ia/ai-situation/belgium_fr.asp

A Táplálkozási Lánc biztonságát felügyelő Szövetségi Hivatal (AFSCA) feladata minden élelmiszerbiztonsági ellenőrzés lebonyolítása.

▶ **Institut Scientifique de Santé Publique**

Népegészségügyi Kutatóintézet

<http://www.iph.fgov.be/>

A Népegészségügyi Kutatóintézet (ISP) a belga szövetségi állam tudományos létesítménye, az Egészségügyet, a Táplálkozási Lánc Biztonságát és a Környezetet felügyelő Szövetségi Szolgálat (SPF) felügyelete alatt áll. Fő célja az egészségpolitika tudományos alapokra való helyezése, valamint népegészségügyi szolgáltatások és tanácsadás biztosítása.

Az ISP a népegészségügy tudományos és technológiai vonatkozásait illetően, nemzetközi fórumokon (EU, WHO, OECD, Európa Tanács) képviseli Belgiumot.

Alapvető feladatai: a fertőző betegségek felügyelete, a nem-fertőző betegségek felügyelete, termékfelügyelet a szövetségi normák szerint (élelmiszerek, gyógyszerek, oltóanyagok felügyelete), kockázatértékelés (vegyszerek és genetikailag módosított szervezetek esetén), környezet és egészség, a biológiai tartalékok kezelése (mikroorganizmus-törzsek gyűjtése)

Az ISP hatósági feladatai:

- ▶ hatósági bizonyítvány kiadása oltóanyagokra és gyógyszerekre
- ▶ bejelentési kötelezettség fertőző betegségekre
- ▶ hatósági nyilvántartás AIDS fertőzésre.

A Népegészségügyi Kutatóintézet rendszeresen együttműködik az Élelmiszerbiztonsági Hivatallal, a Gyógyszerészeti Hivatallal, a Nukleáris Hivatallal, az Állatorvosi Kutatóintézettel és a prevenció illetékeseivel. A helyszíni ellenőrzéseket a Minőségbiztosítási Hivatal vizsgálataival egészíti ki. A népegészségügyi célú laboratóriumi vizsgálatokat maga az ISP végzi.

BULGÁRIA

Egészségügyi Minisztérium

<http://www.mh.government.bg/>

Az országban az **Egészségügyi Minisztérium** és 28 decentralizált regionális egészségügyi központja dolgozza ki és valósítja meg az átfogó egészségügyi stratégiát és az Országos Egészségügyi Programokat. Az Egészségügyi Minisztérium jelöli ki az egészségügyi rendszer feladatait és prioritásait, kidolgozza a lakosság egészségi állapotának javítását célzó Országos Egészségügyi Programokat és törvénytervezetet készít elő az egészségügyi szektor vonatkozásában. Áttekinti a már folyamatban lévő strukturális reformokat, és az európai normákhoz igazítja az egészségügyi jogalkotást. A főhatóság feladatkörébe tartozik az ország sürgősségi ellátásának biztosítása, valamint az országos központokból és epidemiológiai felügyelőségekből álló közegészségügyi hálózat tevékenységének felügyelete. Az egészségvédelem és az egészségügyi felügyelet centralizált feladata az Egészségügyi Minisztérium irányítása alatt áll, és az ilyen feladatok ellátására három országos szerv szakosodott: az Országos Egészségvédelmi Központ (NCPHP), a Fertőző és Paraziták okozta Betegségek Központja (NCIPD) és a Narkotikumokkal foglalkozó Országos Tanács (NDC).

A minisztérium közvetlenül irányít számos országos kutatóközpontot, így a főhatóság alá tartozik egyebek között a Sürgősségi ellátás Országos Központja, a Radiobiológiai és Sugárvédelmi Központ, a Közegészségügyi Központ, a Kábítószerfüggőséggel foglalkozó Központ, a Hematológiai és Transzfúziós Központ, a Fertőző és Paraziták okozta Betegségek Központja, valamint az Egészségügyi Tájékoztatás Központja.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Feladat	Felelős szerv(ek)
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	Országos Egészségvédelmi Központ
Járványügy	Fertőző és Paraziták okozta Betegségek Központja
Egészségmegőrzés, betegségmegelőzés	Országos Egészségvédelmi Központ
Környezet-egészségügy	Országos Egészségvédelmi Központ
Foglalkozás-egészségügy	Országos Egészségvédelmi Központ
Zajvédelem	Országos Egészségvédelmi Központ (NCPHP)
Sugárvédelem	Országos Radiobiológiai és Sugárvédelmi Központ
Gyermek- és iskolaegészségügy	Országos Egészségvédelmi Központ
Kábítószer-felügyelet	Narkotikumokkal foglalkozó Országos Tanács

▶ **Országos Egészségvédelmi Központ (NCPHP)**

http://en.ncphp.government.bg/about.php?MCR_ID=1

Az NCPHP az Egészségügyi Minisztérium szaktanácsadói testületeként folytat alkalmazott kutatásokat és kapacitásfejlesztést az egészségügy és más ágazatok vonatkozásában. Konzultációkat készít elő az egészségügyi vezetés és az egész egészségügyi hálózat részére.

Az NCPHP a következő területeken fejti ki tevékenységét:

- ▶ környezetegészségügy, foglalkozásegészségügy, élelmezés- és táplálkozás-egészségügy, gyermekvédelem és iskolaegészségügy, kommunikáció, az egészségügy szervezeti kérdései, egészségmegőrzés és betegségmegelőzés.

▶ **Fertőző és Paraziták okozta Betegségek Központja**

<http://www.ncipd.org/en/index.php>

A Fertőző és Paraziták okozta Betegségekkel foglalkozó Központ kutatási területek szerint különböző osztályokra tagolódik. Rendelkezik virológiai, mikrobiológiai, allergológiai, parazitológiai, valamint a kutatási területekről tájékoztatást nyújtó osztállyal. Az intézet egyben a nozokomiális fertőzések országok referencia központja is.

▶ **Narkotikumokkal foglalkozó Országos Tanács**

<http://www.ecad.net/activ/M11Raycheva.html>

A Narkotikumokkal foglalkozó Országos Tanács (NDC) hatáskörébe tartozik a kábítószerabúzus elleni küzdelem. Az Egészségügyi Minisztérium irányítása alatt álló kompetens testület valósítja meg az országban a kábítószerfelügyeletet, oly módon, hogy munkájához helyi kábítószerügyi tanácsokat állít fel. A Regionális Egészségügyi Központok kábítószerügyi felügyelői biztosítják a kábítószerügyi ellenőrzést az ország egész területén.

▶ **Országos Radiobiológiai és Sugárvédelmi Központ**

<http://ncrrp.org/old/eng/e-index.htm>

Az Országos Radiobiológiai és Sugárvédelmi Központ (NCRPP) az Egészségügyi Minisztériumnak a radiobiológiai és sugárvédelmi területért felelős tudományos testülete. Az NCRPP szerteágazó sugárvédelmi tevékenységének célja az egészségügyi felügyelet, a tudományos kutatás, a megelőzés, diagnosztika és kezelés, valamint egyéb szervezési és módszertani feladatok.

▶ **Egészségvédelem és az Egészségügyi Felügyelet Regionális Hatóságai (RIPHPI)**

Bulgáriában az Egészségvédelem és az Egészségügyi Felügyelet Regionális Hatóságai (RIPHPI) viszonylag autonóm, centralizált egységek, melyek tevékenységükben multiszektoriális és többszintű megközelítést alkalmaznak, hatékony együttműködésre törekedve más szektorok országos, regionális és helyi szintű intézményeivel, így a Környezetegészségügyi és Vízügyi Minisztériummal és helyi hatóságaival, a regionális környezetvédelmi és ökológiai felügyelőségekkel, a Regionális Fejlesztésügyi

Közmunkaügyi, Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztériummal, valamint más az ifjúsággal, gyermekvédelemmel, sportügyekkel, oktatásüggyel, mezőgazdasággal, stb. foglalkozó főhatóságokkal. A közegészségügyi hálózathoz nem kormányzati szervezetek is tartoznak, mint pl. a Családtervezési Társaság.

Forrás:

Health Care Systems in Transition, Bulgaria, 2007

<http://www.euro.who.int/Document/E90023.pdf>

CIPRUS

Egészségügyi Minisztérium

http://www.moh.gov.cy/moh/moh.nsf/index_en/index_en?OpenDocument

Tevékenység

A ciprusi egészségügy irányító és felügyeleti szerve az Egészségügyi Minisztérium. Küldetése a lakosság egészségének javítása a betegség megelőzése, a magas szintű egészségügyi ellátás nyújtása és a betegek jogainak tiszteletben tartása révén. A ciprusi egészségügyi stratégia főbb jellemvonásai a következőkben fejezhetők ki:

- ▶ A betegségek és halálozási adatok prevalenciájának és incidenciájának kihangsúlyozása
- ▶ Egyenlő egészségügyi ellátás nyújtása valamennyi állampolgár részére a társadalmi-gazdasági helyzettől és a lakóhelytől függetlenül
- ▶ Az állami és a magán egészségügyi szektor közötti együttműködés legnagyobb mértékű támogatása
- ▶ Az állami egészségügyi szolgáltatások eredményességének és hatékonyságának javítása

Az Egészségügyi Minisztérium az egészségfejlesztés és a betegségmegelőzés területein is aktív tevékenységet végez:

- ▶ Fertőző betegségek
- ▶ Védőoltás program
- ▶ Nem fertőző betegségek
- ▶ Iskolai egészségügyi szolgáltatások
- ▶ Védőnői szolgálat
- ▶ Népegészségügyi szolgálat

Mivel Ciprus kis ország, a különböző közegészségügyi tevékenységek végzésére nem léteznek önálló intézmények, ezeket az Egészségügyi Minisztériumon belüli részlegek látják el:

Orvosi és Népegészségügyi Szolgáltatások

A részleg célkitűzése a környezetegészségügy valamennyi ágazatában foganatosított megelőző intézkedések megvalósítása a lakosság egészségének védelmében. A célkitűzés teljesítése érdekében több programot működtetnek a helyhatóságokkal és más szolgáltatásokkal való együttműködésben.

1. Élelmiszerek és helységek ellenőrzése

Több program létezik az élelmiszerek és az élelmiszert áruló helységek ellenőrzésére annak biztosítása céljából, hogy megfeleljenek a jogszabályoknak. A programok között található a növényvédőszer, élelmiszer adalékok, antioxidánsok és édesítőszer ellenőrzése.

2. Fertőző betegségek és élelmiszer mérgezés megelőzése és vizsgálata

Epidemiológiai felméréseket végeznek a fertőzés forrásának megállapítására és az új esetek terjedésének megakadályozására. Szigorú intézkedéseket tesznek a kikötőknél és a repülőtereknél, hogy megakadályozzák a veszélyes fertőző betegségek bekerülését az országba.

3. Környezetegészségügy

- ▶ Az ivóvíz minőségének monitorozása
- ▶ Szilárd és folyékony hulladékok kezelése
- ▶ Az állami és magánlakások ellenőrzése és felügyelete, különösen a szállodák és éttermek esetén
- ▶ Kártékony rovarok irtása
- ▶ Egészségnevelés
- ▶ Az állattenyésztés higiénikus feltételeinek kontrollja
- ▶ Nyilvános úszómedencék és strandterületek ellenőrzése
- ▶ Népegészségügyi kérdéseket érintő panaszok kivizsgálása és helyrehozása
- ▶ A dohányzás elleni törvény beiktatása

Gyógyszerészeti Szolgáltatások

A Gyógyszerészeti Szolgáltatások célja információ szolgáltatása a következő témakörökben: gyógyszertermékek és kozmetikumok, gyógyszerekre vonatkozó szabályozás és gyógyszerárak.

Fogászati Szolgáltatások

A Fogászati Szolgáltatások célja, hogy elősegítse Ciprus lakosságának szájhygiéniáját és természetes fogzatának megtartását idős korra. A részleg általános célkitűzése a fogászati ellátás erősítése és javítása, valamint a szuvasodás és a periodontális betegségek megelőzése az összes korcsoportban.

Mentális Egészségügyi Szolgáltatások

A részleg küldetése magában foglalja a szolgáltatások és programok hálózatának szervezését, hogy hatásos ellátást nyújtson a mentális betegségek kezelésében, rehabilitációjában és megelőzésében. A Mentális Egészségügyi Szolgáltatások célja a terápiás eljárások modernizálása, a közösségi szolgáltatások decentralizációja, más szolgáltatásokkal való együttműködés előmozdítása.

Állami Laboratórium

Az Állami Laboratórium a különböző állami szolgálatok által igénybevett hivatalos ellenőrző, monitorozó, kutató és konzultációs központ. Elsődleges laboratóriumként szolgál az élelmiszerek, gyógyszer és kozmetikumok felügyeletére és az illegális kábítószeres vagy más bűntárgyak bírósági vizsgálatára. Felelősségi körébe tartozik még a szakpolitikai alkalmazások támogatására és az élelmiszerbiztonsági és termékeredetiség terén felmerülő problémák megoldására végzett kutatás.

Főbb feladatkörök:

- ▶ Élelmiszer és élelmiszerrel érintkezésbe kerülő anyagok
- ▶ Környezeti szennyezés
- ▶ Környezet és egészség
- ▶ Víz biztonsága és minősége
- ▶ Gyógyszerek és kozmetikumok

- ▶ Táplálék kiegészítők
- ▶ Törvényszéki vegyészet és toxikológia
- ▶ Mezőgazdasági és ipari export termékek és vámkezelési minták
- ▶ Gyermekjátékok

Az Állami Laboratórium együttműködik a minisztériumokkal, önkormányzatokkal és szervezetekkel, és fizető szolgáltatások nyújt a magánszektor számára.

CSEHORSZÁG

Egészségügyi Minisztérium

<http://www.mzcr.cz/>

Az egészségügyi irányító szerve az Egészségügyi Minisztérium, amely kiemelt feladatai közé tartozik az egészségpolitika kialakítása, az egészségügyi rendszer ellenőrzése, az egészségügyi jogszabályok előkészítése, az egészség-megőrzési programok, az orvostudományi kutatások támogatása, az egészségvédelemmel és egészségfejlesztéssel foglalkozó intézmények irányítása, a közvetlenül hozzá tartozó intézmények (oktatókórházak, országos hatáskörű speciális intézmények) működtetése, az egészségügyi információs rendszer menedzselése. Ellátja az egészségbiztosítási alap felügyeletét.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Közegészségügy	Országos Tisztifőorvos Hivatala (HI.hyg. CR) Országos Népegészségügyi Intézet (UVZ)
Környezet- és település egészségügy	HI.hyg. CR, UVZ
Munkaegészségügy	HI.hyg. CR, UVZ
Kémiai biztonság	HI.hyg. CR, UVZ
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	HI.hyg. CR, UVZ
Járványügy	HI.hyg. CR, UVZ
Egészségügyi igazgatás	HI.hyg. CR, UVZ
Egészségfejlesztés	HI.hyg. CR, UVZ

A közegészségügyi szolgálat és az egészségvédelem működését és feladatait az Egészség-védelemről szóló 258/2000 Sb. törvény és további módosító törvényei szabályozzák. A 2003. január 1-től érvényes közigazgatási reform és törvénymódosítások alapján átszervezték a meglévő megyei közegészségügyi állomásokat. Helyettük minden megyében két intézményt létesítettek saját menedzsmenttel, vagyonkezeléssel és finanszírozással: közegészségügyi állomást és egészségügyi intézetet. Az alapító funkcióját az Egészségügyi Minisztérium tölti be.

A törvény szerint a közegészségügy államigazgatási és végrehajtó szervei:

- ▶ Egészségügyi Minisztérium
- ▶ Országos Tisztifőorvos
- ▶ Belügyminisztérium
- ▶ Honvédelmi Minisztérium
- ▶ Országos Népegészségügyi Intézet

- ▶ Megyei közegészségügyi állomások
- ▶ Megyei egészségügyi intézetek

Országos Tisztifőorvos

A legfelső felügyeleti szerv az Egészségügyi Minisztérium. Az országos tisztifőorvos az Egészségügyi Minisztériumon belül működik, hivatala a minisztérium felügyelete alá tartozik.

A közegészségügyi szolgálattal kapcsolatos hatásköri felelősség a 2003-ban végrehajtott közigazgatási reform óta két területre oszlik: végrehajthatósági szervezetre (közegészségügyi állomások), valamint független, egészségügyi indikátorokat meghatározó szervezetre (egészségügyi intézetek). Mindkét szakmai szervezet megfelelő működésének feltétele a nagyon szoros együttműködés.

A megyei közegészségügyi állomások végzik az állami közegészségügyi felügyelet feladatait. A megyei egészségügyi intézetek feladata elsősorban szakmai alátámasztó anyagok készítése a megyei közegészségügyi állomások döntéseihez, ezenkívül egészségfejlesztési és egészségvédelmi tanácsadó szolgáltatásokat nyújtanak.

A közegészségügyi szolgálton belül központi helyet foglal el az Országos Népegészségügyi Intézet, amelynek feladata az államigazgatáshoz szükséges szakmai kutatómunka végzése, az egészségügyi mérések hatékonyságának felülvizsgálata és a megelőző egészségügyi képzés megalapozása.

Közegészségügyi állomások

Állami költségvetési szervezetek, amelyek hatósági államigazgatási funkciót töltenek be a közegészségügy terén. Csehországban 14 megyei közegészségügyi állomás működik. Minden megyei állomásnak vannak területi szervezeti egységei, kihelyezett munkahelyei, amelyek nagyrészt a volt járási közegészségügyi állomások helyén működnek.

A közegészségügyi állomások rendeleteket, engedélyeket, bizonyítványokat adnak ki és egyéb hatósági feladatokat látnak el az egészségvédelem terén, beleértve az állami közegészségügyi felügyeletet.

A közegészségügyi állomások hatáskörébe tartozik az utasítások elrendelése, szervezése, irányítása, ellenőrzése és végrehajtása a fertőző betegségek keletkezésének és terjedésének megakadályozására (ebben a vonatkozásban irányítják és ellenőrzik az egészségügyi intézmények tevékenységét és kijelölik az intézményeket a feladat végrehajtására).

Rendeleteket adnak ki a járvány vagy járványveszély, veszélyes termékek előfordulása, elemi csapás és más rendkívüli körülmények esetén.

Megrendelik és kiadják az oltóanyagokat és ellenőrzik, szervezik, irányítják az állam által térített oltások végrehajtását.

A közegészségügyi állomások végzik a különböző közintézmények, a gyermek- és ifjúság-egészségügyi intézmények, iskolák állami egészségügyi felügyeletét.

Ellenőrzik a különböző környezet-egészségügyi (ivóvíz, felszíni vizek, hulladék, talaj, zajártalom) körülmények helyzetét a higiéniai szabályok betartását.

Felügyelik a munkaegészségügyi és munkavédelmi szabályok betartását, beleértve a munkakörülményeket befolyásoló fizikai, kémiai és biológiai kockázati tényezők, a szellemi és fizikai megterhelés, valamint a munkahelyek felszereltségének vizsgálatát.

Egészségügyi intézetek

Csehországban a megyék szerinti tagolódásban 14 egészségügyi intézet működik. Működésüket állami költségvetésből finanszírozzák. Többségében a közegészségügyi állomások által igényelt tevékenységeket végzik (felülvizsgálati mérések, az ágazat keretében végzett szolgáltatások). A megyei egészségügyi intézeteknek vannak területi szervezeti egységei, kihelyezett munkahelyei.

Az egészségügyi intézmények törvény szerinti funkciója:

- ▶ a lakosság egészségi állapota mutatóinak vizsgálata
- ▶ a lakosság egészségi állapota, valamint a környezeti tényezők, élet- és munkakörülmények közötti összefüggések monitorozása,
- ▶ az élet- és munkakörülmények és termékek összetevőinek vizsgálata és mérése,
- ▶ a biológiai anyagok vizsgálata az állami felügyelet céljaira,
- ▶ az egészségügyi kockázati tényezők értékeléséhez szükséges alapadatok készítése az egészségvédelmi szervek tevékenységéhez,
- ▶ egészségvédelmi szaktanácsadó tevékenység

Az egészségügyi intézetek feladatai: a talaj és az ivóvíz értékelése, dezinfekció végzése, az ivóvíz, üdülőhelyi, felszíni és szennyvíz vegyi és biológiai vizsgálata, élelmiszerek, tápanyagok és kozmetikai cikkek vegyi és mikrobiológiai vizsgálata, az elektromágneses tér, a munkahelyi zajártalom, környezeti zajártalom mérése és értékelése,

- ▶ vegyi levegőszennyezés mérése és értékelése
- ▶ a világítás mérése és értékelése
- ▶ munkahelyi porszennyezés mérése és értékelése
- ▶ a levegő minőségének mérése
- ▶ felszíni mikrobiológiai mérések
- ▶ oltások saját kérésre (kullancsfertőzés, influenza, A, B hepatitis, külföldi utazásokat megelőző speciális oltások)
- ▶ vérvétel HIV/AIDS vizsgálathoz
- ▶ talajvizsgálatok ártalmas anyagok kiderítésére
- ▶ a dolgozók fiziológiai paramétereinek vizsgálata és értékelése

▶ Országos Népegészségügyi Intézet

<http://www.szu.cz>

A közegészségügyi szolgálaton belül központi helyet foglal el az Országos Népegészségügyi Intézet, amelynek feladata az államigazgatáshoz szükséges szakmai kutatómunka végzése, az egészségügyi mérések hatékonyságának felülvizsgálata és a megelőző egészségügyi képzés megalapozása.

Az intézet a következő feladatokat látja el: országos közegészségügyi politika alapjainak megteremtése, egészségvédelem és egészségmegőrzés, módszertani referencia tevékenységek ellátása és monitorozása a közegészségügy területén, az életkörülmények és egészségi állapot összefüggéseinek monitorozása és kutatása, nemzetközi együttműködés, posztgraduális képzés orvosi szakterületeken, képzés a lakosság körében egészséggel kapcsolatos témakörökben.

Az Országos Népegészségügyi Intézet egészségügyi intézmény és jogosult az országos egészségpolitikai döntés-előkészítéshez, a fertőző és egyéb tömegesen előforduló betegségek előfordulása hosszú távú trendjeinek felméréséhez szükséges adatok feldolgozására és a közegészségügyi szerveknek való átadására.

DÁNIA

Egészség- és Megelőzésügyi Minisztérium

<http://www.sum.dk/sum/site.aspx?p=34>

Feladatkör, tevékenységek

Az egészségügy területén a Minisztérium hatáskörébe tartoznak az egészségügy szervezésével, finanszírozásával, az egészségbiztosítással, pszichiátriával, a gyógyszerüggyel, valamint a megelőzéssel és egészségfejlesztéssel összefüggő adminisztratív feladatok.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Környezet- és település egészségügy	Felügyelet: Környezetvédelmi Minisztérium Végrehajtás: Dán Környezetvédelmi Ügynökség
Munkaegészségügy	Felügyelet: Munkaügyi Minisztérium Végrehajtás: Dán Munkahelyi-környezet Hatóság Kutatás: Nemzeti Munkahelyi-környezet Kutató Központ
Kémiai biztonság	Felügyelet: Környezetvédelmi Minisztérium Végrehajtás: Dán Környezetvédelmi Ügynökség
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	Jogalkotás: Egészség- és Megelőzésügyi Minisztérium Végrehajtás: Dán Állatorvosi és Élelmiszer Hatóság
Gyermek- és ifjúság-egészségügy	Jogalkotás: Egészség- és Megelőzésügyi Minisztérium
Járványügy	Jogalkotás: Egészség- és Megelőzésügyi Minisztérium Végrehajtás: Nemzeti Szérum Intézet
Egészségügyi igazgatás	Nemzeti Egészségügyi Tanács
Egészségfejlesztés	Végrehajtás: Nemzeti Egészségügyi Tanács
Védőnői/Ápolási szakfelügyelet	Nemzeti Egészségügyi Tanács
Adminisztráció	Szervekenként

▶ Nemzeti Egészségügyi Tanács

<http://www.sst.dk/default.aspx?lang=en>

Feladatkör, tevékenységek

A Tanács részt vesz az egészségügyi szolgáltatásoknak az Egészségügyi és a Megelőzésügyi Minisztérium által végzett miniszteriális adminisztrációjában. Szaktanácsaival segíti a minisztériumot és

más hatóságokat, valamint speciális egészségügyi kérdésekben tájékoztatást nyújt a lakosság számára. Hatáskörébe tartozik a lehető legjobb keretek kialakítása az egészségügyi rendszer betegségmegelőző, gyógyító és a funkcionális problémák megoldására szolgáló tevékenységéhez. Az intézet naprakész információszolgáltatásához a lakosság egészségi állapotára vonatkozóan monitorozó és értékelő tevékenységet folytat.

A Nemzeti Egészségügyi Tanács tevékenységi területei:

- ▶ egészségmegőrzés és betegségmegelőzés, valamint a nemzetközi együttműködés elősegítése ezeken a területeken,
- ▶ tervezés és minőségfejlesztés,
- ▶ a rákos betegek gyógyításának folyamatai, az egészségügyi technológia-értékelés vonatkozásában,
- ▶ szakemberképzés és nyilvántartás,
- ▶ felülvizsgálat és megbízhatóság,
- ▶ terápiai eljárás és a betegek jogai,
- ▶ jelentéskészítés és statisztikák.

▶ **Nemzeti Szérum Intézet**

<http://www.ssi.dk/sw379.asp>

Feladatkör, tevékenységek

Az Nemzeti Szérum Intézet az Egészség- és Megelőzésügyi Minisztérium alá tartozó piac-orientált termelést és szolgáltatásokat nyújtó állami vállalat. Az Intézet megelőzi és kezeli a fertőző megbetegedéseket, születési rendellenességeket és biológiai fenyegetéseket.

A fentiek érdekében az alábbi tevékenységeket végzi:

- ▶ Monitoring, tanácsadás és oktatás a fertőző megbetegedések és születési rendellenességek előfordulásáról, illetve az ezekkel kapcsolatos megelőzésről és kezelésről
- ▶ Specializáció a fertőző, autoimmun, veleszületett és genetikai eredetű betegségek felismerésében
- ▶ Az oltások, más biológiai termékek és diagnosztikus szolgáltatások kínálatának biztosítása termelésen és beszerzésen keresztül
- ▶ Biológiai terrorizmussal szembeni készség
- ▶ Kutatás és fejlesztés

▶ **Munkaügyi Minisztérium**

<http://www.bm.dk/sw33337.asp>

Feladatkör, tevékenységek

A Minisztérium felelős a munkahelyi feltételekkel, biztonsággal és egészséggel, valamint a munkahelyi balesetekkel kapcsolatos szabályozásért, keretrendszerért és az ezekhez kapcsolódó pénzügyi és természetbeni juttatásokért.

▶ **Dán Munkahelyi-környezet Hatóság**

<http://www.arbejdstilsynet.dk/sw7737.asp>

Feladatkör, tevékenységek

A Hatóság a Munkaügyi Minisztérium alá tartozó, a biztonságos munkahelyi környezet megteremtésért felelős ügynökség. Ezen cél érdekében a Hatóság az alábbi tevékenységeket végzi:

- ▶ Vállalatok kivizsgálása
- ▶ Munkahelyi egészséggel és biztonsággal kapcsolatos szabályok felvázolása
- ▶ Információs szolgáltatás

A Hatóságnak joga van a szabályoknak nem megfelelő vállalatokat megbüntetni, vagy rendkívül veszély esetén a munkát ott beszüntetni.

▶ **Nemzeti Munkahelyi-környezet Kutató Központ**

<http://www.arbejdsmiljoforskning.dk/?lang=en>

Feladatkör, tevékenységek

A Központ a Munkaügyi Minisztérium alá tartozó kutatóintézet, amely a munkahelyi környezettel kapcsolatos kutatások nemzeti központjaként működik. A Központ stratégiai kutatásokat végez, és koordinálja a dán munkahelyi környezettel foglalkozó más kutatásokat is.

▶ **Környezetvédelmi Minisztérium**

<http://www.mim.dk/eng/>

Feladatkör, tevékenységek

A Minisztérium felelős a környezetvédelemmel és tervezéssel kapcsolatos központi adminisztrációért.

▶ **Dán Környezetvédelmi Ügynökség**

<http://www.mst.dk/English/>

Feladatkör, tevékenységek

A **HR és stratégia** részleg felel az Ügynökség multidiszciplináris feladataiért:

- ▶ Pénzügyi menedzsment
- ▶ Könyvelés
- ▶ HR politika és adminisztráció
- ▶ Környezetgazdaságtan
- ▶ Környezeti és fenntartható fejlődési stratégiák
- ▶ Tiszta termékek és öko-címkézés
- ▶ Környezeti adatok és jelentések
- ▶ Belső és külső kommunikáció

A **Vízügyi** részleg feladatai:

- ▶ EU Víz keretirányelv
- ▶ Felszíni vízvédelem
- ▶ Vízellátás
- ▶ Szennyvíz
- ▶ Hajózási környezet

- ▶ Kikotort anyagok kezelése

Az Ipar és közlekedés részleg feladatai:

- ▶ Szennyező tevékenységek környezetvédelmi engedélyezése
- ▶ Helyi szervek döntéseinek fellebbviteli fóruma
- ▶ Szennyezési regiszterek fenntartása
- ▶ Közúti közlekedésből, kompokból és légi közlekedésből származó zajok
- ▶ Járművekből és hajókból származó légszennyezés
- ▶ Hitelesített környezetvédelmi vezetési rendszer
- ▶ Zöld számvitel és környezeti menedzsment

A Kemikáliák részleg feladatai:

- ▶ Növényvédőszer és csíraölők engedélyezése
- ▶ Növényvédőszer Kutatási Program
- ▶ Kockázatelemzés
- ▶ Talaj-, víz- és levegőminőségi kritériumok
- ▶ Kemikália szabályozás figyelemmel kísérése
- ▶ Fogyasztási termékekben lévő kemikáliák
- ▶ Stratégia és akcióterv alkotás

A **Talaj és hulladék** részleg felel a talajszennyezésből, lakossági és ipari, kereskedelmi hulladékkezelésből eredő feladatokért.

▶ **Dán Állatorvosi és Élelmiszer Hatóság**

<http://www.uk.foedevarestyrel.dk/Forside.htm>

Feladatkör, tevékenységek

A Hatóság 1825 főt foglalkoztat, amely a Központi Iroda és 3 regionális központ között oszlik meg.

A Központi Iroda végzi az adminisztrációs, fejlesztési, koordinációs és szabályalkotási feladatokat, melyeket az alábbi részlegek hajtanak végre:

Audit részleg:

- ▶ Ellenőrzés és vizsgálat adminisztratív auditálása
- ▶ Audit jelentések készítése
- ▶ Az ellenőrzési tevékenység értékelésének megalapozása

Ellenőrzés koordináló részleg

- ▶ Ellenőrzési alapelvek és stratégiák
- ▶ Eszközfejlesztés az egységes minőség érdekében
- ▶ Regionális központok utasítása általános ellenőrzési kérdésekben
- ▶ Regionális központok felügyelete
- ▶ Belső ellenőrzés
- ▶ Regionális laboratóriumok koordinálása
- ▶ Vizsgálati jelentések publikálása
- ▶ Adatgyűjtés

Mikrobiológiai élelmiszerbiztonság, higiéné és zoonózis kontrol részleg

- ▶ Stratégiák és akciótervek a patogének elleni küzdelemre
- ▶ Mikrobiológiai fertőzések
- ▶ Élelmiszer eredetű fertőzések nyomon követése

- ▶ Ételgyártók ellenőrzése, képzések szervezése
- ▶ Ételgyártók engedélyezése és regisztrációja
- ▶ Zoonózis regiszter és monitoring

Kémiai élelmbiztonság és állatorvosi termékek részleg

- ▶ Vegyszerhez köthető, élelmiszer eredetű betegségek nyomon követése
- ▶ Élelmiszerek kémiai fertőzése
- ▶ Élelmiszerekkel kapcsolatba kerülő anyagok és tárgyak
- ▶ Tisztító és fertőtlenítő szerek

Táplálkozási részleg

- ▶ Helyes táplálkozási szokások terjesztése
- ▶ Elhízás megelőzése (a Nemzeti Egészségügyi Tanáccsal együttműködésben)
- ▶ Speciális étrendet igénylő rétegek számára információnyújtás
- ▶ Étrendkiegészítők

A regionális központok a fogyasztókkal, vállalatokkal, állatorvosokkal és gazdálkodókkal történő közvetlen kapcsolatfelvételt végzik.

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

Egészségügyi Minisztérium

<http://www.dh.gov.uk>

Az egészségügy irányításában és az egészségügyi szolgáltatások koordinálásában központi szerepet tölt be az Országos Egészségügyi Szolgálat (National Health Service). Az Egyesült Királyság négy országrésze – Anglia, Skócia, Wales és Észak-Írország – önálló NHS szolgálattal rendelkezik. Az NHS hierarchikus felépítésében három irányítási szint különböztethető meg. Az egészségügyi ellátásért felelős központi irányító szerv az Egészségügyi Minisztérium. A második a regionális szint, amely az ellátórendszer tervezésében játszik kulcsfontosságú szerepet, és a harmadik szintet a lakosság ellátásáért közvetlenül felelős 90 körzeti egészségügyi hatóság (HA) alkotja.

Tevékenység

Az Egészségügyi Minisztérium az Egyesült Királyság kormányának részét képezi, de csak Anglia vonatkozásában van irányítási hatásköre. A többi országrész egészségügyét decentralizált kormányzati szervek irányítják. A Minisztérium fő célja a lakosság egészségének és jólétének javítása. Feladata közé tartozik az országos standardok kidolgozása, az NHS és a szociális szolgáltatások irányvonalának meghatározása, az egészséges életmód támogatása. Az egészségügyi és szociális szolgáltatásokat az NHS-en, a helyhatóságokon, egyéb állami és magánszervezeteken keresztül nyújtják. Az Egészségügyi Minisztérium felelősséggel tartozik a kormánynak és a lakosoknak az NHS teljesítményéért, a szociális szolgáltatásokért és magának a Minisztériumnak a munkájáért.

A Minisztérium célkitűzései:

- ▶ A lakosság egészségének javítása és védelme, különös tekintettel a legszegényebbek és a krónikus betegek igényeire.
- ▶ A betegek és a felhasználók számára nyújtott szolgáltatások minőségének és biztonságának javítása.
- ▶ A betegek és a felhasználók tapasztalatának javítása.
- ▶ Az egészségügyi és szociális ellátórendszer kapacitásának, képességének és hatékonyságának előmozdítása.
- ▶ A hozzáértés és a hatékonyság fejlesztése, és egy olyan szervezet hírnevének kialakítása, amellyel jó üzleti kapcsolatban állni és ahol jó dolgozni.

Mint népegészségügyi funkciók, az Egészségügyi Minisztérium kötelékébe tartozik a tisztí főorvos, a tisztí főnővér, az Országos Gyermekegészségügyi Szolgálat és a Népegészségügyi szolgálat.

Tisztí főorvos

A tisztí főorvos az Egyesült Királyság kormányának és Egészségügyi Minisztériumának fő orvosi tanácsadója és Anglia teljes orvosi személyzetének szakmai vezetője. A tisztí főorvos nem politikai kinevezés, így személye nem változik a kormánnyal – kinevezése nyílt versenypályázat alapján történik.

Feladatai:

- ▶ A lakosság egészségének védelmét szolgáló irányelvek készítése és programok megvalósítása

- ▶ A lakosság egészségének fejlesztését és az egyenlőtlenségek csökkentését célzó tevékenység előmozdítása
- ▶ Az egészség vagy az egészségügy bizonyos területein fennálló politikaalkotás

Tisztiorvosi jelentések:

- ▶ Éves jelentések
- ▶ Madárinfluenza
- ▶ Jó orvosok, nagyobb biztonságban levő betegek
- ▶ Egészségügyi szakmai szabályozás
- ▶ Népegészségügyi vezetők kinevezése
- ▶ Változások a gyermekek védőoltás programjában
- ▶ Regionális népegészségügyi vezetők kinevezése
- ▶ Pneumococcus oltás hozzáadása a gyermekek védőoltás programjához
- ▶ Váratlan körülményekkel számoló tervezés influenza járvány esetén
- ▶ A betegek biztonságát szolgáló riasztó rádióadás
- ▶ Egyenlőtlenségek leküzdése
- ▶ Fertőző betegségek stratégiája

Tisztifőnővér

A tisztifőnővér a kormány legfőbb ápolói tanácsadója, aki támogatást nyújt az Egészségügyi Minisztérium szakmapolitikai célkitűzéseinek kidolgozásában, megvalósításában és értékelésében. Feladata a kormány ápolási stratégiájának megvalósítása és a csaknem 600 ezer nővér, szülésznő, védőnő és kapcsolódó egészségügyi szakdolgozó irányítása. A CNO szorosan együttműködik a törvényhozó testületekkel, szakmai szervezetekkel, NHS vezetőkkel, valamint az önkéntes és független szektorokkal. Biztosítja, hogy az Egyesült Királyság hatásosan hozzájárul az ápolási és egészségügyi politikához a nemzetközi szinten, benne a WHO-val, a Brit Nemzetközösséggel és az EU-val. A CNO központi szerepet játszik az NHS menedzselésében.

Országos Gyermekegészségügyi Szolgáltatási Keret

Az Országos Gyermekegészségügyi Szolgáltatási Keret (Children's National Service Framework) 10 évre szóló programja 2004 szeptemberében került publikálásra azzal a szándékkal, hogy előmozdítsa a gyermekegészségügy hosszú távú és fenntartható fejlesztését. Célja, hogy biztosítsa az igazságos, jó minőségű és integrált egészségügyi és szociális ellátást a terhességtől egészen a felnőtté válásig. A Gyermekegészségügyi Szolgáltatási Keret az ellátásról alkotott gondolkodásmódot kívánja megváltoztatni. Kulturális változást kíván megvalósítani, mely olyan szolgáltatásokat eredményez, amelyek a gyermekek és a családok igényeit igyekeznek kielégíteni, és nem a szervezetekét.

A Children's NSF országos standardokat alakít ki a gyermekek egészségügyi és szociális ellátására. A standardok megkövetelik a szolgáltatásoktól, hogy:

- ▶ Nyújtsanak a gyermekeknek, fiataloknak és szüleiknek több információt, felhatalmazást és választást, és avassák be őket a szolgáltatások tervezésébe.
- ▶ Vezessenek be egy új gyermek-egészségfejlesztési programot, mely javítja a gyermekek egészségét és jólétét a születés előtti stádiumtól a felnőtté válásig.
- ▶ Fejlesszék a fizikai és mentális egészséget a gyermekek és családjuk egészséges életmódjának előmozdításával.
- ▶ Koncentráljanak a korai megelőzésre a gyermekek és családjuk szükségleteinek idejében végzett, átfogó felmérésével.

- ▶ Javítsák a gyermekek szükséglet szerinti hozzáférését a szolgáltatásokhoz.
- ▶ Küzdjék le az egészségben fennálló egyenlőtlenségeket, szólítsák meg azokat a közösségeket, gyermekeket és családjukat, akik valószínűleg rossz egészséggel bírnak.
- ▶ Javítsák és óvják a gyermekek jólétét, biztosítsák, hogy a személyzet megfelelő képésben részesüljön.
- ▶ Biztosítsák, hogy a terhes nők kiváló minőségű ellátásban részesüljenek a terhesség teljes ideje alatt, legyen normális lefolyású szülésük, legyenek bevonva az őket és a csecsemőjüket érintő döntésekbe, legyen beleszólásuk hogyan és hol adnak gyermeküknek életet.

Népegészségügyi szolgálat

Tevékenység

A Public Health Groups vagy Népegészségügyi Csoportok az Egészségügyi Minisztérium részét képezik és a kilenc regionális kormányhivatalban működnek. A Népegészségügyi Csoportok a különböző minisztériumokkal, az NHS-szel, önkormányzatokkal, egyetemekkel és civil szervezetekkel működnek együtt a régióban élő emberek egészségének javítására és az egyenlőtlenségek csökkentésére. A PHG-k regionális felosztása:

North East Public Health Group

Észak-kelet Angliában a legmagasabb a halálozási arány, a betegségi szint és a kiskorú terhességi ráta.

North West Public Health Group

Észak-nyugat Anglia többnyire urbanizált régió és London után a legsűrűbben lakott. Más régiókhöz képest az emberek egészsége rosszabb.

Yorkshire and the Humber Public Health Group

A Yorkshire és Humber régió egészsége nem a legjobbak között van, magas a megelőzhető megbetegedések, a krónikus betegségek és a korai halálozások szintje.

East Midlands Public Health Group

Anglia kelet-közép régiójának egészségi állapota kb. az átlagnak felel meg, kivéve a balesetek által okozott halálozást, mely itt a legmagasabb.

West Midlands Public Health Group

Anglia nyugat-közép régiójában a legmagasabb az elhízás, a csecsemőhalálozás és a kiskorúak terhességi rátája.

East of England Public Health Group

Kelet-Anglia többnyire vidéki régió, bár sok városi terület is található. Lakossága változatos, a növekedés és az elöregedés jellemzi. A lakosság növekedése a belső vándorlásnak tudható be.

South East Public Health Group

A dél-keleti régió egy prosperáló országrész, ahol a legegészségesebb a lakosság, bár vannak szegényebb részei is, ahol a betegség táptalajt talál.

South West Public Health Group

A dél-nyugati régióban található az ország legszegényebb közösségei, így az egészségben fennálló egyenlőtlenségek mérséklése fontos célkitűzés.

London Public Health Group

London a világon egyedülálló elegyét képezi a gazdagság és a szegénység, az egészség és betegség szélsőségeinek.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Környezet- és település egészségügy	Health Protection Agency
Munkaegészségügy	Health and Safety Executive
Sugáregészségügy	Health Protection Agency
Kémiai biztonság	Health Protection Agency
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	Food Standards Agency
Gyermek- és ifjúság-egészségügy	Children's National Service Framework (Department of Health)
Járványügy	Health Protection Agency
Egészségfejlesztés	Public Health Groups (Department of Health) Chief Medical Officer (Department of Health)
Védőnői/Ápolási szakfelügyelet	Chief Nursing Officer (Department of Health)

► Egészségvédelmi Intézet (Health Protection Agency)

<http://www.hpa.org.uk>

Tevékenység

Az Egészségvédelmi Intézet a lakosság egészségét és jólétét védelmező független szervezet, amelyet az azonos nevű törvény értelmében hoztak létre 2004-ben (Health Protection Agency Act). Támogatással és tanáccsal látja el az NHS-t, az egészségügyi hatóságokat, a sürgősségi szolgáltatókat és más hivatalokat. Kritikus szerepet játszik a fertőző betegségek elleni védekezésben, és veszély esetén a károk megelőzésében (vegyszerek, mérgek, sugárzás, környezeti ártalmak). A HPA a kereskedelmi szektor számára vagy azzal együttműködésben is végez tevékenységet. Az ilyen partnerség célja annak biztosítása, hogy a közvagyon (főképpen az intellektuális tulajdont) gyakorlati megoldások fejlesztésére használják és hogy bevételeket termeljenek a további befektetésekhez.

A HPA főbb részlegei és funkciói:

Fertőző Betegségek Központja

- ▶ Epidemiológia és felügyelet
- ▶ Mikrobiológiai szolgáltatások
- ▶ Járványok esetén történő válaszadás, koordináció és támogatás
- ▶ Országos politikai hivatalok tájékoztatása

- ▶ Szakértői tanácsadás
- ▶ Országos és nemzetközi munka
- ▶ Népegészségügyi kutatás
- ▶ Környezetvédelem és környezet-egészségügy
- ▶ Minőségbiztosítás
- ▶ Képzés és nevelés
- ▶ Tudományos és technikai szolgáltatások

Sürgősségi Készültség és Válaszadás Központja

A Sürgősségi Felkészültség és Válaszadás Központja fontos szerepet játszik a potenciális egészségügyi vészhelyzetekre való válaszok előkészületeiben és koordinálásában. Emellett kutatásokat végez a fertőző betegségek megértése céljából és számos egészségügyi terméket gyárt, köztük oltóanyagokat és gyógyászati eszközöket. Szakértői tanácsadással és tesztelő kapacitással is szolgál az ipar több területe számára.

Sugárzás, Vegyi és Környezeti Veszélyek Központja

Ez a részleg az Egyesült Királyság minisztériumait és hivatalait látja el tanáccsal a vízben, a földben és a hulladékokban található vegyületeknek az emberi egészségre gyakorolt hatásáról, valamint toxikológiai információval és támogatással szolgál az NHS és az egészségügyi szakemberek számára. A sugárzásvédelmi részleg végzi az intézet ionizáló és nem ionizáló sugárzással kapcsolatos munkáját. Kutatást végez az ilyen sugárzások veszélyei elleni védekezés ismereteinek előmozdítására, laboratóriumi és technikai szolgáltatásokat nyújt, képzést végez, szakértői információval szolgál és jelentős tanácsadói szerepet játszik az Egyesült Királyságban.

Szervezeti felépítés

A HPA kb. 3000 alkalmazottat foglalkoztató kiterjedt hálózatból áll, három fő központtal (Colindale, Porton, Chilton), több helyi és regionális irodával, és egy központi irodával Londonban. A HPA-t egy 13 tagú testület irányítja (élén az elnökkel), melynek tagjai felelősek azért, hogy a hivatal teljesítse célkitűzéseit és tartsa be a közalapok igénybevételének követelményeit. A testület határozza meg a hivatal szélesebb körű feladatait és általános stratégiai irányvonalát, az Egészségügyi Minisztérium által megadott kereten belül. Az Intézetnek három országos központja van, de regionális és helyi szinten is vannak csoportok, melyek szolgáltatást nyújtanak.

▶ **Élelmezési Szabványügyi Hivatal (Food Standards Agency)**

<http://www.food.gov.uk>

Tevékenység

Az FSA független kormányzati hivatal, melyet 2000-ben hoztak létre egy parlamenti törvény értelmében (Food Standards Act 1999). Feladata a lakosság egészségének és a fogyasztók érdekeinek védelme az élelmezéssel kapcsolatban. A Hivatal tanácsadással és információval szolgál a lakosság és a kormány felé az élelmezés biztonságát, a táplálkozást és az étrendet érintő kérdésekben. Bár az FSA állami intézet és felügyeleti szerve a parlament, tisztas távolságot tart a mindenkori kormánytól és szabadon publikálja tanácsait. A Hivatal 20 részleggel működik az Egyesült Királyság négy országrészében (Anglia, Wales, Észak-Írország, Skócia) a következő területeken:

Táplálkozás

A Hivatal változatos programot működtet a táplálkozás témakörében a gyakorlati kérdésektől a kutatásig bezárólag.

Biztonság és higiéné

Széleskörű munkát végez az ételek biztonságának érdekében, mint a kémiai, mikrobiológia és radiológiai biztonság kutatásának finanszírozása, étel higiéné és allergia.

Kergemarhakór

Az Egyesült Királyságban szigorú ellenőrzés történik a kergemarhakór elleni védekezésben. Ezt a FSA monitorozza, miközben minden kihágást nyilvánossá tesz és közbelép, hogy megakadályozza a további mulasztásokat.

Címkézés és csomagolás

Az Élelmezési Szabványhivatal nemcsak az elfogyasztott élelmiszerekben érdekelt, hanem abban is, hogy milyen csomagolásban árusítják és milyen címkézéssel látják el azokat. Az élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő anyagok magukba foglalják a tárolókat, melyekben árusítják az élelmiszereket, a csomagolást, és azokat a cikketeket, amelyekkel kezelik az élelmiszereket, az ételfeldolgozó gépektől az evőeszközökig. Az élelmiszer címkék fontos információ források, elsősorban a fogyasztók tájékoztatását és védelmét szolgálják.

GM és új élelmiszerek

A genetikailag módosított (GM) élelmiszerek és más újfajta élelmiszerek csak akkor árusíthatók az EU-ban, ha szigorú biztonsági értékelésen mentek át. Az újfajta élelmiszerek olyan élelmiszerek vagy alkotórészek, amelyek nem rendelkeznek számottevő fogyasztási előzménnyel az EU-ban 1997 előtt. Ezeket árusítás előtti biztonsági értékelésnek vetik alá az (EC) 258/97 jogszabály szerint.

Konzultációk

A Hivatal számos konzultációt végez, amelyben az élelmiszeripar, a fogyasztók és más szereplők véleményét kéri ki különböző témákban a jogszabály változtatásokról az új élelmiszerügyi irányelvek javaslatáig.

Élelmiszeripar

A Hivatal az egész élelmiszeripart lefedi – mezőgazdaság, élelmiszer termelés és forgalmazás, kiskereskedelem, élelmezés. A lánc valamennyi állomásán foglalkozik élelmiszer biztonsági kérdésekkel, információval és útmutatással szolgál a legjobb gyakorlatot és a jogi követelményeket illetően.

Hatálybaléptetés

A FSA felügyeli az élelmiszerekkel kapcsolatos jogszabályok hatálybaléptetési tevékenységét helyhatósági szinten.

Tudomány és kutatás

A Hivatal kiterjedt tudományos kutatásokat és felméréseket végez annak biztosítására, hogy a közösség számára nyújtott tanácsok a legjobb és legújabb élelmezési tudományon nyugszanak. A munkában független tudományos bizottságok szolgálnak tanácsadással.

Szervezeti felépítés

Az Élelmezési Szabványügyi Hivatalt a köz szolgálatát szem előtt tartó testület vezeti. A Hivatal a testületnek a vezérigazgatón (Chief Executive) keresztül számol be. A testület egy elnökből, egy alelnökből és 12 tagból áll, akiket az Egyesült Királyság négy országából választanak. A testület tagjai felelősek a hivatal általános stratégiai irányvonalaért, jogi kötelezettséggel tartoznak azért, hogy döntéseik és cselekvéseik tudományosan megalapozottak, a fogyasztók érdekeit tartják szem előtt. A testület a parlamentnek az Egészségügyi Minisztérium államtitkárán keresztül számol be. Az FSA független szakértői véleményeit tudományos tanácsadó bizottságoktól és megbízott kutatásokból nyeri. Rendszeres munkakapcsolatban áll a következő szervezetekkel: Húshigiéne Szolgálat (Meat Hygiene Service), helyhatóságok, Környezetvédelmi, Élelmiszerügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (DEFRA), Kereskedelmi és Ipari Minisztérium (DTI).

▶ **Egészség- és Biztonságügyi Hatóság (Health and Safety Executive)**

<http://www.hse.gov.uk>

Tevékenység

Az Egészség- és Biztonságügyi Hatóság feladata, hogy megvédje a lakosságot a munkaköri tevékenység közben felmerülő, az egészséget és a biztonságot fenyegető veszélyekkel szemben. Emellett kutatásokat végez és szponzorál, támogatja a munkahelyi egészségügy területén végzett képzést, információval és tanácsadással szolgál, törvényjavaslatokat, törvénymódosításokat és praxis kódokat terjeszt elő. A HSE egy végrehajtó hatóság, mely a szabályozásért felelős Egészség- és Biztonságügyi Bizottságot támogatja (Health and Safety Commission). A Hatóságot a munkahelyi biztonságra és egészségre vonatkozó 1974-es törvény értelmében hozták létre (Health and Safety at Work Act). A törvényt a skót és a walesi parlament nem fogadta be, de fontos kérdésekben együttműködnek az angliai szervezettel.

A HSE a dolgozók és a lakosság védelmében felügyeli a nukleáris berendezéseket, bányákat, gyárakat, kórházakat és iskolákat, a gáz és olaj berendezéseket, gondoskodik a gázhálózat biztonságáról, felügyeli a veszélyes anyagok szállítását. Az önkormányzatok a HSC-nek felelnek a fentiek betartásáért.

Szervezeti felépítés

A HSC-t egy 13 tagú Testület irányítja, köztük a vezérigazgatóval. A Testület 3 fő részlegről áll: Működés, Szakmapolitika és Támogatás. A részlegeken belül különböző osztályok léteznek: Területi Működés, Nukleáris Biztonság, Veszélyes Berendezések, Helyhatósági Partnerség, Stratégia, Szakmapolitika, Kommunikáció, Jogtanács, Tudományos és Analitikus Szolgáltatások, Forrás és Tervezés, Egészség és Biztonság Labor.

ÉSZTORSZÁG

Szociális Ügyek Minisztériuma

<http://www.sm.ee/eng/pages/index.html>

Felelős az egészségpolitika fejlesztéséért és megvalósításáért, az egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének és minőségének ellenőrzéséért. Fő feladata a szabályozás. Három divíziója az egészségügy, a szociális ügyek és a foglalkoztatás. Az egészségügyi részlegei közé tartozik az Egészségügyi ellátás főosztálya (felelős az egészségügyi ellátásért, a beruházásokért, a gyógyszerpolitikáért), Népegészségügyi főosztály (felelős a népegészségügyért, prevenció programokért, egészségvédelemmel kapcsolatos jogszabályalkotásért, kémiai biztonságért), Egészségügyi információs és elemzési főosztály (egészségügyi statisztika, elemzések), E-Health főosztály (e-health projektek). A felügyelete alatt álló intézetek: Országos Egészségfejlesztési Intézet, Állami Gyógyszerészeti Hivatal, Egészségügyi Tanács, Egészségvédelmi Felügyelőség, Kemikáliák Jelentési Központja.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Környezet- és település egészségügy	<p>Szociális Ügyek Minisztériuma – Népegészségügyi Főosztály</p> <p>Egészségvédelmi Felügyelőség</p> <p>Környezetvédelmi Minisztérium (hulladék, víz)</p> <p>Kutatás és elemzés: Országos Egészségfejlesztési Intézet</p>
Munkaegészségügy	<p>Szociális Ügyek Minisztériuma – Munkaügyi Felügyelőség</p>
Sugáregészségügy	<p>Környezetvédelmi Minisztérium – Sugárvédelmi Főosztály</p> <p>(2009-től, előtte Sugárvédelmi Központ működött)</p>
Kémiai biztonság	<p>Szociális Ügyek Minisztériuma – Népegészségügyi Főosztály</p> <p>Szociális Ügyek Minisztériuma – Vegybiztonság Bizottság</p> <p>Kemikáliák Jelentési Központja (minden termék)</p> <p>Egészségvédelmi Felügyelőség (fogyasztási cikkek)</p>

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	Egészségvédelmi Felügyelőség
Gyermek- és ifjúság-egészségügy	Egészségvédelmi Felügyelőség
Járványügy	Tervezés: Szociális Ügyek Minisztériuma – Népegészségügyi Főosztály Végrehajtás: Egészségvédelmi Felügyelőség Kutatás és elemzés: Országos Egészségfejlesztési Intézet
Egészségügyi igazgatás	Koordináció, felügyelet: Szociális Ügyek Minisztere Végrehajtás: Egészségügyi Tanács
Egészségfejlesztés	Tervezés: Szociális Ügyek Minisztériuma – Népegészségügyi Főosztály Végrehajtás: Országos Egészségfejlesztési Intézet
Védőnői/Ápolási szakfelügyelet	Egészségügyi Tanács
Adminisztráció	Szerveként

▶ Egészségvédelmi Felügyelőség

<http://www.tervisekaitse.ee/?mid=228>

Feladatkör, tevékenységek:

Szervezete egy központi, 4 regionális intézetből, 11 megyei intézetből, 4 laboratóriumból áll. Fő feladata az egészségvédelem területén a jogszabályalkotás, a fertőző betegségek felügyeletének biztosítása, az epidemiológiai szolgáltatások, immunizációs programok szervezése. A Felügyelőség feladatai között szerepel többek között az alábbi területek, termékek biztonságosságának biztosítása a jogszabályok kikényszerítésével:

- ▶ Végső fogyasztásra kerülő élelmiszerek, és ezek kezelése;
- ▶ Ivóvízellátás;
- ▶ Ásványvíz engedélyezés;
- ▶ Szépségápolás, személyi és turisztikai szolgáltatások;
- ▶ Fogyasztási javak;
- ▶ Élelmiszerekkel és ivóvízzel közvetlen kapcsolatba kerülő anyagok;
- ▶ Kozmetikai cikkek;
- ▶ Végső fogyasztóhoz kerülő vegyszerek;
- ▶ Gyermekeknek szánt termékek;
- ▶ Gyermekellátási, oktatási, szociális és egészségügyi intézmények, gyógyszertárak;
- ▶ Strandok és fürdővizek;
- ▶ Zaj és nem-ionikus sugárzási szint;
- ▶ Epidemiológiai figyelés,
- ▶ Fertőző betegségek megelőzése és ellenőrzése.

A Felügyelet megszervezi és végrehajtja az állam egészségvédelmi felügyeleti feladatait és ezzel kapcsolatban a jogszabályoknak megfelelő hatósági jogkörét gyakorolja; a jogszabályokban meghatározott engedélyeket bocsát ki, vagy utasít el; engedélyeztetni az élelmiszer-forgalmazókat és

koordinálja a belső ellenőrzési rendszereiket; egészségvédelemmel kapcsolatos laboratóriumi tesztek hajt végre; nyilvántartja a fertőző és parazita betegségeket, kivizsgálja a fertőzés terjedésének körülményeit és lépéseket dolgoz ki a fertőző betegségek megelőzésére és ellenőrzésére; felügyeli az immunizáció szervezeti formáit és figyelemmel kíséri a népesség lefedettségét; megszervezi a Nemzetközi Egészségügyi Szabályokon alapuló köztisztasági védelmet a tömegközlekedési megállóknál; meghatározza és megbecsüli a fizikai, kémiai és biológiai kockázati tényezők által okozott egészségügyi kockázatokat és kockázat-menedzsmentet végez; feldolgozza a fizikai és társas környezetben meglévő kockázatokról szóló információkat és az egészségvédelmi statisztikai adatokat; megismerteti a nyilvánosságot a fizikai és társas környezet állapotáról, ezek megromlásáról vagy a megromlás veszélyéről; kezeli az egészségvédelemmel kapcsolatos panaszokat; tanácsadóként közreműködik az állami egészségvédelmi felügyeleti folyamatban; szakmai segítséget és egészségvédelmi információkat cserél más intézményekkel és személyekkel; a feladatkörön belüli ügyekben együttműködik más nemzeti és nemzetközi szervezetekkel; szakmai továbbképzéseket szervez a Felügyelőség felügyelő munkatársainak; kidolgozza a Felügyelőség stratégiáját és működési struktúráját; kezeli a birtokába adott eszközöket; a Szociális Ügyek Minisztériuma által kidolgozott árlista alapján költségtérítéssel szolgáltatásokat nyújt; végrehajt egyéb a jogszabályok által rádelegált feladatokat.

A Felügyelőséget a Szociális Ügyek Minisztériumának államtitkára által kinevezett Igazgató vezeti.

▶ Egészségügyi Tanács

<http://www.tervishoiuamet.ee/index.php?page=158>

Feladatkör, tevékenységek

A Tanács az alábbi tevékenységeket végzi:

- ▶ Egészségügyi szakemberek nyilvántartása
- ▶ Működési engedélyek kiadása
- ▶ Állami felügyelet gyakorlása
- ▶ Állami hatalmi feladatok ellátása
- ▶ Sürgősségi betegellátás és sürgősségi készenlét megszervezése a feladatkörön belül
- ▶ Jogszabály-javaslatok készítése a tevékenységi területével kapcsolatban

Az egészségügyi szakemberek nyilvántartásával kapcsolatban a Tanács

- ▶ Jogszabály alapján bejegyz, illetve törli az egészségügyi szakembereket
- ▶ Nyilvántartási bizonylatot bocsát ki
- ▶ Fenntartja a nyilvántartást

A működési engedélyek kiadásával kapcsolatban a Tanács

- ▶ Jogszabály alapján működési engedélyeket bocsát ki és von vissza az egészségügyi szolgáltatók részére
- ▶ Fenntartja az engedélyek jegyzékét

A felügyelet gyakorlásával kapcsolatban a Tanács

- ▶ Ellenőrzi az egészségügyi szolgáltatókkal kapcsolatos követelményeknek való megfelelést
- ▶ Felügyeli a háziorvosok, sürgősségi betegellátók, szakellátók és független ápolók tevékenységét
- ▶ Megszervezi a minőségi ellátással foglalkozó szakértői bizottságot

A sürgősségi ellátás megszervezésével kapcsolatban a Tanács

- ▶ Nyilvános versenyt szervez a költségvetésből finanszírozott sürgősségi betegellátók kiválasztására
- ▶ Jóváhagyja a sürgősségi ellátók számát, ellátási területét és területen belüli eloszlásukat
- ▶ Szerződéseket köt a sürgősségi ellátókkal
- ▶ Megszervezi a sürgősségi ellátók ideiglenes helyettesítését

A sürgősségi készenlét megszervezésével kapcsolatban a Tanács

- ▶ Feladatkörén belül megszervezi a sürgősségi készenlétet
- ▶ Képzéseket szervez a sürgősségi helyzetek megoldására a Védelmi Minisztériummal és a Belügyi Minisztériummal együttműködésben

Egyéb tevékenységeinek ellátásával kapcsolatban a Tanács

- ▶ Részt vesz a jogszabályok előkészítésében
- ▶ Véleményezi a tevékenységi területével kapcsolatos jogszabály-tervezeteket
- ▶ Részt vesz az Európai Unió jogszabály-harmonizációjában
- ▶ Kezeli az ellátottak és más személyek által benyújtott kérvényeket
- ▶ Belső képzéseket szervez az alkalmazottainak és külső szakértőinek
- ▶ Kapcsolatot tart és együttműködik nemzetközi és más országbeli szervezetekkel
- ▶ Kezeli a birtokába adott eszközöket

▶ **Országos Egészségfejlesztési Intézet**

<http://www.tai.ee/?lang=en>

Feladatkör, tevékenységek

2003-ban három népegészségügyi intézet egyesülésével jött létre, Alkalmazott kutatásokkal elemzésekkel foglalkozik a népegészségügy, környezet egészségügy, fertőző betegségek területen, monitorozza a népegészségügyet, megvalósítja a népegészségügyi programokat.

További feladatok:

- ▶ Gyermek-egészség fejlesztés
- ▶ HIV/AIDS megelőzés
- ▶ Kábítószer-függőség megelőzés, kezelés és rehabilitáció
- ▶ Tuberkolózis ellenőrzés
- ▶ Kardiovaszkuláris megbetegedések megelőzése, beleértve a cigarettafogyasztás csökkentését, az egészséges táplálkozást és a rendszeres mozgást

A Központ

- ▶ Részt vesz az ágazati és nemzeti stratégiák kidolgozásában, végrehajtja a meglévő stratégiát és együttműködik az Európai Unióval népegészségügyi területen.
- ▶ Koordinálja az egészségfejlesztő óvodák, iskolák és kórházak, valamint a megyei egészségügyi tanácsok hálózatait

Országos felméréseket végzi:

- ▶ Iskoláskorú Gyermek Egészségmagatartása
- ▶ Globális Fiatalkori Dohányzás-vizsgálat
- ▶ HIV/AIDS-el kapcsolatos ismeretek és magatartás a fiataloknál

Kutatásokat és fejlesztéseket végez az epidemiológia, biostatisztika, onkológia, virológia, környezet-egészségügy és krónikus nem-fertőző betegségek területén. Ezen kívül rendszeres, országos felméréseket végez a felnőttkori egészségmagatartásról.

▶ Munkaügyi Felügyelőség

<http://www.ti.ee/index.php?page=3&>

Feladatkör, tevékenységek

A Felügyelőség

- ▶ Megszervezi az állami felügyeletet a munkahelyi környezet jogszabályokban meghatározott követelményeinek való megfelelés tekintetében
- ▶ Piaci felügyeletet gyakorol a személyes munkavédelmi eszközökkel kapcsolatban a gyártás, az értékesítés és a használat során
- ▶ Felügyeli a munkahelyi balesetek és megbetegedésekkel kapcsolatos vizsgálatokat és az ezek megelőzését szolgáló intézkedések bevezetését
- ▶ Kivizsgálja és elemzi a halálos, vagy súlyos munkahelyi balesetek és betegségek okait
- ▶ Gyűjti és elemzi a munkahelyi balesetekkel kapcsolatos statisztikákat
- ▶ Felügyeli a genetikailag módosított mikroorganizmusok zárt környezetben történő felhasználását
- ▶ Döntéseket hoz a jogszabályban meghatározott esetekben
- ▶ Hivatali tevékenységet végez
- ▶ Büntetőeljárást kezdeményez, és sürgős vizsgálatokat végez
- ▶ Kezeli a munkahelyi környezettel kapcsolatos panaszokat és munkaügyi vitákat a jogszabályokban meghatározott eljárásrendnek megfelelően;

▶ Kemikáliák Jelentési Központja

http://www.ktk.ee/index.php?tid=asHiX0iLOaLdlRkRXXu7ZfozII TasOZuLjUaa&ylemus_id=20031209144955701067

Feladatkör, tevékenységek

A Központ

- ▶ Információt gyűjt az Észtsországban gyártott, vagy oda importált veszélyes anyagokkal kapcsolatban
- ▶ Meghatározza az érintett vegyi anyagok jelentette kockázatot, és azt összeveti a nemzetközi és észt szabályozással, illetve szükség esetén újabb információkat kér be, valamint javaslatot tesz a kockázat csökkentésére
- ▶ Információt cserél más kompetens állami szervekkel és nemzetközi szervezetekkel

Hatáskörén belül az Egészségvédelmi Felügyelőség, a Munkaügyi Felügyelőség és a Környezetvédelmi Felügyelőség jogosult az olyan termékek használatának korlátozására, amelyek elfogadhatatlan mértékű kockázatot jelenthetnek az egészségre és a környezetre.

FINNORSZÁG

Finn Egészségügyi és Szociális Minisztérium

Sosiaali- ja terveysministeriön

<http://www.stm.fi/en/ministry>

A Finn Egészségügyi és Szociális Minisztérium nemzeti szinten irányítja az egészségügyi és szociális ellátást. Meghatározza a szociális és egészségpolitika általános irányelveit, elvégzi a főbb reformok és javaslatok törvényi előkészítését, felügyeli azok implementációját, valamint támogatja a kormány döntéshozatali folyamatát.

Az Egészségügyi Osztály felelős az egészségfejlesztés és betegségmegelőzés irányításáért és fejlesztéséért, az egészségügyi ellátás biztosításáért minden szinten, a foglalkozás-egészségügyi ellátásért, a gyógyszerpolitikákért (kivéve az árazást), a környezet-egészségügyért, valamint a törvények és költségvetés megtervezéséért ezeken a területeken.

Az állami adminisztráció alacsonyabb szintje magában foglalja az 5 tartományt és az autonóm Åland-tartományt. A tartományi irodák a központi adminisztráció nemzeti és regionális céljainak megvalósulását segítik elő, és kapcsolatot tartanak a saját területükön lévő önkormányzatokkal. Szociális és egészségügyi részlegeik a felelősek többek között az önkormányzati és magán ellátók irányításáért és felügyeletéért.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Feladat	Felelős szerv
Egészségfejlesztés, népegészségügy	Egészségügyi és Szociális Minisztérium Foglalkozásbiztonsági és –egészségügyi Osztály Nemzeti Jóléti és Egészségügyi Kutatás- Fejlesztési Központ Nemzeti Egészségügyi és Jóléti Intézet
Járványügy	Nemzeti Egészségügyi és Jóléti Intézet Nemzeti Jóléti és Egészségügyi Kutatás- Fejlesztési Központ
Környezet-egészségügy	Nemzeti Egészségügyi és Jóléti Intézet
Gyermek- és ifjúság-egészségügy	Nemzeti Jóléti és Egészségügyi Kutatás- Fejlesztési Központ

Feladat	Felelős szerv
Munkaegészségügy	Egészségügyi és Szociális Minisztérium Foglalkozásbiztonsági- és egészségügyi Osztály Foglalkozásbiztonsági- és Egészségügyi Felügyelőségek Foglalkozásbiztonsági Központ Finn Munkakörnyezeti Alap Finn Foglalkozás-egészségügyi Intézet
Kémiai biztonság	Egészségügyi és Szociális Minisztérium Foglalkozásbiztonsági és –egészségügyi Osztály
Sugárvédelem, nukleáris biztonság	Egészségügyi és Szociális Minisztérium Foglalkozásbiztonsági és –egészségügyi Osztály Nukleáris és Sugárzásbiztonsági Hatóság
Fogyasztóvédelem	Nemzeti Jóléti és Egészségügyi Felügyelő Hatóság
Általános adminisztráció	Egészségügyi és Szociális Minisztérium Foglalkozásbiztonsági és –egészségügyi Osztály

▶ Nemzeti Jóléti és Egészségügyi Kutatás- Fejlesztési Központ

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämisskeskus (STAKES)

<http://www.stakes.fi/EN>

Az intézmény az Egészségügyi és Szociális Ügyek Minisztériuma alatt álló szakértői hivatal, melynek fő feladatai a kutatás-fejlesztés, ill. statisztikák készítése. 7 osztályból, valamint 1 különálló egységből (Nemzetközi Fejlesztési Együttműködés) áll, melyek mind a Főigazgató irányítása alá tartoznak. A STAKES mintegy 500 dolgozót foglalkoztat. Monitorozza és értékeli a szociális jóléti és egészségügyi szolgáltatásokat, kutatás-fejlesztési tevékenységet folytat a következő területeken:

- ▶ Egészségügyi szolgáltatások
- ▶ Szociális ellátás
- ▶ Jóléti politika
- ▶ Életkörülmények
- ▶ Gyermekkor és család
- ▶ Idős emberek
- ▶ Rokkantság
- ▶ Mentális egészség
- ▶ Alkohol és kábítószer

▶ Nemzeti Jóléti és Egészségügyi Felügyelő Hatóság

Sosiaali- ja terveidenhuollon tuotevalvontakeskus (STTV)

<http://www.valvira.fi/en/>

A Nemzeti Jóléti és Egészségügyi Felügyelő Hatóság a Nemzeti Jóléti és Egészségügyi Termékellenőrző Hatóság, valamint az Orvos-törvényszéki Ügyek Nemzeti Hatósága összeolvadásával jött létre 2009. január 1-jén, és az Egészségügyi és Szociális Minisztériumnak alárendelten működik. Az intézmény az irányítás és felügyelet által fejleszti az egészségügyi kockázatok kezelését, a jogi védelmet, valamint a szociális és egészségügyi ellátás minőségét.

Az intézet irányítja az önkormányzatok és állami tartományi irodák törvénykezésének végrehajtását a szektorban, felügyeli az implementációt, és kezeli az engedélyezés adminisztrációját. Irányítja és felügyeli az egészségügyi szervezetek és szakemberek működését, és foglalkozik az egészségügyi panaszokkal. Emellett ellátja a törvényszéki pszichiátria feladatait, pl. pszichiátriai értékeléseket készít. 2010-ben az intézet lesz felelős a szociális jólét irányítására és felügyeletére vonatkozó nemzeti tevékenységekért is.

▶ Nemzeti Egészségügyi és Jóléti Intézet

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)

http://www.thl.fi/en_US/web/en

Az intézmény kutatási-fejlesztési intézetként tevékenykedik az Egészségügyi és Szociális Minisztérium irányítása alatt. Célja a lakosság jólétének és egészségének javítása, a betegségek és szociális problémák megelőzése, valamint az egészségügyi és szociális ellátás fejlesztése. Az intézet állami statisztikai hatóságként is funkcionál az egészségügy és szociális ügyek terén, és erőteljes tudásbázist tart fenn saját tevékenységi területein, továbbá felelős ezen tudáshalmaz alkalmazásáért is. Az intézetnek számos eszköze van felelősségének gyakorlására: kutatás, nyomon követés, kiértékelés, fejlesztés, szakértői befolyás, hivatali feladatok és nemzetközi együttműködés.

Az intézmény hozzájárul a szélesebb körű társadalom, valamint a tudományos közösség működéséhez, a központi kormányzat és az önkormányzatok, valamint a szférában tevékenykedő egyéb intézetek munkájához.

▶ Nukleáris és Sugárzásbiztonsági Hatóság

Säteilyturvakeskus (STUK)

http://www.stuk.fi/stuk/en_GB/index/

Az intézet a sugárzás és a nukleáris energia felhasználását szabályozza. Kutatóintézetként tevékenykedik a sugárzással és annak hatásaival kapcsolatban, meghatározza a sugárzás kockázatait, és felügyeli a finn környezet sugárbiztonságát.

A Nukleáris és Sugárzásbiztonsági Hatóság az Egészségügyi és Szociális Ügyek Minisztériumának irányítása alá tartozik, de együttműködik a Kereskedelmi és Ipari Minisztériummal, a Belügyminisztériummal, a Környezetvédelmi Minisztériummal és a Külügyminisztériummal is.

Szabályozza az atomerőművek működését és a sugárzási tevékenységeket. Kapcsolatot tart fenn egyéb kutatóintézetekkel, önkormányzati egészségügyi hatóságokkal, valamint az állampolgárokkal.

Tevékenységi területek:

- ▶ Nukleáris biztonság szabályozása
- ▶ Sugárzási gyakorlatok szabályozása
- ▶ Kutatás

- ▶ Környezeti sugárzás monitorozása
- ▶ Kommunikáció
- ▶ Sürgősségi készség
- ▶ Szerződéses szolgáltatások

▶ Finn Foglalkozás-egészségügyi Intézet

Työterveyslaitos (TTL)

<http://www.ttl.fi/internet/english/>

A Finn Foglalkozás-egészségügyi Intézet az Egészségügyi és Szociális Ügyek Minisztériuma alá tartozó közintézmény. Kutatásokat végez, szakmai tréningeket tart foglalkozás-egészségügy és foglalkozás-biztonság témakörben, tanácsadói szolgáltatásokat biztosít, és foglalkozás-egészségügyi információkat terjeszt. Az intézmény 800 főt foglalkoztat.

A kutatás során a munkavállalók egészségére és munkaképességére, a jó munkakörnyezet tulajdonságaira, a munkával kapcsolatos fizikai és mentális stresszre, a kémiai anyagok, a zaj, a hő és sugárzás által okozott veszélyekre, a biztonságos munkamódszerekre, valamint a foglalkozási ártalmakra, balesetekre és betegségekre koncentrálnak.

A Finn Foglalkozás-egészségügyi Intézet szakértői instrukciókat adnak a jó, produktív és magas színvonalú munkakörnyezet tervezésére vonatkozóan. A szolgáltatások magukban foglalják a higiéniai mérést, a munkahelyek elemző szolgáltatásait, a munkaképesség fenntartására és javítására irányuló projekteket, a munkahelyek kockázatértékelését, valamint az emberek tesztelését, melyet a megerőltető foglalkozásokra, a munkával kapcsolatos pszichológiai tanulmányokra, a munkahelyek fejlesztésére, valamint a foglalkozásbiztonsági és munkaegészségügyi akcióprogramok kialakítására vonatkozóan alkalmaznak.

FRANCIAORSZÁG

Egészségügyi és Sportügyi Minisztérium

<http://www.sante-sports.gouv.fr/>

készíti elő és valósítja meg a népegészségügyre, az egészségügyi rendszer szervezetére, az egészségbiztosításra és az anyasági ellátásra, valamint a fizikai és a sporttevékenységre vonatkozó kormánypolitikát. Az egészségvédelemmel kapcsolatos intézkedéseit és az egészségügyi munkaerőhelyzet áttekintését más, a témakörben illetékes (pl. felsőoktatási és kutatásügyi) miniszterekkel együttműködve készíti elő. Együttműködik más a szociális és a munkaügyet irányító és az ifjúság ügyeinek felügyeletében illetékes minisztériumok és kormánybiztosság vezetőivel a sporttevékenység előmozdítására, valamint kompetens hatóságként lép fel a toxikománia ellen.

Az Egészségügyi és Sportügyi Minisztérium felügyeleti jogkört gyakorol a következők felett:

- ▶ Egészségügyi Főigazgatóság (DGS),
- ▶ a Hospitalizációt és az Ellátás megszervezését irányító Igazgatóság (DHOS),
- ▶ a sportvezetés,
- ▶ az Olimpiai és a paralimpiai felkészülést irányító Országos Szolgálat.

Az egészségügyi miniszter a gazdasági, pénzügyi és munkaügyi jogkört gyakorló felsővezetőkkel együttműködve felügyeli a nukleáris biztonságot szolgáló regionális sugárvédelmi intézkedéseket.

Közös felügyeletet gyakorol a munka-, szociális- és szolidaritásügyi miniszterrel a következő szervezetek és vezetők tevékenysége felett:

- ▶ a Szociális Ügyek átfogó Felügyelete (IGAS),
- ▶ a Szociális ügyeket irányító Minisztériumok Főtitkára,
- ▶ a Humán erőforrással foglalkozó Igazgatóság (DRH)
- ▶ a Pénzügyek, jogi ügyek és szolgáltatások Igazgatósága (DAFJS)
- ▶ az Európai és a nemzetközi ügyek kihelyezett hatásköre (DAEI)
- ▶ az informatikai és kommunikációs ügyek kihelyezett hatásköre (DICOM)

A munka-, szociális- és szolidaritásügyi és a pénzügyminiszterrel közösen felügyeli

- ▶ a Társadalombiztosítási Igazgatóságot,
- ▶ a Kutatásügyi és Statisztikai Hivatalt (DREES).

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Feladat	Felelős szerv
Egészségfejlesztés, népegészségügy	Institut de veille sanitaire Egészségügyi Felügyeletet Gyakorló Intézet
Járványügy	Institut de veille sanitaire Egészségügyi Felügyeletet Gyakorló Intézet
Környezet-egészségügy	Institut de veille sanitaire Egészségügyi Felügyeletet Gyakorló Intézet Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail Környezetegészségügyet és Munkahelyi Egészségbiztonságot Felügyelő Hatóság
Kémiai biztonság, egészségügyi termékek biztonsága	Agence française de sécurité sanitaire des produits de santé Egészségügyi termékek biztonságosságát felügyelő Hatóság
Élelmezés- és táplálkozás- egészségügy	Agence française de sécurité sanitaire des produits de santé Élelmiszerbiztonságot felügyelő Hatóság Office alimentaire et vétérinaire Élelmiszerügyi és Állategészségügyi Hivatal
Munkaegészségügy	Institut de veille sanitaire Egészségügyi Felügyeletet Gyakorló Intézet Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail Környezetegészségügyet és Munkahelyi egészségbiztonságot Felügyelő Hatóság
Sugárzásvédelem	Institut de radioprotection et de sûreté nucléaire Sugárvédelmi és nukleáris biztonságot felügyelő Intézet

► Institut de veille sanitaire

Egészségügyi Felügyeletet Gyakorló Intézet
<http://www.invs.sante.fr/presentations/default.htm>

Franciaországban a legátfogóbb közegészségügyi tevékenységet folytató országos hatóság az Egészségügyi Felügyeletet Gyakorló Intézet (InVS), mely feladatainak megoldásához az interregionális epidemiológiai egységekre (CIRE) támaszkodik.

Az InVS tevékenységi területei:

- környezetegészségügy, toxikológiai felügyelet, népegészségügy, baleseti és más fizikális kockázatok, statisztikák és módszertan.

Szoros együttműködés van a kockázatokat felmérő CIRE egységek és a kockázatokat kezelő Megyei szintű Egészségügyi és Szociálisügyi Hatóságok (DDASS) között.

▶ **L'Agence française de sécurité sanitaire des produits de santé**

Egészségügyi termékek biztonságosságát felügyelő Hatóság

<http://www.afssaps.fr/>

A hatóság nemcsak a Gyógyszerügyi Hivatal munkáját folytatja, hanem feladatai kiterjednek az egészségügyi termékek teljes körére.

▶ **Agence française de sécurité sanitaire des aliments**

Az Élelmiszerbiztonságot felügyelő Hatóság (AFSSA)

<http://www.afssa.fr/>

Az AFSSA az emberi, illetve az állatételmezésre szánt élelmiszerek egészségügyi és táplálkozási szempontú kockázatait kutató és felügyelő állami intézmény.

▶ **Institut de radioprotection et de sûreté nucléaire**

Sugárvédelmi és nukleáris biztonságot felügyelő Intézet

www.irsn.org/

Az intézet felügyeleti tevékenységének célja a nukleáris kockázatok visszaszorítása.

▶ **L'Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail**

Környezetegészségügyet és Munkahelyi Egészségbiztonságot Felügyelő Hatóság (AFSSET)

<http://www.afsse.fr/>

A kormány irányítása alatt álló adminisztratív intézmény fölött a környezetvédelmi, egészségügyi és a munkaügyi minisztérium együttesen gyakorol felügyeletet. Feladatköre az egészségvédelem szolgálata.

▶ **L'office alimentaire et vétérinaire**

Élelmiszerügyi és Állategészségügyi Hivatal (OAV)

http://ec.europa.eu/food/fvo/index_fr.htm

Az OAV, az Európai Bizottság szolgálataként jelentős szerepet játszik az Európai Közösség élelmiszerbiztonságra, állategészségügyre és növényegészségügyre vonatkozó törvénykezésének gyakorlati megvalósításában.

GÖRÖGORSZÁG

Egészségügyi és Szolidaritási Minisztérium

<http://www.mohaw.gr> (görögül)

Az Egészségügyi és Szolidaritási Minisztérium hoz döntéseket az átfogó egészségpolitikai kérdésekben és az egészségügy országos stratégiája terén. Prioritásokat állapít meg országos szinten, meghatározza a javasolt tevékenységek finanszírozásának mértékét és elosztja a forrásokat. 17 regionális egészségügyi hatóság létezik, amelyek felelősek az országos prioritások területi megvalósításáért, a regionális tevékenységek koordinálásáért, az egészségügyi és népjóléti szolgáltatások irányításáért és nyújtásáért. A decentralizációs erőfeszítések többnyire a politikai és a működési fennhatóság áthárításában jelentkeznek és nem a pénzügyi felelősség helyhatóságoknak történő átadásában. A regionális egészségügyi hatóságok nem rendelkeznek önálló költségvetéssel és a Minisztériumnak jóvá kell hagyni minden pénzügyi tranzakciót.

▶ Görög Élelmiszerbiztonsági Hatóság

A hivatalos élelmiszer ellenőrzési rendszer Görögországban három szinten történik: központi, regionális és helyi. A központi szinten az illetékes hatóságokat öt minisztérium Központi Szolgáltatásai képviselik: Földművelésügyi és Élelmiszerügyi, Egészségügyi és Szociális, Gazdasági és Pénzügyi, Fejlesztési, és Közrendi minisztériumok. A Központi Szolgáltatások szerepe az élelmiszer törvények végrehajtásának ellenőrzése, a kontroll rendszer felügyelete, az irányelvek megalkotása és a helyhatóságok koordinálása. A helyi önkormányzatok felelősek az élelmiszer biztonság jogszabályainak megvalósításáért.

A Görög Élelmiszerbiztonsági Hatóságot (Hellenic Food Safety Authority – EFET) 1999-ben hozták létre, mely a Fejlesztési Minisztériumnak számol be. Görögország 13 régiójából jelenleg ötben van a Hatóságnak területi hivatala. Fő küldetése a lakosság egészségének és a fogyasztók érdekeinek védelme, és az európai élelmiszerbiztonsági törvény érvényre juttatása.

Szervezeti felépítés

Az EFET élén a Vezetői Testület áll, melyet a Fejlesztési Minisztérium ajánlása alapján jelölnek ki négy évre. A Testület a következő tagokból áll: elnök, alelnök, az Állami Vegyi Laboratórium egy tagja, egy jogász, egy élelmiszerbiztonsági szakember, a Fogyasztói Tanács tagja, az EFET alkalmazottainak képviselője.

A Görög Élelmiszerbiztonsági Hatóság fő feladatai

- ▶ Vállalatok ellenőrzése, melyek részt vesznek az élelmiszerek előkészítésében, feldolgozásában, gyártásában, csomagolásában, raktározásában, forgalmazásában és árusításában.
- ▶ A létező élelmiszer ellenőrzési hatóságok koordinálása, hatékonyságuk javítása.
- ▶ Élelmiszer minőségi standardok meghatározása.
- ▶ Élelmiszerügyi vállalatok regisztrálása.
- ▶ Az élelmiszerbiztonsággal és a táplálkozással kapcsolatos kutatási programok tervezése.
- ▶ A „Jó higiéné és a gyártási gyakorlat irányelvei” kiadvány publikálása az élelmiszer cégek támogatására.

- ▶ Élelmiszer paraméterek országos és Európa szintű felügyelete, amelyek káros hatással lehetnek a lakosság egészségére (élelmiszerben levő mikroorganizmusok, genetikailag módosított organizmusok, dioxin, szennyező anyagok stb.).
- ▶ Az élelmiszer vészhelyzetekre való gyors és hatékony válaszadás.
- ▶ Képzési programok kidolgozása.
- ▶ A fogyasztók tájékoztatása az élelmiszerbiztonság és táplálkozás témáiban.
- ▶ Az Európai Bizottság élelmiszer riasztási rendszerének igazgatása (Rapid Alert System for Food and Feed, RASFF).
- ▶ Kockázatelemzés, főleg az élelmiszerek és takarmányok terén.

A Hatóság feladatai közt található még az élelmiszerek által okozott járványok vizsgálata, a fogyasztói panaszok kezelése, és az élelmezési szektornak nyújtott tanácsadás. Az ellenőrzési rendszernek meghatározott élelmiszerbiztonsági veszélyekre kell összpontosítania, valamint ezen veszélyek monitorozására és kontrolljára alkalmazott módszerekre. Az élelmiszer lánc valamennyi ágazatának ajánlják a Veszély Elemzés Kritikai Kontroll Pont (HACCP) rendszert, mint veszélymegelőző mechanizmust. A jogszabály érvényre juttatását végző tisztviselők ellenőrző programjait is a HACCP elveire építik.

Ellenőrzés és vizsgálat

Valamennyi élelmezési vállalat ellenőrzése kockázatelemzésen alapul, megvalósításával azt kívánják megállapítani, hogy az élelmiszerek, azok alkotórészei, vagy a velük érintkezésbe kerülő anyagok gyártása és szállítása mennyire higiénikus és milyen mértékben felel meg a jogszabályoknak. Az ellenőrzés kiterjed az élelmiszer címkézésére, megjelenésére és hirdetésére is, ezáltal biztosítván, hogy a fogyasztókat nem vezetik félre. Az ellenőrzéseket az EFET végzi a helyhatóságokkal együttműködésben. A vállalatok élelmiszer ellenőrzésének három kategóriája létezik: a működés megkezdése előtt, a működés alatt, és panaszok, bírságok, vészhelyzetek esetén. Az utánkövető vizsgálattal megbizonyosodnak arról, hogy az élelmiszerbiztonság normáitól való eltérést helyreállították. A vizsgálatot az első ellenőrzést követő egy hónapon belül végzik.

Az ellenőrzések megállapításait egy szakértői ellenőrző csoport értékeli, majd az Ellenőrzési Főigazgatóság dolgozza fel a laboratóriumi eredmények figyelembevételével. Az értékelésnél a higiéniai szabályok képezik az elsődleges szempontokat, a termékbiztonság garantálása és az emberi egészségre való lehetséges káros hatások kiküszöbölésének viszonylatában. Az ellenőrzés befejeztével megfelelő cselekvésekre kerülhet sor a probléma súlyosságának, időtartamának, a vállalat méretének függvényében. Az intézkedések a következő csoportokra oszthatók:

- ▶ Ajánlások a teljesítésre/betartásra
- ▶ A működési engedély ideiglenes vagy tartós visszavonása
- ▶ Az illetékes hatóság ellenőrzése alatt történő termelés
- ▶ A romlott étel visszatartása, lefoglalása, megsemmisítése
- ▶ A termék visszavonása
- ▶ A termék újrafeldolgozása
- ▶ Büntetés kirovása a veszély súlyossága és a megtévesztés foka szerint

Az ellenőrök megfelelő képesítéssel, tapasztalattal és képességgel kell, hogy rendelkezzenek feladatuk végrehajtásához. Ismerniük kell az élelmiszerekre és a kontroll rendszerre vonatkozó törvényekben beálló változásokat. Minden ellenőrnek továbbképzésben kell részesülnie és ezt bizonyítványokkal kell igazolnia. Ezért a hatóságok felelősséggel bírnak oktatási programok létrehozásáért, melyek biztosítják az ellenőrök képzését és előmenetelét az élelmezésügy különböző kérdéseiben (pl. élelmezési vállalatok jellege és az alkalmazott technológiák, élelmiszer higiéniét és biztonságot érintő jogalkotás, a HACCP rendszerek kivitelezése, mintavétel és feldolgozás).

Az egységes európai piac és az élelmiszer világkereskedelem jelentős mennyiségű dokumentációt igényel valamennyi élelmiszer hatóságtól ahhoz, hogy eredményei hitelesek és szilárdak legyenek. Ezért a Görög Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozta a Minőségirányítási Osztályt, hogy megszerezze az ISO 9001:2000 minőségbiztosítási tanúsítványt az egész szervezet számára, és teljesítse az EN 45004 szabványt, mely leírja az élelmiszer ellenőrzést végző hatóságok működésének általános kritériumait.

Források:

Theodoros H. Varzakas et al.: The role of the Hellenic Food Safety Authority in Greece - Implementation strategies. Food Control, Volume 17, Issue 12 , December 2006

Highlights on health - Greece

http://www.euro.who.int/document/chh/gre_HIGHLIGHTS.PDF

HOLLANDIA

Egészségügyi, Népjóléti és Sport Minisztérium

<http://www.minvws.nl/en>

Tevékenység

A holland egészségügyi rendszer fő irányító szerve az Egészségügyi, Népjóléti és Sport Minisztérium. Feladata az egészségügyi és a szociális ellátást, valamint a sportot érintő szakmapolitika kidolgozása. A Minisztérium fő célkitűzése az egészségügyi létesítményekhez és a jó minőségű szolgáltatásokhoz való hozzáférés garantálása. Az egészségügyi ellátásért a Minisztérium és az önkormányzatok felelősek. A hatáskörébe tartozik még a gyermek- és ifjúságegészségügy témája.

Gyermek- és ifjúságegészségügy

Az Egészségügyi, Népjóléti és Sport Minisztérium ifjúságpolitikája kiterjed a gyermekeknek és a fiataloknak nyújtott szolgáltatásokra. Ezen szolgáltatások között található a fogadott gyermekek ellátása, a fiatalok tevékenységbe való bevonása és gyermekek elleni erőszak problémája. Hollandia ifjúságpolitikája decentralizált, a szolgáltatásokat főleg helyi intézmények nyújtják, mint önkormányzatok, iskolák, ifjúságegészségügyi és szociális ellátók. A Hollandiában élő lakosság harmada 25 éven aluli. Mint a legtöbb fejlett ipari országban, a fiatalok összlakossághoz viszonyított aránya csökkenőben van. Legtöbbjük jó egészségnek örvend és iskolázottsági szintjük is emelkedik, de van egy szűkebb réteg, mely szociális, magatartásbeli és pszichológiai problémákkal kerül szembe. A holland ifjúsági törvény (Youth Care Act) 2005. januárban lépett hatályba, mely elsősorban a bajban levő gyermekek támogatását célozza, nagy hangsúlyt helyezvén a problémák megelőzésére és a korai felfedezésére.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Környezet- és település egészségügy	National Institute for Public Health and the Environment
Munkaegészségügy	Ministry of Social Affairs and Employment
Sugáregészségügy	National Institute for Public Health and the Environment
Kémiai biztonság	National Institute for Public Health and the Environment
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	Food and Consumer Product Safety Authority National Institute for Public Health and the Environment
Gyermek- és ifjúság-egészségügy	Ministry of Health, Welfare and Sport
Járványügy	National Institute for Public Health and the Environment

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Egészségfejlesztés	Netherlands Institute for Health Promotion National Institute for Public Health and the Environment
Katasztófaegészségügy	National Institute for Public Health and the Environment

► **Országos Népegészségügyi és Környezetvédelmi Intézet
(National Institute for Public Health and the Environment, RIVM)**

<http://rivm.nl/en>

Tevékenység

Az Országos Népegészségügyi és Környezetvédelmi Intézet egy élenjáró szakértői központ Hollandiában az egészségügy, a táplálkozás és a környezetvédelem területén. Az Intézet többnyire a kormány számára végez feladatokat, bár ismereteit megosztja a világ más kormányaival és nemzetközi szervezetekkel. Kutatási, monitorozási és modellezési eredményeit használják fel a népegészségügy, az élelmiszerek, a biztonság és a környezet szakmapolitikájának megalapozásában.

A RIVM a közegészségügy és az egészséges, biztonságos életkörülmények fejlesztését hivatott teljesíteni. Feladata, hogy elfogulatlan információval szolgáljon a lakosság és a szakemberek számára az egészségügy, a fertőző betegségek, a gyógyszerek, a környezet, a táplálkozás és a környezetvédelem területén. Célja, hogy a tudományos ismeretek és a szakértelem optimális felhasználása és elérhetővé tétele. Az Intézet kockázatfelmérést végez, modelleket és módszereket dolgoz ki, és számos országos és nemzetközi bizottságban vesz részt, az Egészségügyi Minisztérium hivatalos kutatóintézete.

Egészség és betegség

Fertőző betegségek

A RIVM jelentős szerepet játszik a fertőző betegségek megelőzésében és kontrolljában:

- ▶ Diagnózis a megfelelő kezelés érdekében
- ▶ Felügyelet és korai jelzés
- ▶ A fertőző betegségek megelőzése
- ▶ Járvány menedzsment, protokollok, időbeosztás
- ▶ Krónikus betegségek

Az RIVM tanulmányokat végez olyan krónikus betegségek kockázati tényezőiről, mint asthma, krónikus obstruktív tüdőbaj, diabetes, izom- és csontrendszeri betegségek, rák, szív- és érrendszeri betegségek. A tanulmányok tartalmazzák azt is, milyen mértékben megelőzhetők ezek a betegségek egészséges életmóddal és a kockázati tényezők megfelelő figyelembevételével.

Sugárzás

A RIVM kutatással és mérésekkel támogatja a holland kormányt mind a normál állapotok, mind a nukleáris balesetek esetében.

Termékbiztonság

A RIVM feladata a kozmetikumok, háztartási tisztítószeres és a kártevők irtására szolgáló vegyületekben jelenlevő anyagok elemzése abból a szempontból, hogy káros hatással vannak-e az emberekre és a környezetre. Az információ ezután a holland hatóságokhoz kerül, akik intézkedhetnek az emberek és a környezet védelme érdekében. A RIVM értékeli és ellenőrzi a gyógyszerek és az orvosi technológia minőségét és biztonságát.

Mérgező anyagok

A RIVM tanáccsal látja el az egészségügyi szakembereket az akut mérgezés hatásairól és kezeléséről. Szintén vizsgálja az élelmiszerekben levő mikroorganizmusok népegészségügyi kockázatát.

Környezet és egészségügy

A holland kormány a RIVM szakértői segítségével védi a lakosságot a környezeti szennyeződés egészségügyi kockázataival szemben. Felméri és monitorozza a különböző környezeti tényezők egészségre kifejtett hatását országos és regionális szinten, tanáccsal látja el a kormányt a megfelelő intézkedések meghozatalára.

A holland lakosság egészsége

A RIVM feladata a különböző forrásokból származó adatok és információk integrálása. A témák közt található a halálozás okai, a betegségek előfordulása, a betegek életminősége.

Megelőzés és ellátás

Mint egy országos szakértői központ, a RIVM támogatja a döntéshozókat és a szakembereket a népegészségügy területein. A nem szakértők hasznára is válhatnak a RIVM által rendelkezésre bocsátott információk, mint az Országos Védőoltás Program vagy a veleszületett szünetelési rendellenesség terén végzett kutatóprogramok.

Gyógyszerek

A RIVM jelentős szerepet játszik a gyógyszerek befogadásában, kontroljában, szabályozásában, Hollandiában és Európában egyaránt.

Védőoltások

A RIVM részt vesz a súlyos fertőző betegségek elleni védőoltás programokban. Az Országos Védőoltás Program védelmet nyújt a gyermekeknek a súlyos, potenciálisan végzetes fertőző betegségekkel szemben. A RIVM a WHO Globális Hálózat tagja, mely monitorozza az influenza járványokat és a különböző influenza törzseket.

Orvosi műszerek és technológia

Az orvosi technológia lefedi mind az orvosi műszereket, mind az emberi szövettermékeket. A RIVM laboratóriumi kutatást végez az orvosi termékek minősége és biztonsága terén, benne a sterilizációval, a betegség terjedésének megelőzésével, biokompatibilitással és az orvosi műszerek értékelésével. A RIVM szakértelmét igénybe veszik olyan kormányzati hivatalok, mint az Egészségügyi Felügyelőség és az Egészségügyi Minisztérium, és közreműködik országos és európai törvényhozásban.

Terhesség

Gyakran a születés után válik nyilvánvalóvá, hogy a gyermekek rendellenességgel jönnek a világra. Fontos minél előbb tudomást szerezni erről, hogy elkezdhesék a megfelelő beavatkozást. Országos szűrőprogramokat vezettek be a születési rendellenesség kimutatására még a születés előtt. A terhesség harmadik hónapjában a nőknek lehetőséget adnak a vércsoport vizsgálatára és a fertőző betegségek szűrésére.

Életmód

A RIVM figyelemmel kíséri az életmód tényezőinek egészségre gyakorolt hatását, mint a dohányzás, az alkoholfogyasztás és a szexuális magatartás. Szintén monitorozzák az életmód hatását a krónikus betegségekre, mint a kardiovaszkuláris és daganatos megbetegedés. A RIVM vizsgálja még az életmód és a táplálkozás, testgyakorlat és elhízás kapcsolatát.

Egészségügy

A RIVM kutatók vizsgálják a holland egészségügyi rendszer jellemzőit is, mint minőség, elérhetőség, költségek, teljesítmény, ellátási szintek, gyógyszerügy, összehasonlítás európai országokkal.

Élelmiszer, táplálkozás és víz

A RIVM webhelye információval szolgál az élelmiszerrel és az ivóvízzel kapcsolatos feladatairól. Az információ tartalmazza az élelmiszer fertőzés kockázatának minimalizálását, a táplálkozás és a testgyakorlat szerepét a jó egészség megteremtésére. Szintén található információ az elfogyasztott élelmiszerekben meglevő anyagok allergia lehetőségéről.

Élelmiszerfogyasztás

A RIVM adatokat gyűjt a holland lakosság étkezési mintáiról és azok egészségre, biztonságra kifejtett hatásáról. Ezt az információt felhasználják a holland táplálkozás-politika megformálásában.

Táplálkozás és egészség

Az egészséges táplálkozási szokásokkal bíró holland lakosok átlagosan két évvel tovább élnek mint azok, akik nélkülözik a kiegyensúlyozott étrendet. Az egészséges táplálkozáshoz hozzájáruló tényezők tudatosulása fontos a betegségek megelőzésében. A RIVM vizsgálja a táplálkozás, az egészség és a betegség közötti kapcsolatot.

Élelmiszerbiztonság

Bár Hollandiában az élelmiszer biztonságosabbá vált, mint bármikor az elmúlt évtizedek során, ébernek kell lenni az új veszélyek irányában. Ezért is vizsgálja a RIVM az élelmiszerbiztonságot általánosan az egész lakosságra nézve, és bizonyos csoportokra szűkítve is, mint gyermekek, idősek, terhes nők. A kutatási eredményeket a holland Egészségügyi Minisztérium, az Élelmezés és Termékbiztonsági Hatóság (VWA) és az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) hasznosítja.

Ivóvíz

A RIVM jelentős szerepet játszik az ivóvíz minőségi standardjainak meghatározásában, a szennyeződés veszélyeinek felmérésében és a vízellátás fennakadásának megakadályozásában.

Balesetek és katasztrófák

Mint egy élenjáró szakértői és kutató központ, a RIVM támogatja és tanáccsal látja el a politikaalkotókat és a szakembereket. Az orvosi szakembereket tanácsadással szolgálja a beavatkozáshoz katasztrófák, terrorista támadás vagy mérgező anyagok felszabadulása esetén.

Balesetek megelőzése

A holland kormánynak kötelezettsége a lakosság „külső biztonságának” biztosítása. A külső biztonság ebben a helyzetben annyit jelent, hogy védelmet nyújt azok számára, akik a veszélyes anyagok szállítási útvonala mentén, vagy olyan vállalatok közelében élnek, melyek ezeket az anyagokat gyártják, feldolgozzák vagy tárolják. A RIVM tanácsadással szolgál a környezetet érintő engedélyek biztonsági kikötései terén és konzultációt folytat a minisztériumokkal a biztonsági kockázatok csökkentése érdekében.

Baleset menedzsment

Sürgősségi helyzetekben a megbízható információn alapuló gyors és hatékony válaszadás szükségszerű. A RIVM kulcsfontosságú szerepet játszik a válaszadó szervezeteknek nyújtott ismeretek

és információk nyújtásában, ezáltal is korlátozván az események és a katasztrófák emberi egészségre és a környezetre gyakorolt következményeit.

Egészségügyi hatások és veszélyek

A balesetek és a katasztrófák közegészségügyi veszélyt jelentenek. Egy katasztrófa alkalmával egy olyan sűrűn lakott országban mint Hollandia nagy a lehetősége annak, hogy a lakosság ki van téve mérgező vagy veszélyes anyagoknak, sugárzásnak vagy biológiai kórokozónak. A RIVM feladata ezen egészségügyi kockázatok felmérése és a szükséges védekezési intézkedések terén nyújtott tanácsadás.

Környezet és vegyi anyagok

A RIVM szakpolitikai támogatást nyújt olyan kérdésekben, mint a szmog megelőzése a városokban, a környezetszennyezés hatása a népegészségügyre, a mobiltelefonok potenciális veszélye az egészségre. A RIVM pl. szmog figyelmeztetést bocsát ki, amikor a levegő minősége az európai szabványértékek alá kerül Hollandiában. A helyhatóságok ezután megfelelő intézkedéseket hozhatnak a sebezhető csoportok védelmére.

Vegyí anyagok és veszélyek

Bizonyos anyagok veszélyt jelenthetnek az emberekre és a környezetre egyaránt az élelmiszerek, a fogyasztói termékek, a talaj, a víz és a levegő közvetítésével. Ezen anyagok kutatásán kívül a RIVM felméri lehetséges hatásaikat is a holland társadalomra.

Környezet minősége

A környezet minőségét a környezeti minőségi standardokkal szembeni állapot fejezi ki. A környezeti zavar felméréseivel kvantifikálható az emberi tevékenység környezeti tényezőkre gyakorolt hatása. A környezeti károsodást okozhat pl. toxikus kitettség, savas eső, időjárás változás, sugárzás.

Környezet monitorozása

A RIVM feladata a különböző környezet monitorozó hálózatok fenntartása, melyek a népegészségügy védelmét szolgálják Hollandiában. A hálózatok felügyelik a levegő, a víz és a talaj minőségét, valamint a zaj és sugárzási szinteket. Ezek a monitorozó hálózatok különböző célokat szolgálnak. Pl. a levegő minőségét és a sugárzás szintjeit olyan módon ellenőrzik, hogy amikor az előre meghatározott szinteket túllépi, akkor beindulhat a korrekciós tevékenység.

Sugárzás

A RIVM kutatással és mérésekkel támogatja a holland kormányt mind a normál állapotok, mind a nukleáris balesetek esetében. A radioaktív anyagok és olyan berendezések, mint a röntgengép ionizáló sugárzást bocsát ki. Az ionizáló sugárzás környezetünk részét képezi, jöhet az űrből, a talajból vagy építőanyagokból. A RIVM helyben történő ellenőrzést és laboratóriumi méréseket végez a holland sugárzási felügyelet számára. Működtet egy korai riasztási rendszert is (National Radioactivity Monitoring Network), amely monitorozza a környező sugárzási szinteket napi 24 órában. Nukleáris baleset esetén a RIVM más szervezetekkel együttműködésben információval szolgál a holland kormány krízis csoportjának a sugárzás mértékéről.

Környezet és egészségügy

A holland kormány a RIVM szakértői segítségével védi a lakosságot a környezeti szennyeződés egészségügyi kockázataival szemben. Felméri és monitorozza a különböző környezeti tényezők egészségre kifejtett hatását országos és regionális szinten, tanáccsal látja el a kormányt a megfelelő intézkedések meghozatalára.

A RIVM környezet monitorozást és népességi tanulmányokat végez a környezet és a népegészségügy kapcsolatának megállapítására. Számítógépes modellek és módszerek fejlesztésével próbálják felbecsülni a környezet potenciális hatását a népegészségügyre. A környezeti monitorozás és

modellezés alapján tanácsot nyújt a holland kormánynek a veszélyek megelőzésére és csökkentésére hozandó intézkedések felől.

Szervezeti felépítés

A RIVM az Egészségügyi, Népjóléti és Sport Minisztérium által működtetett állami költségvetési intézet, mely 30 egységből áll, többnyire laboratóriumokból és központokból. Több mint 1400 alkalmazottat foglalkoztat, sokakat multidiszciplináris területeken, élén a főigazgató áll. Főbb részlegei:

- ▶ Fertőző Betegség Kontroll
- ▶ Népegészségügy és Egészségügyi Szolgáltatások
- ▶ Táplálkozás, Gyógyszerek és Fogyasztói Biztonság
- ▶ Környezetvédelem és Biztonság

▶ Élelmezés és Termékbiztonsági Hatóság

(Food and Consumer Product Safety Authority, VWA)

http://www2.vwa.nl/portal/page?_pageid=35,1554211&_dad=portal&_schema=PORTAL

Tevékenység

Az Élelmezés és Termékbiztonsági Hatóság feladata az emberi és állati egészség védelme. Ezen belül három fő feladatot lát el: felügyelet, kockázat felmérés, kockázat kommunikáció. Figyelemmel kíséri az élelmiszer és fogyasztói termékeket a lakosság és az állatok egészségének és jólétének megőrzése érdekében. A Hatóság ellenőrzése alatt tartja az egész termelési láncot, a nyersanyagoktól és feldolgozási eszközöktől kezdve a végtermékig és fogyasztásig. A VWA a holland Földművelésügyi Minisztérium független hivatala, mely szoros kapcsolatban áll az Egészségügyi, Népjóléti és Sport Minisztériummal és más minisztériumokkal.

Az Élelmezés és Termékbiztonsági Hatóságot 2002-ben hozták létre számos élelmiszerbiztonsági válsághelyzet következtében, miután a parlament és a civil társadalom szükségét érezte egy erős szervezetnek az élelmiszer és fogyasztói termékek védelmére. A nemzetközi szinten előálló fejlemények is szükségessé tették egy országos hatóság felállítását, mely felelős a felügyelet, a kockázat felmérés és a kockázat kommunikáció feladataiért.

Kiegészítő tevékenység

A Kémiai Minőségbiztosítás munkacsoport a laboratóriumi kutatás minőségbiztosításával foglalkozik. Mindez szakértői tanulmányokon (proficiency studies, PS) vagy laboratóriumi értékelés kutatáson keresztül történik. A kémiai és mikrobiológiai laboratóriumok minőségbiztosítási rendszereinek fontos részét képezik a mikrobiológiai referencia anyagok (Microbiological Reference Materials, SRM). Ezeket az anyagokat a mikrobiológiai elemzéseknél használják.

Szervezeti felépítés

A VWA három igazgatóságból és egy irodából áll:

- ▶ Megvalósítás, Hatálybaléptetés és Felügyelet Igazgatósága
- ▶ Felügyeleti Stratégia és Kommunikáció Igazgatósága
- ▶ Működések Igazgatósága
- ▶ Kockázatfelmérés Iroda

A Megvalósítás, Hatálybaléptetés és Felügyelet Igazgatósága öt regionális központtal működik: észak, kelet, dél, dél-nyugat, észak-nyugat.

▶ Holland Egészségfejlesztési Intézet

(Netherlands Institute for Health Promotion, NIGZ)

http://www.nigz.nl/index_en.cfm?act=esite.tonen&a=6

Tevékenység

A Holland Egészségfejlesztési Intézet programokat dolgoz ki az egészséges magatartás és az egészséges környezet támogatására. Segítséget nyújt az önkormányzatok és a helyi egészségfejlesztési intézetek számára az egészségpolitika kidolgozásában, megvalósításában és értékelésében. A NIGZ gyakorlati támogatással is szolgál az egészségügyi szakemberek számára a tájékoztatás, tanácsadás, képzés, oktatási módszerek és anyagok által.

A NIGZ fontosnak tartja az egészségügyi tájékoztatást, hangsúlyozza az egészségügyi információhoz való jogot a holland lakosok számára, és támogatást nyújt abban, hogy az információt az egészséges választásokra használják. A NIGZ partneri kapcsolatokat ápol helyi, regionális, országos és nemzetközi szinten. Az egészségügyi érdekvégyesítés és a politikai lobbizás fontos részét képezi stratégiájának.

Országos programok

- ▶ Fialok egészségfejlesztése
- ▶ Hátrányos helyzetűek egészségügyi programja
- ▶ Túlsúlyosak programja
- ▶ Munkahelyi egészségfejlesztési program
- ▶ Betegek és idősek programja
- ▶ Szervadás oktatóprogram

Nemzetközi programok

- ▶ AIDS és mobilitás Európában
- ▶ A bizonyítékok gyakorlatba való átültetése
- ▶ Munkahelyi egészségfejlesztés
- ▶ Egészség és társadalmi befogadás
- ▶ Az egészségben fennálló egyenlőtlenségek csökkentése (Closing the Gap)
- ▶ Egészséges öregedés

Szervezeti felépítés

A NIGZ 125 alkalmazottal működik, évenkénti 20 fő projektjéhez a Minisztérium mellett szerződésben áll az Országos Kutatás-fejlesztési Tanáccsal, közösségekkel, iskolákkal, munkahelyekkel, egészségügyi szolgáltatókkal, országos és nemzetközi szervezetekkel. A NIGZ vezetése a felső vezetésből, a csoportvezetőkből és az osztályvezetőkből áll. A felső vezetés az ügyvezető igazgatóból és helyetteséből áll. Az ügyvezető igazgató rendszeresen konzultál a többi vezetővel, döntéseit még befolyásolja a személyzettel és a munkavállalói tanáccsal való konzultáció. A NIGZ vezetése az Ellenőrzési Testületnek válaszol, ez évente kétszer ül össze az éves költségvetés és kimutatás megtárgyalására. Csoportok: Ifjúságügy, Egészségügyi Hátrányok, Egészségügy és Munka, Ismeret és Minőség Menedzsment. Osztályok: Kommunikáció, Pénzügy.

► Szociális és Munkaügyi Minisztérium

<http://internationalezaken.szw.nl>

Tevékenység

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium feladata a munkalehetőségek teremtése, a modern ipari viszonyok kialakítása és a társadalombiztosítási rendszer fenntartása. A Minisztérium hatáskörébe tartozik a munkaegészségügy témája.

Munkaegészségügy

A biztonságos és egészséges munkakörülmények a betegség és a munkaképtelenség megelőzésének fontos részét képezik. A holland kormány létrehozott egy jogi keretet, amelyen belül a munkaadók és a munkavállalók közösen eleget tehetnek az egészséges munkakörülmények követelményeinek. A munkafeltételekről szóló törvény (Dutch Working Conditions Act) az egészség- és biztonságpolitikára vonatkozó magatartáskódokat tartalmaz, míg a munkaidőről szóló törvény (Working Hours Act) jogi kerettel szolgál a munkában eltöltött órákra vonatkozóan. A jogszabályok betartását a Munkafelügyelőség biztosítja. Emellett a Minisztérium ösztönzi a vezetőket és a dolgozókat az együttműködésre és az aktív szerepvállalásra, pl. munkaegészségüggyel és biztonsággal kapcsolatos megállapodások kidolgozására.

ÍRORSZÁG

Egészségügyi és Gyermekvédelmi Minisztérium

<http://www.dohc.ie>

Az egészségügy fő irányító szerve az Egészségügyi és Gyermekvédelmi Minisztérium, amely a tervezésben, a költségvetésben és a koordinációban játszik szerepet, és közvetlenül nem avatkozik bele a szolgáltatások nyújtásába. A Minisztérium határozza meg a lakosság egészségének javulását szolgáló intézkedéseket, dönt a prioritások kérdésében és az erőforrások elosztásáról, valamint a folyamatos értékeléshez igazodva rövid és hosszú távú programokat készít. Az Egészségügyi Szolgáltatási Végrehajtó Hivatal (Health Service Executive) bír felhatalmazással az ellátás szolgáltatására. A Minisztériumnak a gyermekek jólétét és védelmét szolgáló egysége (Child Welfare and Protection Policy Unit) a 2001-es gyermekvédelmi törvény és a gyermekegészségügyi szolgáltatások felügyeletét végzi.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Környezet- és település egészségügy	Department of the Environment, Heritage and Local Government
Munkaegészségügy	Health and Safety Authority
Sugáregészségügy	Department of the Environment, Heritage and Local Government
Kémiai biztonság	Department of the Environment, Heritage and Local Government
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	Food Safety Authority of Ireland
Gyermek- és ifjúság-egészségügy	Department of Health and Children - Child Welfare and Protection Policy Unit
Járványügy	Health Protection Surveillance Centre
Egészségfejlesztés	The Institute of Public Health in Ireland

▶ Ír Népegészségügyi Intézet (The Institute of Public Health in Ireland)

<http://www.publichealth.ie>

Tevékenység

Az Ír Népegészségügyi Intézet 1999-ben jött létre a népegészségügyi együttműködés fejlesztésére a teljes ír szigeten. Az Intézetet az Ír Köztársaság és Észak-Írország egészségügyi minisztériumai finanszírozzák. Fő feladatai közé tartozik:

- ▶ népegészségügyi információ és felügyelet nyújtása
- ▶ népegészségügyi kapacitás erősítése
- ▶ egészségpolitikai tanácsadás

Az IPH az elmúlt öt évben több mint 25 kiadványt és jelentést publikált, számos szemináriumot és konferenciát tartott kulcsfontosságú népegészségügyi kérdésekben, hatásos programokat dolgozott ki, és nagyban hozzájárult az Ír Köztársaság és Észak-Írország szakmapolitikai fejlesztéséhez.

Egyenlőtlenségek leküzdése

Az intézet részét képezi a lakosság egészségének megfigyelését végző Ireland and Northern Ireland Population Health Observatory, mely az egyenlőtlenségek leküzdését az egészségügyi információ terjesztésével és az információs infrastruktúra erősítésével végzi. Az Observatory jelenleg több egyenlőtlenséget érintő projektben vesz részt, köztük a szegénységet és az egészséget vizsgáló Health Poverty Index és a kardiovaszkuláris betegségek demográfiai és szociális-gazdasági adatstandardjait kidolgozó National Cardiovascular Information System. Európai szinten az IPH az ír partner az egészségben fennálló egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló projektnek (Closing the Gap).

Egészség hatás vizsgálat (HIA)

A Health Impact Assessment Network hálózatot az IPH hozta létre a hatásvizsgálatok fejlesztésében érdekelt szakemberek részére a tapasztalatcsere és a továbbképzés elősegítésére. Az IPH kidolgozott egy programot a HIA kapacitás építésére Írországban, mely egynapos és háromnapos tanfolyamokból áll. Számos kezdeményezés történt a hatásvizsgálat területén, köztük a York Health Economics konzorcium által a Minisztérium megbízásából végzett 16 költség-haszon elemzés.

Partnerség

Az IPH elkötelezett a multiszektorális partnerség kialakítására, mint az egészségben fennálló egyenlőtlenségek leküzdésének fontos eszköze. Az Intézet részt vett számos területi és közösségi partneri együttműködésben, ahol népegészségügyi beavatkozások történtek helyi szinten. 2003-2006-ig kutatást végzett a partneri kapcsolatok előnyeinek azonosítása és mérése terén, melyet az észak-írországi Research and Development Office szponzorált.

Népegészségügyi Szövetség

Az egészségügynek multidiszciplináris és multiszektorális hangot adó népegészségügyi szövetségek létrehozása sikerrel járt az Egyesült Királyságban és Európában. Az IPH aktívan részt vett az Ír Népegészségügyi Szövetség (Public Health Alliance in Ireland, PHAI) létrehozásában, és hozzájárul az észak-ír szövetség tevékenységéhez (Northern Ireland Public Health Alliance). A PHAI készítette egy fontos jelentést az egészségben fennálló egyenlőtlenségekről Írországban.

Szervezeti felépítés

Az Ír Népegészségügyi Intézet székhelye Dublin és Belfast. Az Intézet vezetői testülete a két ország egészségügyi minisztériumainak képviselőiből áll (Department of Health and Children; Department of Health, Social Services and Public Safety).

▶ Egészségvédelmi Felügyeleti Központ (Health Protection Surveillance Centre)

<http://www.ndsc.ie/hpsc>

Tevékenység

Az Egészségvédelmi Felügyeleti Központ a fertőző betegségek ellenőrzését végző hivatal Írországban. A HPSC a 2005-ben létrehozott Health Service Executive része, melynek feladata az ország egészségügyi szolgáltatásainak működtetése. A HPSC célja az ír lakosság egészségének javítása az adatok gyűjtése, értelmezése és terjesztése által, annak érdekében, hogy a lehető legjobb információval szolgáljon a fertőző betegségeket illetően. Ezt a felügyelet, független tanácsadás,

epidemiológiai vizsgálat, kutatás és képzés révén éri el. A Központ partneri kapcsolatban áll egészségügyi ellátókkal és társszervezetekkel szerte a világon, a fertőző betegségek hatásos kontrollja céljából nyújtott naprakész információval.

A HPSC funkciói:

- ▶ A főbb fertőző betegségek felügyelete – adatgyűjtés, elemzés, kommunikáció
- ▶ Működési támogatás – szakértői tanácsadás a népegészségügyi hivataloknak és kórházaknak, válaszadás támogatás kérelmekre
- ▶ Képzés a fertőző betegségek ellenőrzésében működő szakemberek számára
- ▶ Kutatás – legjobb gyakorlat azonosítása és fejlesztése a fertőző betegségek terén
- ▶ Szakmapolitikai tanácsadás – minisztériumok és más hivatalok számára standardok, irányelvek és gyakorlatok kidolgozására
- ▶ Közösség tájékoztatása – fertőző betegségekről nyújtott információ a lakosság és a média számára

Epidemiológiai hírlevél

Az Egészségvédelmi Felügyeleti Központ havonta megjelenő kiadványa az EPI-Insight, mely Írország fertőző betegségeiről ad jelentést. Célja a lakosság egészségének javítása a betegségekről nyújtott helyi, regionális és országos információval. A kiadvány a fertőző betegségek diagnózisában, felügyeletében, kontrolljában és megelőzésében érdekeltek részére készül.

Szervezeti felépítés

Az Egészségvédelmi Felügyeleti Központ a Health Service Executive része, mely Írország legnagyobb munkaadója 65 ezer alkalmazottal és évi 12 milliárd € költségvetéssel. A Health Service Executive három szolgáltatási egységből áll, a HPSC az első részét képezi: Lakossági Egészség, Alap- és Kommunális Ellátás, Országos Kórházi Hivatal.

▶ Környezetvédelmi, Örökségvédelmi és Önkormányzati Minisztérium

(Department of the Environment, Heritage and Local Government)

<http://www.environ.ie/en>

Tevékenység

A Minisztérium küldetése a fenntartható fejlődés elősegítése és az életminőség javítása Írországban a környezet és az örökség védelmén, az infrastruktúra nyújtásán, a kiegyensúlyozott regionális fejlődésen és a jó önkormányzaton keresztül. A Minisztérium kiadásait fedező alapok kb. 90%-a az önkormányzatokon keresztül folyik be. Országosan négy decentralizált területi egységből áll: Wexford, New Ross, Waterford, Kilkenny.

A Minisztérium részlegei:

- ▶ Lakásügy
- ▶ Önkormányzat
- ▶ Örökségvédelem és tervezés
- ▶ Önkormányzati átvilágítási szolgáltatások
- ▶ Környezetvédelem
- ▶ Víz és természeti örökség

A Minisztériumon belül a környezetvédelem a következő témaköröket öleli fel, valamennyit behatóan vizsgálva:

- ▶ Levegő minősége
- ▶ Vegyszerek
- ▶ Klíma változás
- ▶ Szennyezés kibocsátás
- ▶ Környezet felmérés
- ▶ Környezeti tudatosság
- ▶ Környezeti technológiai cselekvési terv
- ▶ Genetikailag módosított szervezetek (GMO)
- ▶ Környezeti menedzsment rendszerek
- ▶ Hulladék által okozott szennyeződés
- ▶ Fenntartható fejlődés közösségi szinten
- ▶ Zajszenyezés
- ▶ Nukleáris biztonság
- ▶ Ózon
- ▶ Műanyagtakák
- ▶ Fenntartható fejlődés: stratégia Írország számára
- ▶ Hulladék elektronikus és elektromos berendezések
- ▶ Hulladék menedzsment
- ▶ Víztminőség

Szervezeti felépítés

A Minisztérium környezetvédelmi részlege a következő osztályokból áll: Környezeti politika, Nemzetközi környezetvédelem/Környezet tudatosság, Levegő/klíma, Hulladék infrastruktúra és szabályozás, Hulladék megelőzés és helyreállítás, Nukleáris biztonság, ENFO (környezet és életmód információ), Környezetvédelem.

▶ Ír Élelmiszerbiztonsági Hatóság (Food Safety Authority of Ireland)

<http://www.fsai.ie>

Tevékenység

Az Ír Élelmiszerbiztonsági Hatóságot 1998-ban hozták létre az élelmiszerbiztonsági törvény értelmében. A Hatóság fő feladata annak biztosítása, hogy a megtermelt és piacra került élelmiszerek a legmagasabb biztonsági és higiénés színvonalúak legyenek, és hogy az élelmiszerek feleljenek meg a törvényben előírt követelményeknek, vagy ahol helyénvaló, a jó gyakorlat elismert kódjainak. Az FSAI független, tudományos alapokon működő szervezet, mely elkötelezett a lakosság egészségének és a fogyasztók érdekeinek védelmére az élelmiszerbiztonság és higiéné terén. Az FSAI országos intézet (regionális irodák nélkül), mely a következő területeken végez tevékenységet: toxikológia, állategészségügy, táplálkozás-egészségügy, népegészségügy, környezet-egészségügy, táplálkozás-tudomány, új élelmiszerek.

Hatálybaléptetés

Az FSAI 47 hivatallal áll szerződéses kapcsolatban. Ezek a szolgáltatási szerződések képezik az élelmiszerbiztonsági jogszabályok érvényre juttatásának legfőbb eszközeit. Az 1998-as élelmiszerbiztonsági törvény (Food Safety Authority of Ireland Act) hatálybaléptetési rendelkezéseket is tartalmaz, melyek eszközül szolgálnak a lakosság egészségét veszélyeztető helyzetekre való

válaszadásra. Az FSAI az egyedüli szabályozó hatóság Írországban, mely a törvénykezés hatálybaléptetéséért felelős. Jelenleg a legtöbb élelmiszerral kapcsolatos jogszabály Írország Európai Unió tagországaiból ered.

Felügyelet

Az FSAI felügyeleti (surveillance) tevékenységet is végez az alábbi területeken:

- ▶ Emberi betegség
- ▶ Élelmiszerek
- ▶ Mikrobiológia
- ▶ Vegyszerek
- ▶ Genetikailag módosított és új élelmiszerek
- ▶ Sugárral kezelt élelmiszerek
- ▶ Élelmiszer-összetétel
- ▶ Kagylók/rákfélék Monitorozó Program

Élelmiszer riasztások

Az FSAI élelmiszer riasztások két kategóriába sorolhatók:

I. Kategória: intézkedés szükséges – a fogyasztók veszélyeztetettségét megállapították, közbelépés kötelező.

II. Kategória: tájékoztatás céljából – az élelmiszerbiztonságra vonatkozó információ nyújtása az intézkedés szükségessége nélkül. Tartalmazhat értesítést kereskedelemről visszavont termékről vagy érdekes élelmiszerbiztonsági információt.

Szervezeti felépítés

Az Ír Élelmiszerbiztonsági Hatóság állami költségvetési szervezet, amely az Egészségügyi és Gyermekvédelmi Minisztériumnak számol be és egy tíztagú testület irányítja, köztük a vezérigazgatóval. Egy 15 tagból álló Tudományos Bizottsággal és egy 20 tagú Konzultációs Tanáccsal is rendelkezik, melyek tanáccsal látják el a testületet az élelmiszerbiztonság kérdéseiben. Rendszeresen együttműködik az egészségügyi, földművelésügyi, tengerészeti minisztériumokkal, a helyhatóságokkal, az Ír Gyógyszerügyi Testülettel (Irish Medicines Board). Az FSAI részlegei: Élelmiszertudomány és Élelmiszer Standardok, Szolgáltatási Szerződések, Fogyasztóvédelem, Átvilágítás és Teljesítés, Vállalati Szolgáltatások.

▶ Egészség- és Biztonságügyi Hatóság (Health and Safety Authority)

<http://www.hsa.ie>

Tevékenység

Az Egészség- és Biztonságügyi Hatóság országos intézet Írországban, melynek feladata a biztonságos és egészséges munkahely megteremtése. A HSA ellenőrzi a jogszabályok betartását a munkahelyen és hatalmában van azokat érvényre juttatni, akár büntető eljárást indítani. A HSA egyben országos információs központ, mely tanácsadással szolgál a munkaadók, a munkavállalók és a vállalkozók számára a munkahelyi egészség és biztonság valamennyi kérdéséről. A megbízható szakmapolitika és a jó munkahelyi gyakorlat kidolgozása érdekében a Hatóság együttműködik számos tanácsadó bizottsággal és munkacsoporttal, amelyek specifikus foglalkozási körökre vagy szakmai ártalmakra koncentrálnak. A Hatóságot a munkahelyi biztonságra és egészségre vonatkozó 1989-es törvény értelmében hozták létre (Safety, Health and Welfare at Work Act).

A HSA a következőkkel szolgálja a munkaadókat, a munkavállalókat és a lakosságot:

- ▶ statisztikákat gyűjt halálos kimenetelű balesetekről, statisztikai összefoglalókat készít
- ▶ támogatja a munkahelyi egészségügy területén végzett képzést
- ▶ kapcsolatot tart az ipar különböző szegmenseivel
- ▶ támogatja a munkahelyi egészség és biztonság megfelelő standardjait
- ▶ ellenőrzi a munkahelyeket és monitorozza az előírások betartását
- ▶ megvizsgál súlyos baleseteket, betegségek okait, panaszokat
- ▶ kutatást végez vagy finanszíroz a munkahelyi egészség és biztonság területén
- ▶ hivatalos információval szolgál, telefonos segélyvonalat működtet (Workplace Contact Unit)
- ▶ új törvényeket és standardokat dolgoz ki a munkahelyi egészség és biztonság témáiban

Szervezeti felépítés

A HSA hét országos irodában működik: Dublin (központ), Athlone, Cork, Galway, Limerick, Sligo és Waterford. Vezetését 12 tagú Testület végzi, tagjai szociális partnerekből és a munkahelyi egészség és biztonság érdekeit képviselő jelöltekből áll. A Testületet a munkaügyi miniszter jelöli ki.

LENGYELORSZÁG

Egészségügyi Minisztérium

<http://www.mz.gov.pl/>

Az egészségügyi ellátás fő irányító szerve az Egészségügyi Minisztérium. A minisztérium országos szinten felelős az egészségpolitikai irányelvek kidolgozásáért, a közegészségügyi és környezetvédelmi ellenőrzésért, a magasan specializált diagnosztikai és ellátási intézményekért, a speciális egészségügyi programok, valamint az orvostudományi képzés és kutatás szervezéséért.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Közegészségügy	Országos Közegészségügyi Felügyelet (GIS), Országos Közegészségügyi Intézet (PZH)
Környezet- és település egészségügy	GIS, PZH
Munkaegészségügy	GIS, PZH
Sugáregészségügy	GIS, PZH
Kémiai biztonság	GIS, PZH
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	GIS
Gyermek- és ifjúság-egészségügy	GIS
Járványügy	GIS, PZH
Egészségügyi igazgatás	GIS, PZH
Egészségfejlesztés	GIS, PZH

▶ Állami Közegészségügyi Felügyeleti Szolgálat

Az Állami Közegészségügyi Felügyeleti Szolgálat célja az egészségre káros tényezőktől való védelem és a fertőző, valamint a foglalkozási betegségek megelőzése. Ezenkívül felügyeletet gyakorol az egészségügyi intézmények higiéniai helyzete, valamint a kórházi fertőzések megelőzése terén.

Az Állami Közegészségügyi Felügyeleti Szolgálat szintjei:

- ▶ Központi szint – Országos Közegészségügyi Felügyelet
- ▶ Regionális szint: 16 vajdasági közegészségügy-járványügyi állomás
- ▶ Járási szint: 318 járási közegészségügy-járványügyi állomás

Forrás:

http://www.pis.mswia.gov.pl/palm/is/93/189/Statut_Panstwowej_Inspekcji_Sanitarnej_Ministerstwa_Spraw_Wewnetrznych_i_Adminis.html

► Országos Közegészségügyi Felügyelet

Az Egészségügyi Minisztérium fennhatósága alá tartozik az Országos Közegészségügyi Felügyelet, mint a kormány központi közegészségügyi szerve. Élén az országos vezető közegészségügyi felügyelő (országos tisztifőorvos) áll. Az országos vezető közegészségügyi felügyelő tanácsadó és véleményező szerve a Közegészségügy-járványügyi Tanács, amely tagjai a különböző témakörök tudományos szakértői.

Minden vajdaságnak van közegészségügyi felügyelője, és közegészségügyi-járványügyi állomása, saját laboratóriumokkal. A vajdasági közegészségügyi felügyelők az Egészségügyi Minisztériumban levő vezető közegészségügyi felügyelőnek tartoznak beszámolóval.

Az Országos Közegészségügyi Felügyelet szervezeti egységei és feladataik:

Járványügyi Igazgatóság

Hatósági feladatok: a fertőző betegségek bejelentési kötelezettsége, a 16 vajdasági közegészségügyi-járványügyi állomás tevékenységének felügyelete.

Élelmezés- és Táplálkozás-egészségügyi Igazgatóság

Hatósági feladatok: engedélyezések, hatósági bizonyítványok kiadása, bejelentési kötelezettség, hatósági nyilvántartás.

Környezet-egészségügyi Igazgatóság

Hatósági feladatok: engedélyezés, hatósági bizonyítvány kiadása, bejelentési kötelezettség, hatósági nyilvántartás, hatósági ellenőrzés

Egészség-megőrzési és Egészségnevelési Igazgatóság

Hatósági feladatok: a 16 vajdasági közegészség-járványügyi állomás tevékenységének felülvizsgálata az egészségfejlesztéssel és egészségneveléssel kapcsolatban.

Forrás: <http://www.gis.gov.pl/>

► Országos Közegészségügyi Intézet

<http://www.pzh.gov.pl/page/?L=1>

Az Országos Közegészségügyi Intézet küldetése a lakosság egészségvédelmét szolgáló közegészségügyi feladatok végzése, ezen belül tudományos kutató és oktató tevékenység. Mindez érinti a biológiai, kémiai és fizikai kockázati tényezőknek az élelmiszerre, a víz, a levegő minőségére gyakorolt hatásának, valamint a fertőző betegségek és fertőzések monitorozását.

Az intézet kutatási és szolgáltatási diagnosztikai és megelőző tevékenységet folytat a lakosság egészségvédelme érdekében, és kutatásokat végez a környezeti tényezők változásaiból adódó betegségek megelőzése érdekében. Speciális ellenőrzést, valamint közegészségügyi, járványügyi és mikrobiológiai kutatásokat folytat a különböző környezeti tényezők emberre gyakorolt hatásával kapcsolatban.

Az intézet alap- és alkalmazott kutatásokat végez összefüggően a lakosság egészségi állapotának értékelésével, okozati elemzésével és a fertőző betegségek laboratóriumi diagnosztikai vizsgálatával.

Forrás: <http://www.pzh.gov.pl/page/>

▶ Nofer Munkaegészségügyi Intézet

<http://www.imp.lodz.pl/>

A Nofer Munkaegészségügyi Intézet (IMP) az Egészségügyi Minisztérium irányítása alá tartozó, országos hatáskörű intézet, amely országos és regionális szintű hatósági, felügyeleti feladatokat lát el, és kutatási módszertani tevékenységet végez.

Hatásköre és tevékenység területei:

Környezet-egészségügy, munkaegészségügy, sugáregészségügy, kémiai biztonság, élelmezés- és táplálkozás-egészségügy, járványügy, egészségfejlesztés terén *országos, regionális hatáskör, felügyeleti feladatok, kutatási módszertani tevékenység és hatósági feladatok* (hatósági bizonyítvány kiadása, bejelentési kötelezettség, hatósági nyilvántartás, hatósági ellenőrzés).

Forrás: <http://old.imp.lodz.pl/>

▶ Központi Munkavédelmi Intézet

<http://www.ciop.pl/>

A Központi Munkavédelmi Intézet (CIOP) felügyeleti szerve a Munka-és Szociálisügyi Minisztérium.

Országos hatáskörű kutatási és módszertani feladatokat végez a következő szakterületeken: környezet-egészségügy, munkaegészségügy, kémiai biztonság, járványügy, egészségfejlesztés. Hatósági feladatai közzé tartoznak: engedélyezés (munkavédelmi felszerelések, OSH management systems) hatósági bizonyítvány kiadása, bejelentési kötelezettség.

LETTORSZÁG

Egészségügyi Minisztérium

(<http://www.vm.gov.lv/>)

Lettország egészségügyi ellátásának központi irányító szerve 2002 óta az Egészségügyi Minisztérium. (Korábban az egészségügy a Jóléti Minisztérium felügyelete alá tartozott.) A minisztérium dolgozza ki az egészségpolitikát, megszervezi és ellenőrzi annak végrehajtását. 2007-os átszervezése óta 11 főosztálya van. Az Egészségügyi Ellátások Főosztálya javaslatokat dolgoz ki az ellátásra és az ellátás szervezetére. Népegészségügyi Főosztálya felel a járványügyi biztonság, egészségfejlesztés, környezetegészségügy, addikciók területén a törvények kidolgozásáért, szakpolitikai tervezésért. Osztályai közé tartoznak: Járványügyi biztonsági osztály, Egészségfejlesztési o., Környezetegészségügyi o., Függségek monitorozása. Költségvetési Főosztálya az egészségügy pénzügyi forrásainak menedzselésével, az egészségügyi költségvetés tervezésével, a kiadások hatékonyságának ellenőrzésével foglalkozik. Beruházási Főosztálya foglalkozik az EU-s forrásokkal. Gyógyszerügyi Főosztálya többek között ellenőrzi a termeléstől a gyógyszerellátásig tartó teljes folyamatot. Szakpolitikai Főosztálya dolgozza ki a stratégiai egészségpolitikai terveket és ellenőrzi azok végrehajtását. Ez a főosztály felelős az e-health projekt végrehajtásáért is. A minisztériumban nemzetközi, jogi, kommunikációs és belső ellenőrzéssel foglalkozó divíziók működnek még.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Környezet- és település egészségügy	State HEALTH inspectorate State Agency "PUBLIC HEALTH AGENCY"
Kémiai biztonság	State HEALTH inspectorate State Agency "PUBLIC HEALTH AGENCY"
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	The Food and Veterinary Service
Járványügy	State HEALTH inspectorate STATE AGENCY "PUBLIC HEALTH AGENCY" Infectology Center of Latvia
Egészségfejlesztés	State Agency "PUBLIC HEALTH AGENCY"
Katasztófaegészségügy	Centre of Emergency and Disaster Medicine

▶ Állami Egészségügyi Felügyelőség

State health inspectorate Veselības inspekcija

<http://www.vsi.gov.lv>

A 90-es években az Országos Környezetegészségügyi Központ és annak 25 területi szervezete (megyei egységek) volt felelős a teljes környezetegészségügyért és az egészségügy felügyeletéért.

1997-ben a rendszert átszervezték. Az átszervezés célja az ellenőrző funkció leválasztása volt a biztonsággal foglalkozó intézményekről. Így az Országos Környezetegészségügyi Központ és területi szervezetei (26 regionális egység Lettország 26 megyéjében) ellenőrzési, felügyeleti feladatai az újonnan alakult Állami Közegészségügyi Felügyelőséghez kerültek. Állami Közegészségügyi Felügyelőség országos szervezet, minden megyében működik területi irodája, felügyeli a törvényekben megfogalmazottak teljesülését a közegészségügy, járványügy területein. 2007-ban az Állami Közegészségügyi Felügyelőség tevékenységét két másik felügyelőség tevékenységével együtt az Állami Egészségügyi felügyelőségbe szervezték, amely a Közegészségügyi Felügyelőség feladatai mellett az egészségügyi ellátás minőségének felügyeletével, betegpanaszokkal, gyógyszerfelügyelettel is foglalkozik.

Tevékenységét a minisztérium irányítása alatt végzi.

Az közegészségügyi állami felügyelet, ellenőrzés kiterjed:

- ▶ A járványügyi biztonságra (a megelőzés ellenőrzése, a törvényekben megfogalmazott járványügyi biztonsági kritériumok betartásának ellenőrzése),
- ▶ A környezetegészségügyi helyzetre,
 - A nagy kockázatnak kitett helyek és a rekreációs területek higiéniés követelményeknek való megfelelésének felügyeletére,
 - A környezeti rizikófaktorok emberi egészségre gyakorolt hatásának ellenőrzésére lakókörnyezetben, közterületeken, lakóterületeken panaszok alapján,
- ▶ Az ivóvíz biztonságára (a törvényekben megfogalmazott biztonságos ivóvíz követelményeinek való megfelelés vizsgálata),
- ▶ Vegyi anyagok, vegyi termékek kereskedelmének, használatának biztonságára,
- ▶ Kozmetikumok biztonságára
 - Belföldi gyártású és importált termékek adatbázisának kialakítása és működtetése a törvényeknek megfelelően: a gyártó vagy a lettországi importáló a termék piacra kerülése előtt köteles az Főfelügyelőségnek jelenteni a gyártó, importáló címét, a termék meghatározott adatait.
 - A gyártás folyamatának ellenőrzése a biztonsági követelményeknek való megfelelés vizsgálata.

▶ **Népegészségügyi Ügynökség**

STATE AGENCY "PUBLIC HEALTH AGENCY"

Sabiedrības veselības aģentūra

<http://www.sva.lv>

Felügyeleti szerv: Egészségügyi Minisztérium, formája állami ügynökség

Lettországban 2002. január 1-től működik a Népegészségügyi Ügynökség, a 646 számú kormányrendelet értelmében. A rendelet a korábbi Környezetegészségügyi Központ és annak területi egységei ellenőrzésen kívül megmaradt tevékenységét szervezte át az ügynökségbe. Az ügynökség állami intézmény, felügyeleti szerve az Egészségügyi Minisztérium, feladatait a járványügyi biztonságra vonatkozó törvény, különböző dokumentumok és szerződések szabályozzák. Működésére az ügynökség igazgatója és a jóléti miniszter közötti megállapodás irányadó. Az alábbi területeken tevékenykedik: fertőző betegségek, AIDS, STI, környezetegészségügy, sürgősségi helyzetek koordinációja, addikciók, mentális egészség, egészségfejlesztés és prevenció, népegészségügyi elemzések.

2007-ig az egészségfejlesztés legfontosabb szervezete az Egészségfejlesztési Állami Ügynökség, State Agency of Health Promotion, Veselības Veicināšanas Valsts Aģentūra, 2007-ben a feladataival a Népegészségügyi Ügynökségbe olvadt be.

▶ **Fertőző Betegségek Lettországi Központja**

INFECTOLOGY CENTER OF LATVIA

LATVIJAS INFEKTOLOĢIJAS CENTRS

<http://www.lic.gov.lv>

A Fertőző Betegségek Lettországi Központja állami intézmény, az Egészségügyi Minisztérium felügyelete alatt működik. Feladatai közé tartozik a kormányzati szervek számára a fertőző betegségekre vonatkozó politikával kapcsolatos információs, módszertani, szervezeti támogatás, a fertőző betegek (köztük a HIV/AIDS betegek, a szexuális úton terjedő és parazitás megbetegedésben szenvedők) ellátása magasan specializált járóbeteg és fekvőbeteg ellátásban, valamint a profilaxis szervezése, a fertőző megbetegedések elemzése. A módszertani tevékenység mellett tehát járó-és fekvőbeteg ellátást is végez.

▶ **Sürgősségi és Katasztrófaegészségügyi Központ**

CENTRE OF EMERGENCY AND DISASTER MEDICINE

KATASTROFU MEDICĪNAS CENTRS

<http://www.kmc.gov.lv>

Lettország Sürgősségi és Katasztrófaegészségügyi Központja a betegszállításon, sürgősségi ellátáson kívül a városi és megyei önkormányzatokkal és egészségügyi intézményekkel együttműködve katasztrófa helyzetekre szóló egészségügyi terveket dolgoz ki.

▶ **Élelmiszer és Állategészségügyi Szolgáltatások**

The Food and Veterinary Service

Pārtikas un veterinārais dienests

<http://www.pvd.gov.lv>

A Mezőgazdasági Minisztérium felügyelete alá tartozó: Élelmiszer és Állategészségügyi Szolgáltatások állami intézete tevékenységébe tartozik az élelmiszerek ellenőrzése valamint az állatorvosi felügyelet. A korábban több intézethez osztott feladakört 2002-ben szervezték kizárólagosan ennek az intézetnek a tevékenységébe.

LITVÁNIA

Egészségügyi Minisztérium

http://www.sam.lt/go.php/eng/About_the_Ministry/1060/2/23

Részlegei közé tartoznak többek között:

- ▶ Jogi Főo.
- ▶ Egészségügyi ellátások Főo. (szakellátás, családorvosi ellátás, egészségügyi erőforrások menedzsmentje)
- ▶ Egészségpolitikai és közgazdasági Főo. (egészségpolitika, stratégiai tervezés, beruházások és programok, EU támogatások)
- ▶ Népegészségügyi Főo. (közegészségügyi ellátás, népegészségügyi stratégia, egészségfejlesztés).

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Közegészségügy	State Public Health Service (SPHS), Institute of Hygiene
Környezet- és település egészségügy	State Environmental Health Center
Munkaegészségügy	Occupational Medicine Centre
Sugáregészségügy	Radiation Protection Centre
Kémiai biztonság	State Environmental Health Center
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	State Food and Veterinary Service
Járványügy	Communicable Diseases Control Center State AIDS Center
Egészségügyi igazgatás	State Public Health Service (SPHS)
Gyermek- és ifjúság- egészségügy	State Environmental Health Center
Egészségfejlesztés	State Environmental Health Center State Mental Health Center

▶ **Állami Közegészségügyi Szolgálat,**

State Public Health Service (SPHS),

Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūra

<http://www.vvspt.lt/en/>

Az Állami Közegészségügyi Szolgálat - State Public Health Service az Egészségügyi Minisztérium felügyelete alatt működik 2000. május 15. óta. Feladata a népegészségügy erősítése, az emberi egészséget veszélyeztető körülmények megelőzése és a lakosság tájékoztatása az egészséget védő és megerősítő lehetőségekről.

Missziója: olyan népegészségügy rendszer fejlesztése, amely biztonságot nyújt, védi a fogyasztói jogokat a biztonság és az ellátások minősége segítségével.

2006-ban a szakosított közegészségügyi intézetek közvetlenül a minisztérium alá kerültek. A megyei közegészségügyi központok és az Országos Népegészségügyi Kutató Központ az Állami Közegészségügyi Szolgálat felügyelete alatt áll.

Az Állami Közegészségügyi Szolgálat fő céljai:

- ▶ Hatékony közigazgatási szolgáltatások biztosítása,
- ▶ Közegészségügyben országos szintű biztonság biztosítása,
- ▶ Fogyasztói jogvédelem,
- ▶ A jogszabályoknak megfelelő környezet-biztonság biztosítása,
- ▶ Fertőző betegségek megelőzése és ellenőrzése,
- ▶ Népegészségügy erősítése,
- ▶ Az engedélyezett egészségügyi szolgáltatások ellenőrzése

▶ **Közegészségügyi Intézet - Institut if Hygiene**

Higienos institutas

<http://www.hi.lt/content/istorija.html>

(csak litvánul)

▶ **Állami AIDS Központ - State AIDS Center**

Lietuvos AIDS centras

<http://old.aids.lt>

A központot 1989-ben alapította az Egészségügyi Minisztérium, kormányzati szervezetként. Fő feladata a HIV/AIDS betegségek, szexuális úton terjedő betegségek (STI), droghasználat megelőzése, felügyelete, ellátása, a HIV/AIDS elterjedésének megakadályozása. Feladatai megalakulása óta sokat változtak, míg korábban személyes ellenőrzésre a járványügyi helyzet értékelésére vonatkoztak, ma szociológiai felméréseket végez a célcsoportban, laboratóriumi tesztek készítését (STI/HIV), ellenőrzi a HIV diagnosztikai laboratóriumok működését, oktatja a rizikócsoportokat, járóbeteg rendeléseket működtet, HIV/AIDS betegeknek otthoni orvosi ellátást nyújt, STI monitoring tevékenységet lát el.

Részt vesz az Országos AIDS megelőzési program fejlesztésében, együttműködik a médiával, annak érdekében, hogy a fontos és sürgős információkat megfelelően teríteni tudja. Fontos feladata az egészségügyi szakemberek (alapellátás, népegészségügy) képzése, valamint a célcsoportok oktatása. Együttműködik civil szervezetekkel, részt vesz és segít a létrejöttükben, önkéntesek képzésében, oktatási anyagok készítésében és terjesztésében, tevékenykedik a drogpreevencióban.

Laboratóriuma az egyik legkorszerűbb szerológiai labor Litvániában. Számos tesztet készít: HIV/STI, vírusfertőzések stb. A laboratórium az Állami Betegalappal együtt meghatározza a HIV tesztelés politikáját az egész országra nézve, megállapodásokat köt egészségügyi intézményekkel laboratóriumi szolgáltatásokról, felelős az ország laboratóriumainak módszertani támogatásáért, felügyeletéért. Szoros kapcsolatban áll a Vércentrumokkal, ellenőrző tesztek végzését hepatitis B, C és HIV kimutatására, szifilisz diagnosztikára annak érdekében, hogy a vér, szövet, vagy sejtdonorok között kiszűrjék ezen fertőzések előfordulását.

Részt vesz a Közép-európai minőségellenőrzési programban (CEQUAL 16 08 1999).

▶ **Állami Mentális Egészségügyi Központ - State Mental Health Center**

Valstybinis psichikos sveikatos centra

<http://www.vpsc.lt>

Fő feladatai:

- ▶ Koordinációs szerepet vállal az állami mentális egészségügyi ellátásban
- ▶ Koordinálja a mentális egészségügyi alapellátást (járóbeteg ellátás)
- ▶ Részt vesz az országos mentális egészségre vonatkozó, alkohol, dohányzás és drog kontroll programok végrehajtásában,
- ▶ Monitorozza a lakosság mentális egészségi állapotát és az azt befolyásoló tényezőket
- ▶ Elemzi az adatokat és javaslatokat készít az Egészségügyi Minisztérium számára,
- ▶ Oktatja a lakosságot mentális egészséggel kapcsolatos kérdésekben, elősegíti az egészséges életmódot

▶ **Állami Környezetegészségügyi Központ - State Environmental Health Center**

Valstybinis aplinkos sveikatos centras

<http://vasc.sam.lt/>

Az Egészségügyi Minisztérium felügyelete alatt működő intézet fő feladatai:

- ▶ Részvétel Litvánia egészségügyi programjának végrehajtásában: az egészséges környezet, az élelmiszerbiztonság, az egészséges táplálkozás, fizikai aktivitás, nem fertőző betegségek balesetek megelőzése, gyermekegészségügy, egészségfejlesztés, biocidok, genetikailag módosított organizmusok, kozmetikumok, kemikáliák, epidemiológiai szolgáltatások és a fizikai környezeti faktorok területén.
- ▶ Módszertani iránymutatás a fenti területeken az egészségügyi intézmények, állami és önkormányzati hatóságok számára.
- ▶ Monitorozás a környezet egészségügyi indikátorok, táplálkozás, fizikai aktivitás stb. területeken, jelentések készítése

- ▶ Iskolai egészségfejlesztés koordinálása.
- ▶ Termékbiztonsági vizsgálatok, egészséghatás értékelés.
- ▶ A lakosság tájékoztatása, oktatás, javaslatok készítése a minisztérium számára a népegészségügyi politikák javítására stb.

▶ **Fertőző Betegségek Ellenőrzésének Központja - Communicable Diseases Control Center**

<http://www.ulpkc.lt/en.index.php>

A központ fő feladata a fertőző betegségek epidemiológiai felügyeletének módszertani irányítása (kivéve az AIDS, HIV, STD, TB, ezek szakosított intézetek alá tartoznak), a fertőző betegségek miatt bekövetkező morbiditás, mortalitás csökkentése, oltások szervezése.

▶ **Litván Egészségügyi Információs Központ - Lithuanian Health Information Centre**

<http://www.lsic.lt>

Fő tevékenysége:

- ▶ Információk, statisztikák gyűjtése és feldolgozása a lakosság egészségi állapotáról, az egészségügyi intézmények tevékenységéről, kapacitás és létszámadatokról,
- ▶ A lakosság egészségi állapotának és az egészségügy intézményrendszere működésének rendszeres elemzése,
- ▶ A fenti témákról információszolgáltatás politikusok, egészségügyi menedzserek és általában a szakemberek számára,
- ▶ Országos szinten a statisztikai információgyűjtés koordinálása, módszertani segítségnyújtás az ebben résztvevőknek,
- ▶ Új módszerek bevezetése az információgyűjtésbe, feldolgozásba, elemzésbe, figyelembe véve a WHO és más országok eredményeit.

▶ **Állami Élelmiszer és állatorvosi Szolgálat - [State Food and Veterinary Service](#)**

<http://vmvt.lt/>

▶ **Sugárzásvédelmi Központ - Radiation Protection Centre-**

<http://www.rsc.lt/index.php/pageid/418>

Az intézetet 1997-ben alapították az egészségügyi miniszter rendelete alapján. Felügyeleti szerve az Egészségügyi Minisztérium. Koordináló szerept tölt be a sugárzásvédelem, területén, felügyeleti, ellenőrző szerepe van, a sugárzásnak való kitettség tekintetében monitoroz és szakértői tevékenységet végez.

▶ **Munkaegészségügyi Központ - Occupational Medicine Centre**

<http://www.dmc.lt/>

Országos jelleggel felel Litvánia munkaegészségügye területén a kutatásért, képzésért, szakértői tevékenységért és információszolgáltatásért.

LUXEMBURG

Egészségügyi Minisztérium

<http://www.ms.public.lu/fr/>

A luxemburgi **Egészségügyi Minisztérium** feladata az egészségügyi stratégia kidolgozása:

- ▶ a kormány egészségpolitikájának meghatározása és alkalmazása,
- ▶ az egészségügyi rendelkezések és törvények betartásának ellenőrzése,
- ▶ az egészségügyi létesítmények és az egészségügyi szolgáltatások felügyelete.

Az Egészségügyi Igazgatóság (Direction de la Santé), mely az egészségügyi igazgató irányítása alatt áll, szintén az Egészségügyi Minisztérium fennhatósága alá tartozik. Az igazgatóság részt vesz az egészségpolitika kidolgozásában és alkalmazásában, és sürgős intézkedéseket hoz az egészség védelmében.

Az Egészségügyi Igazgatóság (DS) főigazgatói titkárságból, valamint különböző területeket ellátó részlegekből és osztályokból áll (pl. munkaegészségügyi részleg, statisztikai osztály, stb.)

Az Egészségügyi Minisztérium a következők fölött gyakorol felügyeletet:

- ▶ orvosok és egészségügyi szakdolgozók,
- ▶ Orvostudományi és az Egészségügyi Dolgozók Legfelsőbb Tanácsa,
- ▶ az Egészségügyi Igazgatóság, valamint részlegei és szolgálatai: preventív medicina, iskolaegészségügy, üzemegészségügy, gyógyító ellátás, környezetegészségügy, egészségügyi felügyelet, gyógyszertárak és gyógyszerek, sugárvédelem,
- ▶ rehabilitáció, mentálhigiénés problémákkal küzdő, segítségre szoruló betegek ellátása, gondozóotthonai, műhelyek, lakóhelyen történő ellátás,
- ▶ toxikománia elleni küzdelem és megelőzés,
- ▶ a Luxemburgi Vöröskereszt és a Betegségmegelőzést és medikoszociális tevékenységet folytató Luxemburgi Liga tevékenysége, Luxemburg Kórházközpontja, Mondorf-les-Bains Gyógyfürdőre épült Egészségügyi Központja, a Neuropszichiátriai Kórházközpont és az Országos Közegészségügyi Laboratórium.

Az Egészségügyi Minisztériumot számos pluridiszciplináris szervezet segíti szaktanácsadásával. Ilyen szervezetek:

- ▶ a Legfelsőbb Közegészségügyi Tanács
- ▶ az Orvostudományi Tanács,
- ▶ az Egészségügyi Tudományos Tanács.
- ▶ a Kórházi Szektor Állandó Bizottsága (CPH)
- ▶ az Egészségügyi Dolgozók Legfelsőbb Tanácsa,
- ▶ a Laboratóriumok Konzultatív Bizottsága,
- ▶ az AIDS-Felügyelet Bizottsága,
- ▶ a Nomenklatúrák Bizottsága,
- ▶ a Nozokomiális Fertőzések Megelőzésében irányt mutató Országos Csoport

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Feladat	Felelős szerv
Egészségfejlesztés, népegészségügy	Egészségügyi Minisztérium Inspection Sanitaire Közegészségügyi Felügyeletet Gyakorló Főosztály
Járványügy	Egészségügyi Minisztérium Inspection Sanitaire Közegészségügyi Felügyeletet Gyakorló Főosztály Médecine Curative Gyógykezelésekkel foglalkozó Főosztály
Környezet-egészségügy	Egészségügyi Minisztérium Service de la Médecine de l'Environnement Környezetegészségügyi Szolgálat
Kémiai biztonság	Egészségügyi Minisztérium Service de la Médecine de l'Environnement Környezetegészségügyi Szolgálat Pharmacie et Médicaments Gyógyszerészeti Főosztály
Gyermek- és ifjúság- egészségügy	Egészségügyi Minisztérium Médecine scolaire Iskolaegészségügyi Főosztály
Sugárzásvédelem	Egészségügyi Minisztérium Radioprotection Sugárvédelemmel foglalkozó Főosztály
Munkaegészségügy	Egészségügyi Minisztérium Santé au Travail Munkaegészségügyi Főosztály

▶ **Ministère de la Santé**

▶ **Direction de la Santé**

<http://www.ms.public.lu/fr/>

Az Egészségügyi Igazgatóság (DS) alá tartozó főosztályok és szolgálatok közül az alábbiak látnak el közegészségügyi feladatokat:

Közegészségügyi Felügyeletet Gyakorló Főosztály - a főosztály feladata a lakosság egészségvédelme a környezeti higiéniére vonatkozó előírások betartatásával, a fertőző betegségek felügyelete, gyors fellépés járvány esetén, felügyeleti, kutató és elemző tevékenység közegészségügyi és környezetegészségügyi vonatkozásban.

Környezetegészségügyi Szolgálat - tevékenysége kiterjed a toxikus anyagok felkutatására, elemzésére és a szanálásra vonatkozó tanácsadásra.

Preventív és Szociális Medicina Főosztálya - kompetenciájába tartozik minden betegség és egészségkárosodás megelőzése, illetve a medikoszociális felügyelet biztosítása.

Szocioterápiai Akciószolgálat - koordinálja és felügyeli a fogyatékossgal élők, mentálhigiénés problémákkal küzdők, a szenvedélybetegek és az otthoni ápolásban részesülők számára az Egészségügyi Minisztériummal szerződésben nyújtott szolgáltatásokat.

Gyógykezelésekkel foglalkozó Főosztály - felelősségi körébe tartozik a nozokomiális fertőzések felügyelete és megelőzése, és a laboratóriumok tevékenységének minőségellenőrzése.

Iskolaegészségügyi Főosztály – figyelemmel kíséri az iskolások egészségét.

Munkaegészségügyi Főosztály – feladata a munkaegészségügyi ellátás tervezése és ellenőrzése, a munkatevékenység egészségi állapotra gyakorolt hatásának tanulmányozása.

Sugárvédelemmel foglalkozó Főosztály – felügyeli a radiológiai kockázatokat.

Országos Közegészségügyi Laboratórium(LNS) - feladata a Köz- és Népegészségügyi Intézet feladatkörének ellátása együttműködésben az Egészségügyi Kutatásokat folytató Központtal, az Országos Népegészségügyi Kutatóintézettel, a Tudományos Kutatás Országos Központjával, az Egészségügyi Világszervezettel és különböző egyetemekkel.

MÁLTA

Egészségügyi Minisztérium

<http://www.sahha.gov.mt/pages.aspx?page=30>

Tevékenység

A máltai Egészségügyi Minisztérium fő célkitűzése az állampolgárok egészséges életmódjának támogatása és biztosítása, melyet megfelelő egészségügyi szolgáltatások nyújtásával és a szükséges ellenőrző mechanizmusokkal teljesít. Mivel Málta kis ország, a különböző közegészségügyi tevékenységek végzésére nem léteznek önálló intézmények, ezeket az Egészségügyi Minisztériumon belüli részlegek látják el:

- ▶ Egészségügyi Szolgáltatások
- ▶ Források és Támogatás
- ▶ Stratégia és Fenntarthatóság
- ▶ Népegészségügyi Szabályozás

Egészségügyi Szolgáltatások

A részleg feladata annak biztosítása, hogy a szolgáltatók összhangban működjenek az Egészségügyi Minisztérium szakpolitikájával, stratégiájával, szabályaival és standardjaival. A részleg főigazgatója, mint az állami egészségügyi szolgáltatások vezetője felelős a szolgáltatások integrált folyamatának fenntartásáért, hatásos interszektorális partnerség létrehozásáért, a részlegben szereplő összes ellátó működésének felügyeletéért és támogatásáért, teljesítményükről való számadásáért. A főigazgató tanácsadással szolgálja az Minisztériumot a betegek és felhasználók igényeit, valamint a szolgáltatások és gyakorlatok kérdéseiben.

Források és Támogatás

A részleg feladata források és támogatások nyújtása az Egészségügyi Minisztérium más részlegei számára, kiváltképpen a pénzügyi és humán erőforrás menedzsment, általános adminisztráció, tőke projektek és hivatal menedzsment területén. Emellett irányítja a Minisztériumon belüli osztályokat a célkitűzések megfogalmazásában és az üzleti, pénzügyi és működési tervek készítésében.

Stratégia és Fenntarthatóság

Az Egészségügyi Minisztérium ezen részlege felelős a következő tevékenységekért: kutatás, elemzés, szakpolitika kialakítása, stratégiai tervezés koordinálása és EU-s ügyek. Emellett javaslatokat dolgoz ki és irányt mutat az egészségügyi szolgáltatások fenntarthatósága terén. A szakpolitika és stratégia kialakításánál a részleg végzi az érdekelttel való konzultációs folyamat tervezését, vezetését és fenntartását.

Népegészségügyi Szabályozás

A Népegészségügyi Szabályozás részleg biztosítja, hogy a törvénykezés szabályozó funkcióit megfelelően hajtsák végre. Tanácsadással szolgál a minisztériumnak a jogszabályok és a standardok megfogalmazásában, és biztosítja, hogy a kormány által életbe léptetett jogszabályokat és standardokat az állami és a magán szektor egyaránt végrehajtsa. Felelős még a standardok monitorozásáért, az egészségügyi szolgáltatások engedélyezéséért és felügyeletéért, és ahol szükséges, a szabályok

betartatásáért. A Népegészségügyi Szabályozás részlegének főigazgatója ellátja Tiszti Főorvos és a Népegészségügyi Főellenőr feladatait is.

A Népegészségügyi Szabályozás részleg következő népegészségügyi osztályokat tartalmazza:

Egészségfejlesztés és betegségmegelőzés

Feladata a máltai lakosság egészségének és jólétének javítása az egészség fejlesztésével és a betegségek megelőzésével. Az osztály felelős az egészséges életmód előmozdításáért, együttműködik más minisztériumokkal és külső érdekeltekkel a betegség-meghatározók leküzdésében, különösen a nem fertőző betegségek terheinek csökkentésében.

Egészségügyi Szolgáltatási Standardok

Az osztály fő feladata az ellátás minőségének javítása és a betegek biztonságának növelése. Ennek érdekében országos standardokat határoz meg a kórházi ellátás, a szociális otthonok és a közösségi ellátás számára, felügyeli a kórházi és orvosi szolgáltatások klinikai teljesítményét és kimeneteli indikátorait. Emellett ellenőrzi és engedélyezi a kórházakat, klinikákat, háziorvosi szolgálatokat, szociális otthonokat, vérellátó és szövettani intézményeket.

Környezetegészségügy

Az osztály fő célja a közegészségügy legmagasabb standardjainak teljesítését szolgáló programok támogatása. Felméri a környezeti ártalmak kockázati tényezőit, védelmezi a lakosság egészségét és jólétét az országos és a nemzetközi népegészségügyi szabályok betartatásával.

NÉMETORSZÁG

Szövetségi Egészségügyi Minisztérium

Forrás: <http://www.bmg.bund.de>

Szövetségi Egészségügyi Minisztérium a tevékenysége során egyrészt törvénytervezetek, rendeletek és adminisztratív előírások kidolgozását végzi. További feladataihoz tartozik a kötelező betegbiztosítás és az ápolásbiztosítás teljesítőképességének megőrzése, biztosítása és továbbfejlesztése. A Szövetségi Egészségügyi Minisztérium feladatai között központi szerepet játszik az egészségügyi rendszer reformja, melynek legfontosabb célkitűzései közé az egészségügy minőségének továbbfejlesztése, a gyógyszerköltségek féken tartása, a biztosítottak érdekképviseletének erősítése, a gazdasági hatékonyság növelése és a járulékok stabilizálása tartoznak. Központi területek továbbá a prevenció, egészségvédelem, a betegségek leküzdése és a biomedicina. A Szövetségi Egészségügyi Minisztérium alakítja ezen kívül a gyártás, klinikai vizsgálatok, engedélyezés, gyógyszerek és orvostechikai eszközök forgalmazásának és felügyeletének keretszabályait szem előtt tartva a magas minőséget, hatékonyságot és kockázatmentességet. Felelős továbbá:

- ▶ A biológiai gyógyszerek (például vérekészítmény) biztonságáért,
- ▶ a drogfogyasztás és drogfüggőség veszélyeinek megelőzéséért,
- ▶ a megelőzéssel, rehabilitációval és fogyatékkal élőkkel kapcsolatos politikáért,
- ▶ az egészségügyi és szakmai rehabilitációért,
- ▶ a súlyos fogyatékkal élők jogaiért,
- ▶ a fogyatékkal élő személyek ellátásáért, támogatásáért
- ▶ az európai és a nemzetközi egészségpolitikáért.

A Szövetségi Egészségügyi Minisztérium a következő szervek szakmai és szolgálati felügyeletét látja el:

- ▶ Robert-Koch Intézet
- ▶ Paul-Ehrlich Intézet (az oltóanyagok és -szérumok ellenőrzését végző szövetségi hivatal)
- ▶ Német Orvosi Dokumentációs és Információs Intézet (DIMDI)
- ▶ Német Szövetségi Egészségügyi Felvilágosító Központ (BzgA)
- ▶ Gyógyszerek és Orvostechikai Eszközök Szövetségi Intézete (BfArM)

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Járványügy	Robert Koch-Institut Robert Koch-Intézet
Fogyasztóvédelem és élelmiszerbiztonság (Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy)	Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit Szövetségi Fogyasztóvédelmi és Élelmiszerbiztonsági Hivatal
Sugárvédelem	Bundesamt für Strahlenschutz Sugárvédelmi Szövetségi Hivatal

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Környezet- és település egészségügy	Umweltbundesamt Szövetségi Hivatal a Környezetért
Kockázat értékelés	Bundesinstitut für Risikobewertung Szövetségi Kockázat Értékelési Intézet
Lakosságvédelem és katasztrófa-elhárítás	Bundesamt für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe Lakosságvédelmi és Katasztrófa-elhárítási Szövetségi Hivatal
Egészségfejlesztés	Bundesvereinigung Prävention und Gesundheitsförderung e.V Szövetségi Egyesület a Prevencióért és Egészségfejlesztésért
Állategészségügy	Friedrich-Loeffler-Institut
Munkahelyi egészségvédelem és orvoslás	Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin Munkaegészségügyi és Munkabiztonsági Szövetségi Intézet
Gyógyszerügy és orvosi eszközök	Bundesinstitut für Arzneimittel und Medizinprodukte Gyógyszerek és Orvostechnikai Eszközök Szövetségi Intézete

Szövetségi szint

A járványügy terén Németországban az alaptörvény értelmében a szövetségi kormány nem rendelkezik közvetlen végrehajtói hatáskörrel. A Szövetségi Egészségügyi Minisztérium felelős többek között a fertőző betegségek megelőzésének és felügyeletének szabályozásáért. A Szövetségi Belügyminisztérium a nemzetbiztonságért felelős, valamint meghatározza a polgári védelem feladatait. Az államszövetségnél jelentkező speciális intézkedésekért a katasztrófamenedzsment felelős. Az Élelmezési, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium felelős a fogyasztóvédelmi keretfeltételek meghatározásáért, illetve mindazon tevékenységek felügyeletéért, amelyek közvetlenül érintik az élelmiszerek és vizek állapotát. A Szövetségi Munkaügyi és Szociális Minisztérium irányítja a munkahelyi biztonsággal összefüggő feladatok megoldásának összehangolását.

▶ Robert Koch Intézet

Robert Koch-Institut

Felügyeleti szerve a Szövetségi Egészségügyi Minisztérium.

A Robert Koch Intézet feladatai

Az RKI az államszövetség központi intézete a közegészségügy terén és alkalmazott kutatást végez az infektológia területén. Az RKI feladata a Fertőzésvédelmi Törvény értelmében a fertőző betegségek terjedésének felismerése és olyan körülmények megteremtése, amelyekkel ezek terjedése

megakadályozható. Ezenkívül koordinálja a megelőző intézkedéseket, epidemiológiai felügyeletet gyakorol és felelős az egészségügyi beszámoló elkészítéséért.

Feladataihoz tartozik még olyan tudományos felismerések kidolgozása, melyek segítik az egészségpolitika döntéseinek megalapozását. Az illetékes minisztériumok, különösképpen a Szövetségi Egészségügyi Minisztérium tanácsadó szerve, közreműködik standardok és irányelvek kidolgozásában. Az RKI-n belül a kormány egy biológiai biztonsági központot is működtet. Az Intézet partnere az európai hálózatoknak, mint például a Rapid Alert Systemnek és a WHO influenzahálózatának. Szorosan együttműködik orvosi társaságokkal, a tartományi hatóságokkal riadótervek kidolgozásában és adott esetben egészségügyi intézményekkel a betegek kezelésében.

Főbb részlegek:

- ▶ Fertőző betegségek
- ▶ Epidemiológia és egészségügyi jelentések
- ▶ Fertőzés epidemiológia
- ▶ Biológiai Biztonsági Központ
- ▶ Referenciaközpontok

Forrás: <http://www.rki.de/>

▶ **Szövetségi Fogyasztóvédelmi és Élelmiszerbiztonsági Hivatal**

Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit

Felügyeleti szerve: Szövetségi Élelmezési, Mezőgazdasági és Fogyasztóvédelmi Minisztérium

Feladatai:

A hivatal számos feladatot ellát a fogyasztóvédelem és az élelmiszerbiztonság területein. A hivatal gondoskodik az élelmiszerbiztonságról és állati takarmányok biztonságáról a következők révén: szövetségi szintű ellenőrző programok koordinációja, egy európai szintű gyorsriasztási rendszer üzemeltetése, maradék-anyagok ellenőrzése és egy sor további intézkedés révén. A hivatal illetékes továbbá növényvédőszer, állatgyógyszerek engedélyezéséért, rendkívüli engedélyek kiadásáért, általános rendelkezésekért és a Fogyasztóvédelmi Törvény szerinti bejelentési eljárásokért, valamint a genetikailag módosított organizmusok szabadba bocsátásának engedélyezéséért.

Forrás: <http://www.bvl.bund.de>

▶ **Sugárvédelmi Szövetségi Hivatal**

Bundesamt für Strahlenschutz

Felügyeleti szerve: Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit

Feladatok:

A hivatal a Szövetségi Környezetvédelmi Minisztériumot támogatja szakmailag, illetve tudományos kutatómunkája révén az egészségügyi és egyéb sugárvédelem területein, ezenkívül radioaktív hulladékok kezelése, hasadóanyagok állami elhelyezése és radioaktív anyagok szállítása során, valamint a magtechnikai biztonság terén.

Forrás: <http://www.bfs.de/bfs>

▶ **Lakosságvédelmi és Katasztrófa-elhárítási Szövetségi Hivatal**

Bundesamt für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe

Felügyeleti szerve: Szövetségi Belügyminisztérium

3 speciális területre osztható:

1. Kórházi kezelések
2. Orvosi NBC-védelem
3. Elsősegély & kórházi kezelést megelőző kezelések

Forrás: <http://www.bbk.bund.de>

▶ **Szövetségi Kockázat Értékelési Intézet**

Bundesinstitut für Risikobewertung

Felügyeleti szerve: Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz

Feladatok:

- ▶ nemzetközileg elismert tudományos értékelési kritériumok alapján szakértői vélemények és állásfoglalások kidolgozása az élelmiszerbiztonság és a fogyasztóvédelem kérdéseiben
- ▶ kockázatcsökkentéshez cselekvési tervek megfogalmazása
- ▶ az élelmiszerbiztonság és fogyasztóvédelem javítása
- ▶ az értékelések közzététele
- ▶ tudományos tanácsadás az érintett minisztériumok és a Szövetségi Fogyasztóvédelmi és Élelmiszerbiztonsági Hivatal (Bundesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit) felé
- ▶ kutatásokat végez egészségügyi fogyasztóvédelemmel és élelmiszerbiztonsággal szorosan összefüggő témákban

Az Intézet tudományos szinten együttműködik nemzetközi létesítményekkel és szervezetekkel, más államok intézményeivel, amelyek az egészségügyi fogyasztóvédelemben és élelmiszerbiztonság területén tevékenykednek.

Forrás: <http://www.bfr.bund.de/>

▶ **Munkaegészségügyi és Munkabiztonsági Szövetségi Intézet**

Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin

Felügyeleti szerv: Szövetségi Munkaügyi és Szociális Minisztérium (Bundesministerium für Arbeit und Soziales)

- ▶ a Szövetségi Munkaügyi és Szociális Minisztérium támogatása a munkavédelemmel – beleértve az orvosi munkavédelmet is – összefüggő kérdésekben
- ▶ a munkahelyi biztonság, egészségügyi helyzet, munkafeltételek és azok dolgozók egészségi állapotára gyakorolt hatásainak megfigyelése és elemzése
- ▶ problémamegoldó javaslatok megtétele, biztonságtechnikai, ergonómiai eredmények, epidemiológiai és munkaegészségügyi módszerek figyelembe vétele mellett

- ▶ javaslatétel munkahelyi körülményekkel kapcsolatos megelőző intézkedések kidolgozására, munkahellyel összefüggő megbetegedések leküzdésére
- ▶ a tudományos és gyakorlati fejlesztések kiértékelése a munkavédelem bel- és külföldi területein szerzett tapasztalatok alapján és az így nyert ismeretek használatának szorgalmazása
- ▶ együttműködés szabályok megalkotásában
- ▶ képzési és továbbképzési intézkedések fejlesztése a munkavédelem területén
- ▶ nyilvánosság tájékoztatása a technikai és egészségügyi munkavédelem kérdéseivel kapcsolatban
- ▶ bejelentési szerv a kémiai törvény által meghatározott esetekben
- ▶ biocid-termékek engedélyező szerve
- ▶ az eszköz- és termékbiztonságra vonatkozó törvény szerint előírt feladatok teljesítése
- ▶ a WHO együttműködő szerve a munkahelyi egészségügy területén

Forrás: <http://www.baua.de/>

Tartományi szint

2003-ban a 16 tartománynak 13 minisztériuma volt, de egyik tartománynak sincs külön egészségügyi minisztériuma, a legtöbb tartományban az egészségügy a munka vagy szociális ügyek területéhez integrált. Egy adott tartományi szociális minisztériumon belül az egészségügy 4-5 osztályra tagolódik, melyek a következők:

- ▶ közegészségügy, járványügy, környezethigiéna
- ▶ prevenció, egészségfejlesztés, gyógyszerügy, orvosi eszközök, biotechnológia
- ▶ függőségi betegségek elleni küzdelem, drogügyi megbízott
- ▶ kórházak
- ▶ pszichiátria
- ▶ egészségügyi foglalkozások

Jóllehet a közegészségügyi szolgálat specifikus feladatai és a szint, amelyen ezeket ellátják, tartományonként eltérőek, a fő feladatkörök a következőképpen jellemezhetőek:

- ▶ fertőző betegségek monitorozása
- ▶ egészségügyi jelentés
- ▶ kórházak, 2000-től letelepedett orvosok praxisainak és nem orvosi terápiás szakmák higiéniai feltételeinek felügyelete
- ▶ élelmiszerekkel és gyógyszerekkel foglalkozó létesítmények egészségügyi szempontoknak való megfelelőségének felügyelete
- ▶ egyes létesítmények környezethigiéniai szempontból való megfelelőségének felügyelete
- ▶ egészségnevelés, tanácsadás és fejlesztés (az egészségfejlesztés 1989-től a betegpénztárak kötelező feladata)
- ▶ iskoláskorú gyermekek és más társadalmi csoportok orvosi vizsgálata
- ▶ bizonyos fertőző betegségek – és kivételes esetekben – azok kezelése (pl. tuberkulózis és szexuális úton terjedő betegségek)

A feladatokat 350 közegészségügyi hivatal látja el, melyek méretben, szerkezetükben és feladataikban különböznek egymástól. 2000-ben 78 közegészségügyi hivatal tartozott közvetlenül tartományi

(Hamburg, Bayern), 274 kommunális fennhatóság alá. 1970-ig a tartományok eredményesen védekeztek a kormány közegészségügyre gyakorolt nagyobb befolyásával szemben. 1970 után az individuális preventív szolgáltatások egész sora a letelepedett orvosokhoz került (például oltások), ami a kötelező egészségbiztosítás szolgáltatási katalógusának kibővítésével járt együtt. 1970-ig csak a terhesgondozás (védőnői szakfelügyelet) tartozott a kötelező egészségbiztosítás feladatköréhez. A feladatok csökkenésével arányosan csökkent a közegészségügyben foglalkoztatott orvosok száma is (1970:4900, 2003:3000).

OLASZORSZÁG

Munkaügyi, Egészségügyi és Szociálpolitikai Minisztérium

<http://www.lavoro.gov.it/lavoro/>

A Munkaügyi, Egészségügyi és Szociálpolitikai Minisztérium fő célkitűzései közé tartozik a minőség, méltányosság, hatékonyság biztosítása, a különböző területek közötti egyenlőtlenségek megszüntetése és régiók közötti együttműködés javítása, valamint az egészségügy területén a megfelelő kommunikáció és transzparencia biztosítása.

A minisztérium egyes osztályai a következő területeken látnak el feladatokat:

Minőségügyi osztály:

- ▶ egészségügyi rendszer tervezése
- ▶ egészségügyi ellátás szintjei és etikai elvei
- ▶ humán erőforrás
- ▶ információs rendszer

Innovációs osztály:

- ▶ Gyógyszer és orvosi műszerek
- ▶ Tudományos és technológiai erőforrások
- ▶ Költségvetés

Megelőzés és kommunikációs osztály

- ▶ Megelőzés az egészségügy területén
- ▶ Kommunikációs és intézményi kapcsolatok

Állategészségügyi, táplálkozási és élelmiszerbiztonsági osztály

- ▶ Állategészségügy
- ▶ Táplálkozás és élelmiszerek
- ▶ Élelmiszerláncok kockázatbecslése

Forrás: <http://www.ministerosalute.it/>

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

▶ Országos Közegészségügyi Intézet

(Istituto Superiore di Sanità)

<http://www.iss.it/chis/?lang=2>

Az Országos Közegészségügyi Intézet (Istituto Superiore della Sanità), amely az Egészségügyi Minisztérium felügyelete alá tartozik, a közegészségügy legfontosabb tudományos kutató intézete, az olasz Nemzeti Egészségügyi Szolgálat tanácsadó szerve. A közintézményi reform ellenére megtartotta saját struktúráját, önálló szabályok érvényesek rá, valamint tudományos autonómiával rendelkezik. Alapfeladatai közé tartozik a nemzeti közegészségügy tudományos vizsgálata, ellenőrzések, analitikus tesztek végzése az egészségügy különböző területein (kergemarhakór, száj- és körömfájásos

megbetegedések, rákos megbetegedések stb.). Az Intézet felügyeli azokat az egészségügyi kutatásokat, amelyek Olaszország nemzetközi kötelezettségeit érintik. Hároméves kutatási terv szerint dolgozik, programjait a Nemzeti Egészségügyi Alap finanszírozza.

Az Intézet osztályai:

- ▶ Sejtbiológiai és Idegtudományi Osztály
- ▶ Környezetvédelmi és Primer Prevenció Osztály
- ▶ Élelmiszerbiztonsági és Állategészségügyi Osztály
- ▶ Hematológiai, Onkológiai és Molekuláris Biológiai Osztály
- ▶ Fertőzéses, Parazita és Immunrendszer Átal Közvetített Betegségek Osztálya
- ▶ Technológiai és Egészségügyi Osztály
- ▶ Terápiakutatás és Gyógyszerértékelés

Környezetvédelmi és Primer Prevenció Osztály

Az Osztály missziója a lakosság védelme, különös tekintettel a talajt, levegőt és vizet veszélyeztető vegyi és biológiai kockázatok típusának és lehetsége forrásának meghatározásával és ellenőrzésével. Az Osztály egy olyan multidiszciplinális szerv, amely ötvözi a vegyi, toxikológiai, biológiai, mikrobiológiai és epidemiológiai szaktudást az emberi egészséget veszélyeztető kockázatok minőségi és mennyiségi elemzése során. Irányelveket dolgoz ki a környezet (bio)monitorozásának megvalósításához és preventív méréseket javasol a kockázat menedzsment és csökkentés érdekében. Tudományos kutatásai során fókuszál az emberi egészséget és a környezetet (víz, levegő, talaj) veszélyeztető vegyi, fizikai és biológiai tényezőkre, különös tekintettel: állandó toxikus károsanyagok (PAH, PCB, dioxin, tűzálló anyagok), növényvédőszeres és azok maradványai, biocidok, kozmetikumok, fémek, természetes toxinok, hormonok, rákképző anyagok, ivóvízzel és élelmiszerekkel kapcsolatos anyagok, gyermekjátékok, vízminőség.

Az Intézet vizsgálatokat és ellenőrzéseket végez, dokumentációkat (National Inventory of Chemicals), jelentéseket készít, tréningeket szervez. Értékeléseket készít és tudományos tanácsadó szolgáltatást nyújt országos és nemzetközi szinten (EU/EC, IARC, NATO, OECD, UNEP, WHO) és hozzájárul az országos és EU-s szabályozó intézkedésekhez. Az osztály kooperál EU-s és országos referencia laboratóriumokkal.

Élelmiszerbiztonsági és Állategészségügyi Osztály

Az Osztály missziója a lakosság egészségének és jólétének védelme a tudásgyarapítás, továbbá olyan eszközök és stratégiák fejlesztése révén, amelyek az állati eredetű megbetegedések szabályozását és megelőzését hivatottak szolgálni. Az Osztály kutatásainak célja olyan eszközök és stratégiák kifejlesztése, melyek megelőzik és szabályozni képesek az állati eredetű megbetegedéseket. A kutatások speciálisan a következő területekre koncentrálnak: zoonózis patogenezise és epidemiológiája, mikroorganizmusok viruenciája és a gazda által adott immunválaszok, standard és molekuláris diagnosztikai eljárások fejlesztése, antibiotikum rezisztencia monitorozása, emberre is áttérhető szivacsos agyvelőgyulladás, élelmiszerbiztonsággal és állategészségüggyel kapcsolatos epidemiológiai információk gyűjtése, tesztek fejlesztése az állatok egészségének értékeléséhez, mint az élelmiszerbiztonság és állati egészség epidemiológiai mutatója, élelmiszer patológia: neurodegeneratív folyamatokban a táplálkozási tényezők prenatális szerepének tanulmányozása, genetikai tényezők okozta táplálkozási zavarok, különösen hasi megbetegedésekkel kapcsolatban.

Fertőzéses, Parazita és Immunrendszer Átal Közvetített Betegségek Osztálya

Az Osztály tevékenységének célja az emberek egészségének védelme a patogénikus mikroorganizmusok, vírusok, ill. paraziták által okozott betegségekkel szemben, valamint az immunrendszer által közvetített betegségek tanulmányozása. Az Osztály kutatásokat és tanácsadást

végez, és szolgáltatásokat nyújt a vírusok, baktériumok, paraziták, gombák által okozott fertőzések megbetegedések területén, valamint az egyéb immunrendszer által közvetített betegségekre vonatkozóan, speciális hangsúlyt fektetve a szegénységgel kapcsolatos betegségekre (AIDS, tuberkulózis, malária). Felelős a fertőzések/járványügyi és immunológiai sürgősségi ellátás ellenőrzéséért, valamint a bioterrorizmus lehetséges támadásai elleni válaszlépésekre való felkészülés megtervezéséért. Jelenleg számos projekt van folyamatban, így pl. a fertőzések, parazita és immunrendszer által közvetített betegségek megelőzéséhez, diagnosztikához és kezeléséhez új celluláris és molekuláris eszközök kialakítása, alkalmazása és ellenőrzése (különös tekintettel a védőoltásokra). Az Osztály felelős továbbá a már meglévő és új védőoltások és immunterápiás eszközök hatásosságának és minőségének ellenőrzéséért. Néhány jelenlegi kutatásnak az a célja, hogy fejlessze a fertőzések kezelését az új antibiotikumok kialakítása, az elérhető kemoterápiás gyógyszerek racionális használata, valamint az antibiotikum-rezisztencia leküzdésére irányuló intézkedések révén. Az Osztály részt vesz a nemzeti és nemzetközi epidemiológiai és mikrobiológiai hálózatok kialakításában. Az alap kutatások a fertőzések, parazita és immunrendszer által közvetített betegségek komplex kórfejlődésének megértésére, valamint a védő és káros immunválaszok alapjául szolgáló mechanizmusokra fókuszálnak.

Országos Központok

Az országos központok kutatásokat folytatnak, ellátnak felügyeleti, tanácsadói és oktatási feladatokat.

Jelenleg a következő főbb központok működnek:

- ▶ Országos AIDS Központ
- ▶ Országos Epidemiológiai, Felügyeleti és Egészségfejlesztési Központ
- ▶ Országos Élelmiszerminőségi és Kockázatértékelő Központ
- ▶ Olaszországi Transzplantációs Központ
- ▶ Immunbiológia Kutató és Értékelő Központ
- ▶ Országos Vérvizsgáló Központ
- ▶ Országos Kémiai Anyagok Központja
- ▶ Ritka Betegségek Országos Központja
- ▶ Értékelő és Akkreditációs Szervezet
- ▶ Organismo di valutazione e accreditamento

▶ Országos Epidemiológiai, Felügyeleti és Egészségfejlesztési Központ

Missziója epidemiológiai és biostatistikai módszerek fejlesztése és alkalmazása az emberi egészség monitorozása és védelme, valamint egészségügyi szolgáltatások értékelése érdekében.

A központ közreműködik a fő fertőző és nem fertőző betegségek előfordulásának, elterjedésének és általuk okozott halálozásoknak a meghatározásában. Kutatási munkákat végeznek (beleértve az adatgyűjtést is) a következő területeken: dohányzás, alkohol fogyasztás, fizikai munka, táplálkozás, diabetes, kardiovaszkuláris rendellenességek, rák, primer fertőző megbetegedések, illetve vizsgálják a fő megbetegedések rizikófaktorait. A központ felelős továbbá a gyógyszerfelügyeletért, farmakoepidemiológiai tanulmányok végzéséért az alkalmazott gyógyszerfelírási gyakorlat és az egészségügyben jelentkező költségek értékelése érdekében. Szerepet játszik az egészségügyi szolgáltatások minőségének értékelésében, a közegészségügyi szükséghelyzetek felügyeleti rendszerének fejlesztésében és bevezetésében, beleértve a gyors reagálású és visszajelzésű rendszereket. Monitorozza a kórházi folyamatok eredményeit, a minőség jobb összehasonlíthatósága

és fejlesztése érdekében. A központ a következő szervezetekkel áll kapcsolatban: országos, regionális és helyi intézmények, EU, WHO, OECD nemzetközi szervezetei és a főbb külföldi közegészségügyi intézetek.

Főbb szervezeti egységek:

- ▶ Rák epidemiológia
- ▶ Klinikai epidemiológia és irányelvek
- ▶ Fertőző betegségek epidemiológiája
- ▶ Cerebro és kardiovaszkuláris betegségek epidemiológiája
- ▶ Genetikai epidemiológia
- ▶ Mentális egészség
- ▶ Farmakoepidemiológia
- ▶ Lakosság egészségi állapota, az egészségi állapotot meghatározó tényezők
- ▶ Nők, gyermekek és fiatalok egészsége

▶ **Országos Élelmiszerminőségi és Kockázatértékelési Központ**

(National Centre for Food Quality and Risk Assessment)

A központ missziójához az élelmiszerbiztonság garantálása és az élelmiszerek tápértékének biztosítása tartoznak. Ezenkívül értékeléseket végez a szennyezett élelmiszerek egészségre ártalmas hatásairól, valamint lakossági tájékoztatási feladatot lát el ezeken a területeken.

A központ főbb tevékenységi területei:

- ▶ az élelmiszerek és a környezet kapcsolatának vizsgálata: kockázatértékelés biológiai és vegyi szennyeződések esetén, hagyományos és más módon történő élelmiszerszennyeződések tanulmányozása, genetikailag módosított organizmusok vizsgálata és monitorozása
- ▶ az élelmiszerek és a technológia kapcsolatának vizsgálata: a hagyományos és az új technológiák hatásainak vizsgálata az élelmiszerek minőségére és élelmiszerbiztonságra (gyártás, tápérték, mikrobiológiai és vegyi szennyeződések, adalékanyagok, színezőanyagok stb.)
- ▶ élelmiszerek és a tápérték kapcsolata: a diétával összefüggő krónikus és degeneratív megbetegedések vizsgálata
- ▶ élelmiszerekkel kapcsolatos ellenőrzések: a szennyeződések ellenőrzési folyamatainak fejlesztése, innovatív analitikus módszerek kidolgozása az élelmiszerek minőségének és biztonságának ellenőrzésére, élelmiszerek által okozott megbetegedések felügyelete és azok okának monitorozása, vegyi szennyeződések és adalékanyagok és ezek emberekre gyakorolt hatásának monitorozása.
- ▶ élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatás: veszélyes élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatás, intézkedések megtétele élelmiszerek által okozott megbetegedések megelőzésre, tudományos kooperáció az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatósággal (EFSA). A központ végzi az olasz referencia laboratóriumok (puhatestűek, tej, antibiotikumok, mikotoxinok, nehézfémek) és a botulizmusért felelős országos referenciaközpont felügyeletét.

Forrás: <http://www.iss.it/>

PORTUGÁLIA

Egészségügyi Minisztérium

Ministério de Saúde

<http://www.portaldasaude.gov.pt>

Az Egészségügyi Minisztérium felelős az egészségpolitika kidolgozásáért, valamint a végrehajtás felügyeletéért és kiértékeléséért. Fő funkciója az NHS szabályozása, tervezése és menedzselése. Felelős a magán egészségügyi ellátók szabályozásáért, felügyeletéért és könyvvizsgálatáért, akár integrálódtak az NHS-be, akár nem.

Számos tervezési, szabályozási és menedzsment feladat az egészségügyi miniszter kezében van. Az államtitkár a felelős az első szintű koordinációért, az egészségügyi miniszter felügyelete alatt.

A közegészségügyi feladatok Portugáliában magukba foglalják az egészségi állapot felülvizsgálatát, valamint az egészségi állapot meghatározóinak beazonosítását, az egészségfejlesztést és a betegségek prevencióját közösségi szinten, valamint a hatás-értékelést.

A közegészségügyi szolgáltatások megszervezése nemzeti szinten az *Általános Egészségügyi Igazgatóság* feladata az Egészségügyi Minisztériumon belül. Ez a szerv felelős a programok kidolgozásáért, stratégiák meghatározásáért, valamint a nemzeti tervek jóváhagyásáért.

1999-ben 5 Regionális Közegészségügyi Központot hoztak létre. Ezek felelősek az egészségügyi tervezésért, a stratégiák meghatározásáért, az egészség és betegség jelenségek elemzésért, az egészségügyi technika biztosításáért és nemzetközi közegészségügyi tevékenységekért. Emellett technikai támogatást nyújtanak a helyi közegészségügyi szolgáltatásoknak, felméri a lakossági igényeket és azonosítják a sérülékeny csoportokat, ellátják az epidemiológiai felügyeletet, monitorozzák a lakosság egészségi állapotát és a rizikófaktorokat, valamint egészségügyi képzést és kutatást végeznek.

Forrás: WHO-HiT, Portugália, 2007. <http://www.euro.who.int/Document/E90670.pdf>

► Dr. Ricardo Jorge Nemzeti Egészségügyi Intézet

Instituto Nacional De Saude Dr. Ricardo Jorge (INSA)

<http://www.insa.pt/sites/INSA/English/AboutUs/Pages/default.aspx>

A közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és szakfelügyeleti feladatokkal alapvetően a Dr. Ricardo Jorge Nemzeti Egészségügyi Intézet (INSA) foglalkozik. Az intézmény tudományos, technikai, adminisztratív és pénzügyi autonómiával bír. Felügyeleti szerve az Egészségügyi Minisztérium. Az INSA több mint 600 főt foglalkoztat.

A portugál Nemzeti Egészségügyi Intézetet (INSA) 1899-ben alapította a humanista orvos, Dr. Ricardo Jorge, annak érdekében, hogy laboratóriumi támogatást biztosítson a portugál egészségügyi rendszer számára. Jelenleg, az intézet számos működési egységből épül fel, melyek központja Lisszabonban, Portóban, és Águas de Mourában található.

Az INSA jelenleg a következő 6 szervezeti egységből épül fel:

- ▶ Élelmezési és Táplálkozási Részleg
- ▶ Fertőző Megbetegedések Részleg
- ▶ Epidemiológiai Részleg
- ▶ Genetikai Részleg
- ▶ Egészségfejlesztési és Krónikus Betegségek Részleg
- ▶ Környezet-egészségügyi Részleg

A részlegeket alkotó minden operatív egység multidiszciplináris programokat fejleszt ki a Közegészségügy területein, és a következő tevékenységeket folytatják: kutatás-fejlesztés, egészségügyi monitoring, képzés, laboratóriumi külső minőségértékelés és általános egészségügyi szolgáltatások.

Az intézet missziója:

- ▶ Tudományos és technológiai politikák kialakítása az egészségügyi szektor számára, azaz bizonyíték-alap biztosítása a döntéshozatalhoz
- ▶ A kutatás-fejlesztési tevékenység támogatása, megszervezése és koordinálása az egészségügyi tudományok terén
- ▶ A külső minőségértékelés , megszervezése és biztosítása a laboratóriumokban
- ▶ Elemző szolgáltatásokat biztosítani a prenatális diagnózis, valamint a betegek kezelése és nyomonkövetése során
- ▶ Együttműködés az Általános Egészségügyi Igazgatósággal a fertőző és nem fertőző betegségek felügyeletében
- ▶ Tanulmányozni és frissíteni a lakosság egészségi állapotát jelző indikátorokat
- ▶ Az egészségügyi területen tevékenykedő kutatók munkájának támogatása tréningek, tanfolyamok és egyéb posztgraduális képzés révén
- ▶ Fizetett szakértői szolgáltatások az állami és magán létesítmények számára

ROMÁNIA

Népegészségügyi Minisztérium

Ministerul Sanatatii

<http://www.ms.ro/>

A román Népegészségügyi Minisztérium az egészségügy központi hatósága. Felelős az egészségügyi intézmények szervezeti és működési standardjainak meghatározásáért, a nemzeti népegészségügyi programok fejlesztéséért és finanszírozásáért, adatgyűjtésért, a közegészségügyi tisztviselők hatalommal való felruházásáért, valamint rendszeres jelentések készítéséért a lakosság egészségi állapotáról. Továbbá felelős a preventív szolgáltatások biztosításáért egyéni és lakossági szinten.

Helyi szinten a preventív tevékenységek szervezését és felügyeletét a 42 **Körzeti Közegészségügyi Hatóság** (beleértve a Bukaresti Népegészségügyi Hatóságot is) látja el, amelyek a Népegészségügyi Minisztérium decentralizált egységeiként funkcionálnak. Ezek az intézmények a következő közegészségügyi feladatokat látják el:

- ▶ Népegészségügyi programok kidolgozása és implementálása
- ▶ A lakosság egészségi állapotának monitorozása a főbb környezeti kockázatok vonatkozásában
- ▶ Kommunikáció az állami és helyi hatóságokkal környezet-egészségügy, közegészségügyi felügyelet, valamint prevenció terén.

A Körzeti Közegészségügyi Hatóságok felügyelő személyzete monitorozza a foglalkozási és környezeti rizikófaktorokat, és megerősíti a közegészségügyi szabályozó standardokat.

A Népegészségügyi Minisztériumon belül a közegészségügy technikai és szakmai testületét a főbb egyetemi központokban található 4 közegészségügyi intézet alkotja. Ez a 4 intézmény autonóm testület, amelyek a Népegészségügyi Minisztériumnak felelősek, és technikai támogatást biztosítanak a közegészségügyi és az ehhez kapcsolódó egyéb területeken az egészségügyi illetékességgel rendelkező minisztériumok és egyéb intézmények számára. Emellett tanfolyamokat és tréningeket is szerveznek közegészségügy, menedzsment és egyéb kapcsolódó szakterületeken. Tevékenységüket nagyrészt a Népegészségügyi Minisztérium finanszírozza.

A **környezet-egészségügyért** a Népegészségügyi Minisztérium, valamint a Környezet és Víz Erőforrás-menedzsment Minisztérium együttesen felel. Helyi szinten a környezet-egészségügyet a Körzeti Közegészségügyi Hatóságok felügyelik Környezet-egészségügyi Részlegeik, valamint a Körzeti Környezetvédelmi Felügyelőségek révén.

A **fertőző megbetegedések felügyeletét** a Népegészségügyi Minisztérium (Közegészségügyi Osztálya), a Nemzeti Mikrobiológiai és Immunológiai Kutatás- Fejlesztési Intézet, a 4 regionális közegészségügyi intézet, a 42 Körzeti Közegészségügyi Hatóság, valamint az alapellátási hálózat és a fertőző betegeket kezelő kórházak látják el.

A **speciális betegségek felügyeletére** külön hálózatok specializálódtak, valamely arra szakosodott intézmény vezetése alatt:

- ▶ HIV/AIDS felügyeleti hálózat (Fertőző Betegségek Intézete)
- ▶ Tuberkulózis felügyeleti hálózat (Pneumológiai Intézet)
- ▶ Biztonságos vértranszfúziós hálózat (Nemzeti Haematológiai Transzfúziós Intézet)

- ▶ Szexuális úton terjedő betegségek felügyeleti hálózata (Dermatovenerológiai Központ)

Az **egészségfejlesztési** hálózatot nemzeti szinten a Népegészségügyi Minisztérium Közegészségügyi Osztálya képviseli, míg helyi szinten a Körzeti Közegészségügyi Hatóságok egészségfejlesztési részlegei. Ez utóbbiak mellett, hogy implementálják a nemzeti egészségfejlesztési és egészségügyi oktatási alprogramokat, programokat dolgoznak ki a helyi igényeknek megfelelően, bevonva a helyi közösségeket és helyi hatóságokat. Emellett számos NGO is tevékenykedik az egészségfejlesztés területén.

A **foglalkozás-egészségügyi** ellátók a Népegészségügyi Minisztériumtól kapnak felhatalmazást. A Körzeti Közegészségügyi Hatóságok foglalkozás-egészségügyi részlegei koordináló szerepet töltenek be, és adatokat gyűjtenek az adott körzet foglalkozás-egészségügyéről. Periodikus kérdőíves kutatást készítenek, hogy kiértékeljék a foglalkozási kockázatokat, és intézkedéseket tegyenek a dolgozók egészségének védelme és fejlesztése érdekében. A 4 regionális Közegészségügyi Intézet (Bukarest, Cluj, Iasi, Timisoara), a Targu Mures-i és Sibiu-i Közegészségügyi Központ, valamint a Nemzeti Foglalkozásbiztonsági Kutatás-Fejlesztési Intézet technikai segítséget biztosít a foglalkozás-egészségügy terén, továbbá kutatásokat végez, és kérdőíveket értékel ki a foglalkozási kockázatokról.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Feladat	Felelős szerv
Egészségfejlesztés, népegészségügy	Népegészségügyi Minisztérium A 42 Közegészségügyi Hatóság Nemzeti Közegészségügyi és Egészségügyi Menedzsment Iskola
Járványügy	Népegészségügyi Minisztérium Nemzeti Mikrobiológiai és Immunológiai Kutatás- Fejlesztési Intézet A 4 regionális közegészségügyi intézet A 42 Körzeti Közegészségügyi Hatóság
Környezet-egészségügy	Népegészségügyi Minisztérium Környezet és Víz Erőforrás-menedzsment Minisztérium Körzeti Közegészségügyi Hatóságok Körzeti Környezetvédelmi Felügyelőségek
Gyermek- és ifjúság-egészségügy	Népegészségügyi Minisztérium
Munkaegészségügy	Népegészségügyi Minisztérium Körzeti Közegészségügyi Hatóságok A 4 regionális Közegészségügyi Intézet Nemzeti Foglalkozásbiztonsági Kutatás- Fejlesztési Intézet
Kémiai biztonság	Iasi Közegészségügyi Intézet
Általános adminisztráció	Népegészségügyi Minisztérium A 42 Közegészségügyi Hatóság

▶ Bukaresti Közegészségügyi Intézet

Institutul de Sanatate Publica Bucuresti

<http://www.ispb.ro/>

Az 1927-ben alapított intézmény nemrégiben 3 fő szekcióba szerveződött át – közegészségügy és menedzsment, környezet-egészségügy és foglalkozás-egészségügy –, és két központot foglal magában: a Fertőző Betegségek Nemzeti Ellenőrző és Felügyelő Központját, valamint a Nemzeti Egészségügyi Információs, Oktatási és Kommunikációs Központot. Az intézet fő feladatai a következők:

- ▶ Nemzeti standardok és szabályozások kidolgozása a közegészségügyre vonatkozóan
- ▶ Módszerek kidolgozása az életkörülmények és munkakörnyezet minőségének kiértékelésére
- ▶ Szakmai konzultációk
- ▶ A Nemzeti Közösségi Egészségügyi Program 4 alprogramjához technikai koordinációt, implementációt és értékelést biztosít (fertőző betegségek kontrollja, HIV/AIDS kontrollja, tuberkulózis kontrollja, egészségi állapot és rizikófaktorok kiértékelése).

A Bukaresti Közegészségügyi Intézet a nemzeti fókuszpontja számos nemzetközi programnak és akciónak.

▶ Iasi Közegészségügyi Intézet

<http://www.pub-health-iasi.ro/english/index.html>

A Közegészségügyi Intézetet 1930-ban hozták létre.

Részlegei:

- ▶ Higiéniai Részleg
- ▶ Környezeti, Táplálkozási és Iskolai Higiéniai Egység
- ▶ Környezeti Kémiai Laboratórium
- ▶ Környezeti Bakterológiai Laboratórium
- ▶ Epidemiológiai és Közegészségügyi Részleg
- ▶ Epidemiológia
- ▶ Mikrobiológiai laboratórium
- ▶ Közegészségügyi Egység
- ▶ Foglalkozás-egészségügyi Részleg
- ▶ Foglalkozás-egészségügyi Egység
- ▶ Foglalkozás-higiéniai és toxikológiai Egység
- ▶ Sugárzáshigiéniai Laboratórium

Nemzeti Közegészségügyi és Egészségügyi Menedzsment Iskola

Az intézményt 2002-ben hozták létre a korábbi Egészségügyi Szolgáltatás és Menedzsment Intézetből, és 2006-ban szervezték újjá. Az új intézmény önfinanszírozó, és már nincs alárendelve a Népegészségügyi Minisztériumnak. Kutatásokat végez, technikai segítséget nyújt, folyamatos oktatást és posztgraduális tréningeket szervez az egészségügyi menedzsment, egészségpolitika, egészségfejlesztés és egészségügyi oktatás területén. A Népegészségügyi Minisztérium nemzeti egészségügyi programjai keretében is folytat tevékenységet szerződéses alapon.

Forrás: WHO - HiT Romania, 2008. <http://www.euro.who.int/Document/E91689.pdf>

SPANYOLORSZÁG

Spanyol Egészségügyi és Szociálpolitikai Minisztérium

Ministerio de Sanidad y Política Social

<http://www.msc.es/en/organizacion/ministerio/home.htm>

Az Egészségügyi és Szociálpolitikai minisztérium a kormányzat egészségügyi és fogyasztási politikájának megtervezésével foglalkozik, valamint biztosítja az állampolgárok egészségvédelemhez való jogát. Emellett a kohéziós, szociális és családjogi kérdésekkel is foglalkozik, különös figyelmet szentel a függőséggel küzdő, valamint rokkantsággal élő embereknek.

Tevékenységi területek:

- ▶ Egészségvédelem
- ▶ Fertőző és nem fertőző betegségek
- ▶ Mentális egészség
- ▶ Balesetek és sérülések
- ▶ Erőszak
- ▶ Ritka betegségek
- ▶ Betegbiztonság
- ▶ Környezet-egészségügy és munkaegészségügy

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Feladat	Felelős szerv
Egészségfejlesztés, népegészségügy	III. Károly Közegészségügyi Intézet
Járványügy	III. Károly Közegészségügyi Intézet Nemzeti Epidemiológiai Felügyeleti Hálózat
Élelmiszerbiztonság	Spanyol Élelmiszerbiztonsági és Táplálkozási Ügynökség Élelmiszer-felügyeleti Hálózat III. Károly Közegészségügyi Intézet
Környezet-egészségügy	III. Károly Közegészségügyi Intézet Környezet-felügyeleti Hálózat
Fogyasztóvédelem	Nemzeti Fogyasztóvédelmi Intézet
Sugárzásvédelem	Nemzeti Sugárzásmérési Központ III. Károly Közegészségügyi Intézet
Foglalkozás-egészségügy	Nemzeti Foglalkozásbiztonsági és -egészségügyi Intézet Munkaügyi és Szociális Biztonsági Felügyelőség III. Károly Közegészségügyi Intézet
Kémiai biztonság, egészségügyi adminisztráció és koordináció, ápolási szakfelügyelet, védőnői szakfelügyelet, általános adminisztráció	III. Károly Közegészségügyi Intézet

▶ III. Károly Közegészségügyi Intézet

Instituto de Salud Carlos III

<http://www.isciii.es/htdocs/en/index.jsp>

Az intézményt az 1986-ban hozták létre, és az Egészségügyi és Fogyasztási Ügyek Minisztériumának (ma Egészségügyi és Szociálpolitikai minisztérium) alárendelve, önálló testületként működik. Nemzeti kutatóintézet és tudományos szervezet, amely a biomedicina és az egészségügyi kutatás fejlesztéséért felelős. Feladata, hogy kifejlessze és biztosítsa a legmagasabb szintű tudományos-technikai szolgáltatásokat a Nemzeti Egészségügyi Rendszer, valamint a társadalom egésze számára. Feladatai elsősorban kutatási és módszertani jellegűek.

Az intézet tevékenységének középpontjában elsősorban a népegészségügy áll. Feladata elsősorban a tanácsadás, emellett az Egészségügyi és Fogyasztási Ügyek Minisztériumával, valamint az Autonóm Régiókkal együttműködik minden egészséggel, ill. betegséggel kapcsolatos ügyben, így például az egészség-felügyeletben, különösen a fertőző betegségek terén, a járványügyi felügyeletben, a járványok, valamint egyéb fertőző megbetegedések és környezeti kockázatok tanulmányozásában. Az intézet számos laboratóriumi tevékenységet végez, elsősorban a közegészségügy, járványügy és mikrobiológia terén.

▶ Spanyol Élelmiszerbiztonsági és Táplálkozási Ügynökség

Agencia Española de Seguridad Alimentaria y Nutrición (AESAN)

<http://www.aesan.msc.es/en/AESAN/web/home.shtml>

Az intézmény az Egészségügyi és Szociálpolitikai Minisztériumnak alárendelt, önállóan működő ügynökség, melynek célkitűzése, hogy a biztonság legmagasabb fokát garantálja, valamint előmozdítsa a lakosság egészségi állapotának javítását.

Az intézmény koordinálja az élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos direkt és indirekt akciókat. Sürgeti az illetékes hatóságok szabályozó és végrehajtó akcióit, különösen krízis- és sürgősségi helyzetekben. Koordinálja az élelmiszerbiztonsági hálózat működését. Kiértékeli az élelmiszerpolitikák tervezését és fejlesztését.

Tevékenységei:

- ▶ Az élelmiszerek okozta betegségek kockázatának csökkentése
- ▶ Az élelmiszer-ellenőrzési rendszerek hatékonyságának biztosítása
- ▶ Az egészséges ételek fogyasztásának ösztönzése, az egészséges ételekhez való hozzáférés megkönnyítése és tájékoztatás az egészséges táplálkozásról
- ▶ Olyan stratégiák és akciók tervezése, koordinálása és fejlesztése, amelyek elősegítik az egészséges táplálkozással kapcsolatos tájékoztatást és oktatást, valamint az elhízás megelőzését.

▶ Nemzeti Fogyasztóvédelmi Intézet

Instituto Nacional del Consumo (INC)

<http://www.consumo-inc.es/en/mapaWeb/home.jsp>

Az intézmény az államigazgatás egyik hivatala, amelynek célja a fogyasztók és felhasználók jogainak védelme. Koordinálja az élelmiszerbiztonságra vonatkozó direkt vagy indirekt akciókat.

▶ **Nemzeti Foglalkozásbiztonsági és -egészségügyi Intézet**

Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el Trabajo (INSHT)

<http://www.insht.es/portal/site/Insht/?jsessionid=57cQKwNFMQ2192nTyrcxn55tDvkFpvLxlCJrXJMWppT1FhvYS41!-720276750!-2051413734>

Az intézmény a spanyol állami közigazgatás tudományos-technikai szerve, amelynek fő feladata a foglalkozásbiztonság és foglalkozás-egészségügy helyzetének elemzése és tanulmányozása, valamint ezeknek a fejlesztése. Ennek érdekében együttműködést folytat az autonóm régiók illetékes szerveivel.

Tevékenységei:

- ▶ Technikai tanácsadás a törvénytervezetek, irányelvek kidolgozásában és a standardizálásra vonatkozóan, nemzeti és nemzetközi szinten.
- ▶ Kutatás, képzés, tájékoztatás támogatása, a foglalkozási kockázatok megelőzésének tanulmányozása és tájékoztatása, együttműködés és koordináció az Autonóm Községek prevencióval foglalkozó technikai szerveivel.
- ▶ Együttműködés a Munkaügyi és Szociális Biztonsági Felügyelőséggel a felügyelő-ellenőrző feladatok terén.
- ▶ Nemzetközi szervezetekkel való együttműködés és részvétel a nemzetközi együttműködési programok kidolgozásában, valamint az Autonóm Régiók közreműködésének ösztönzése.
- ▶ Egyéb közigazgatási szervekkel, minisztériumokkal, valamint az Autonóm Régiók illetékes szerveivel történő együttműködés és koordináció.
- ▶ A védőberendezések tesztelésének, engedélyezésének, jóváhagyásának technikai támogatása.
- ▶ Az EU-intézmények vonatkozásában Nemzeti Referenciaközpont szerepet tölt be, biztosítva a koordinációt és információáramlást nemzeti szinten, különösen az Európai Foglalkozásbiztonsági és -egészségügyi Hatóság és hálózata vonatkozásában.
- ▶ Irányítja a Nemzeti Foglalkozásbiztonsági- és egészségügyi Bizottság Titkárságát, biztosítva a munkájához szükséges technikai és tudományos segítséget.

▶ **Nemzeti Sugármérési Központ**

Centro Nacional de Dosimetria (CND)

<http://www.cnd.es/cnd/index.php>

Az intézményt 1977-ben hozták létre azzal a céllal, hogy az egészségügyi létesítményekben dolgozó, ionizációs sugárzásnak kitett személyzet sugárzásnak való kitettségét kontrollálja. Az intézet az Egészségügyi és Szociálpolitikai Minisztérium alá tartozik.

Szervezeti egységei:

- ▶ Sugármérési Szolgálat
- ▶ Metrológiai és Ionizációs Sugárzási Laboratórium
- ▶ Sugárvédelmi Egység

SVÉDORSZÁG

Egészségügyi és Szociális Minisztérium

Socialdepartementet

<http://www.regeringen.se/sb/d/2061>

A svéd Egészségügyi és Szociális Minisztérium felelősségi köre az általános jóléti kérdésekre vonatkozik: anyagi biztonság betegség esetén, idős korban vagy gyerekes családok esetében, szociális ellátás, egészségügyi és orvosi ellátás, közegészségügy, gyermekek jogai, rokkantsággal élő emberek támogatása, valamint a nemzeti rokkantság-politika koordinációja.

Tevékenységi területek:

- ▶ Gyermekek jogai
- ▶ Fogászati ellátás
- ▶ Rokkantsági politika
- ▶ Pénzügyi családpolitika
- ▶ Egészségügyi és orvosi ellátás
- ▶ Nyugdíj
- ▶ Időspolitika
- ▶ Közegészségügy
- ▶ Betegbiztosítás
- ▶ Szociális politika

A Minisztériumban működő Népegészségügyi Főosztály felelős a népegészségüggyel kapcsolatos ügyek előkészítésért. Felelősségi területek:

- ▶ Nemzeti egészségpolitika koordinálása
- ▶ Alkohol és más tudatmódosító szerek
- ▶ Doppingügyek
- ▶ Dohány
- ▶ Étkezési szokások és testmozgás
- ▶ Szexuális egészség
- ▶ Szerencsejáték-függőség
- ▶ Fertőző betegségek
- ▶ Egészségvédelem
- ▶ Mentális egészség

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Környezet- és település egészségügy	Felügyelet: Egészségügyi és Szociális Minisztérium Környezetvédelmi Minisztérium Mezőgazdasági, Élelmiszerügyi és Halászati Minisztérium Minőségellenőrzés: Egészség és Jólét Országos Tanácsa Kutatás és elemzés: Országos Népegészségügyi Intézet Svéd Környezetvédelmi Ügynökség Végrehajtás: Települési önkormányzatok
Munkaegészségügy	Svéd Munkahelyi-környezet Hatóság Kutatás és elemzés: Országos Népegészségügyi Intézet
Sugáregészségügy	Felügyelet: Környezetvédelmi Minisztérium Svéd Sugárzásbiztonsági Hatóság
Kémiai biztonság	Felügyelet: Környezetvédelmi Minisztérium Svéd Kemikália Ügynökség Végrehajtás: Települési önkormányzatok
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	Nemzeti Élelmiszer Hatóság Végrehajtás: Települési önkormányzatok
Gyermek- és ifjúság-egészségügy	Egészség és Jólét Országos Tanácsa Kutatás és elemzés: Országos Népegészségügyi Intézet
Járványügy	Egészségügyi és Szociális Minisztérium – Népegészségügyi Főosztály Minőségellenőrzés: Egészség és Jólét Országos Tanácsa Tanácsadás, koordináció, monitoring: Svéd Fertőző Betegség Ellenőrzési Intézet
Egészségügyi igazgatás	Egészség és Jólét Országos Tanácsa
Egészségfejlesztés	Egészségügyi és Szociális Minisztérium – Népegészségügyi Főosztály Kutatás és elemzés: Országos Népegészségügyi Intézet Végrehajtás: Helyi (regionális, megyei, települési) szervek, házi orvosok
Védőnői/Ápolási szakfelügyelet	Egészség és Jólét Országos Tanácsa
Adminisztráció	Szerveként

▶ Egészség és Jólét Országos Tanácsa

Socialstyrelsen

<http://www.socialstyrelsen.se/en/>

Az Egészség és Jólét Országos Tanácsa az Egészségügyi és Szociális Minisztérium alá tartozó kormányzati hatóság, széles tevékenységi körrel és számos különböző feladattal a szociális ellátás, egészségügyi és orvosi ellátás, környezet-egészségügy, fertőző betegségek prevenciója és kontrollja, valamint az epidemiológia területén. A kormányzat határozza meg a hatóság működési irányelveit. Az intézmény támogatást, szakértelmet és felügyeletet biztosít az említett területeken.

A Tanács rendszeresen jelentéseket készít az egészségügyi, időskori ellátással, a fogyatékkal élők ellátásával, a népegészségüggyel kapcsolatos legfrissebb fejleményekről, tudományos eredményekről. A Tanács feladata ezen kívül a döntések egészséghatásának kiszámítása. A vizsgálatok, kutatások eredményét visszacsatolja az érintett szereplőknek és hatóságoknak.

A Tanács dolgozza ki a szakmai képesítések meghatározását, leírását, standardokat, ajánlásokat fogalmaz meg az egészségügyi ellátással, a fertőző betegségek kezelésével és a környezet-egészségüggyel kapcsolatban. A Tanács felelős a hivatalos svéd statisztikáért a szociális és egészségügyi területen. Fenntartja a kórházi elbocsátási adatbázist, a rákregisztert, a születési adatbázist és a gyógyszer adatbázist.

A jogi következménnyel járó vizsgálatok esetén az eljárást bíróságok útján folytatják le.

▶ Országos Népegészségügyi Intézet

Statens Folkhälsoinstitut (FHI)

<http://www.fhi.se/en/About-FHI/>

Az Intézet feladata az egészségmegőrzés támogatása, az egészségvesztés és sérülés megakadályozása, különösen a kockázatoknak leginkább kitett társadalmi csoportokban, azáltal, hogy ismeretekkel látja el a Kormányzatot, központi és helyi szerveket.

Az intézmény három fő funkciót tölt be:

- ▶ Monitorozza és koordinálja a népegészségügyi politikák megvalósítását a többi központi ügynökséggel együttműködve. Ehhez kapcsolódóan négyévente Népegészségügyi Jelentést készít, amely a politikák eredményességét értékeli.
- ▶ Nemzeti népegészségügyi tudásközpontot tart fenn, amely a kormányzati, igazgatási szerveknek biztosít tudományosan alátámasztott segítséget a hatékony politikák kialakításához.
- ▶ Felügyeli az alkohollal, dohánytermékekkel és tiltott kábítószerekkel kapcsolatos területeket.

▶ Svéd Fertőző Betegség Ellenőrzési Intézet

Smittskyddsinstitutet

<http://www.smittskyddsinstitutet.se/in-english>

A Svéd Fertőző Betegség Ellenőrzési Intézet kormányzati szakértői ügynökség, amely a humán fertőző betegségek epidemiológiai helyzetét monitorozza. Az ilyen betegségek elleni védelem fejlesztéséért is felelős.

Az Intézet számos szakértői biztosságban és tanácsadó csoportban vesz részt és rendszeresen szakértői tanácsokat ad a helyi, regionális és központi hatóságoknak a fertőző betegségek területén.

Egyéb feladatai:

- ▶ Epidemiológiai felügyelet, elemzés és kiértékelés: monitorozza az epidemiológiai helyzetet, különös tekintettel a fertőző betegségekre és különösen a betegségellenőrzési törvény alá esőkre.
- ▶ Módszerek kutatása és fejlesztése: hozzájárul a betegségkontroll módszereinek és tudáshalmazának fejlesztéséhez a fertőző betegségek elleni védelem megerősítése érdekében.
- ▶ Minőségfejlesztés: a minőségfejlesztésre irányuló erőfeszítései magukban foglalják a klinikai mikrobiológiai laboratóriumok külső minőség támogatását, saját mikrobiológiai tevékenységének minőségfejlesztését, valamint a különböző tesztelési módszerek
- ▶ Speciális diagnózis: részt vesz a mikrobiológiai diagnosztikában. Ezt a diagnózist nem lehet végrehívni más svéd laboratóriumban, a laboratóriumi fertőzések magas aránya miatt, illetve ha a betegség olyan ritka, hogy egy laboratórium önmagában nem tud szakértőket biztosítani az adott területen.
- ▶ Kísérleti biomedicina: állatokon hajt végre kísérleteket, hogy védőoltásokat és más védelmet fejlesszen ki olyan betegségek ellen, mint a tuberkulózis, HIV/AIDS és Alzheimer-kór.
- ▶ Tájékoztatás és oktatás

▶ **Környezetvédelmi Minisztérium**

Miljödepartementet

<http://www.sweden.gov.se/sb/d/2066>

A környezet és egészség koncepciója a környezettel kapcsolatos betegséghez vagy egészséghez kapcsolódik. Svédországban a környezet sokat fejlődött az elmúlt néhány évtizedben.

Svédországban jelentős figyelmet szentelnek a környezet- és egészségpolitikának, amelyek mind az egészségügyi és szociális ügyeket, mind a környezetvédelmi politikát magukban foglalják.

A Környezetfejlesztési Minisztérium, az Egészségügyi és Szociális Minisztérium, az Iparügyi, Foglalkoztatási és Kommunikációs Minisztérium, valamint a Mezőgazdasági, Élelmiszerügyi és Halászati Minisztérium egyaránt részt vesz ezen politikák kialakításában. A környezet-egészségügybe bevont egyéb szervezetek, ügynökségek a következők: Svéd Környezetvédelmi Ügynökség, Nemzeti Kemikália Felügyelőség, Nemzeti Építési Tervezési Tanács, Nemzeti Egészségügyi és Jóléti Tanács, Nemzeti Élelmiszer Hatóság, ill. Nemzeti Közegészségügyi Intézet. A regionális és helyi ügynökségeket, mint pl. megyei adminisztratív testületeket és önkormányzatokat szintén bevonják. A kutatóintézetek közül a Környezeti Medicina Intézettel vannak szoros kapcsolatban.

A **Környezetvédelmi Minisztérium** Öko-menedzsment és Kemikáliák Főosztálya vegyszerellenőrzéssel, hulladék és veszélyes hulladékkezeléssel, a biotechnológia és géntechnológia környezeti hatásaival, az ózonréteg megvédésével, valamint a szennyezett vizek rehabilitációjával foglalkozik.

A Környezet-minőségi Főosztály koordinálja a Minisztérium környezeti-minőségi célokkal kapcsolatos munkáját. Ennek keretében környezeti monitoringgal és minőségi standardok felállításával is foglalkoznak. A főosztály vesz részt a nemzetközi klímátárgyalásokon, felelős az emisszió-kereskedelemért, a nukleáris biztonságért és sugárzásvédelemért, valamint az energia előállítás, ipari tevékenység és közúti forgalom levegőminőségére és klímára gyakorolt hatásáért.

▶ Svéd Környezetvédelmi Ügynökség

Naturvårdsverket

<http://www.naturvardsverket.se/en/In-English/Menu/GlobalMenu/About-The-Swedish-EPA/>

Az 1967-ben létrehozott intézmény fő feladata, hogy javaslatokat tegyen a környezetvédelmi politikára és törvénykezésre vonatkozóan a svéd kormánynak, valamint biztosítsa a döntések implementációját. Az Ügynökség feladatait, céljait, tevékenységének irányát a Kormány határozza meg, és tevékenységét is a kormányzat finanszírozza.

Az intézmény szakértői tudást és javaslatokat nyújt a központi kormányzatnak a környezetvédelemmel foglalkozó nemzeti, EU-s és nemzetközi munkákban. Az Ügynökség szabályoz, standardokat dolgoz ki és irányító, koordináló és értékelő szerepet lát el. Iránymutatásokat, szabályozásokat és kézikönyveket ad ki cégek és közintézmények részére. Kiemelt feladata, hogy a hulladékkezelés hatékonyan és környezetileg fenntartható módon történjen.

Néhány alkalmazottja szakértőként és svéd képviselőként be van vonva az EU-s munkákba, illetve bilaterális és multilaterális együttműködésekbe.

▶ Nemzeti Élelmiszer Hatóság

Livsmedelsverket

<http://www.slv.se/default.aspx?id=231&epslanguage=EN-GB>

A Nemzeti Élelmiszer Hatóság az élelmiszer és ivóvíz ügyekben illetékes központi felügyeleti szerv, amely a Kormányzatnak felelős. Egy autonóm kormányzati hatóság, amely a Mezőgazdasági, Élelmiszerügyi és Halászati Minisztériumnak tesz jelentéseket.

Tevékenységei:

- ▶ Élelmiszer standardok és egyéb élelmiszerrel kapcsolatos szabályozások kibocsátása
- ▶ Élelmiszerügyi ellenőrzés
- ▶ Kormányzati tájékoztatás az illetékességi körébe tartozó ügyekről
- ▶ A kormányzat segítése a nemzetközi ügyekben
- ▶ Vizsgálatok és tudományos kutatások végzése az élelmiszerekkel, étkezési szokásokkal és a hatékony ellenőrzéssel kapcsolatban
- ▶ A fogyasztók és más érdekelték tájékoztatása a hatályos jogszabályokról és más fontos élelmiszerüggyel kapcsolatos fejleményekről
- ▶ Fejleszti az ország iskolai étkeztetését
- ▶ Részt vesz a regionális fejlesztési politika végrehajtásában

A Hatóság munkájának jelentős része nemzetközi, elsősorban EU-s, együttműködésekben alapszik.

▶ Svéd Kemikália Ügynökség

Kemikalieinspektionen (KemI)

http://www.kemi.se/default_550.aspx

Az Ügynökség a Környezetvédelmi Minisztérium alá tartozó felügyeleti szerv. Célja, hogy Svédországban és az EU-ban előmozdítsa a törvénykezést és szabályozást, amelyek hozzájárulnak "Egy nem mérgező környezet" célkitűzésének eléréséhez.

Tevékenységei:

- ▶ Kockázatelemzések készítése a kemikáliákra vonatkozóan
- ▶ Kémiai termékek gyártóinak és importőreinek ellenőrzése
- ▶ A helyi hatóságoknak és önkormányzatoknak, valamint egyéb országoknak való segítségnyújtás
- ▶ Terméknyilvántartás vezetése, adatbázisok működtetése
- ▶ Növényvédő szerek engedélyezése
- ▶ A vállalatok hatályos szabályozásnak megfelelő működésének ellenőrzése
- ▶ Publikációk, jelentések készítése
- ▶ Szemináriumok rendezése
- ▶ Statisztikai információkat biztosít a kemikáliákról

▶ **Svéd Sugárzásbiztonsági Hatóság**

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)

<http://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/In-English/About-the-Swedish-Radiation-Safety-Authority1/>

Az intézmény a Környezetvédelmi Minisztérium felügyelete alatt működik 2008. július 1. óta, nemzeti kollektív felelősséget viselve a sugárzás védelem és nukleáris biztonság területén.

A hatóság a Svéd Sugárzásvédelmi Intézettől és a Svéd Nukleáris Erő Felügyeltől vette át a felelősséget és feladatokat, amikor azokat 2008. június 30-án megszüntették. Munkája arra irányul, hogy megvédje az embereket és a környezetet a sugárzás káros hatásaitól most és a jövőben egyaránt. A védelem mind a szakmai, mind a magánszemélyekre kiterjed.

A parlament és a kormány dönt a kinevezésekről és a költségvetésről, de a hatóság saját ügyeiről maga dönt. Az intézmény 240 főt foglalkoztat.

▶ **Svéd Munkahelyi-környezet Hatóság**

Arbetsmiljöverket

<http://www.av.se/inenglish/aboutus/>

Az intézmény a munkahelyi környezet kérdéseivel foglalkozó adminisztratív hatóság. A 800 személyt foglalkoztató intézet elsődleges feladata az egészségkárosodás és a balesetek kockázatának csökkentése a munkahelyeken, valamint a munkahelyi környezet holisztikus szemléletű - fizikai, mentális, társadalmi és szervezeti nézőpontokból történő - fejlesztése. Biztosítja a munkahelyi környezettel és a munkaidővel kapcsolatos szabályozás betartását, kiegészítéseket és új szabályozásokat ad ki a munkahelyi környezettel kapcsolatban, valamint tanácsadói tevékenységet végez.

SZLOVÁKIA

Egészségügyi Minisztérium

<http://www.health.gov.sk>

Az egészségügy irányító szerve az Egészségügyi Minisztérium alapvető feladatai közé tartozik az egészségpolitika, a törvények kidolgozása, az egészségügyi intézmények szakmai irányítása, egészségvédelmi és egészségfejlesztési programok felügyelete, a közvetlen irányítása alá tartozó intézmények működtetése.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Szakterület	Felelős szerv(ek)
Közegészségügy	Országos Közegészségügyi Hivatal (ÚVZ)
Környezet- és település egészségügy	ÚVZ Környezet-egészségügyi főosztály
Munkaegészségügy	ÚVZ Munkaegészségügyi főosztály
Sugáregészségügy	ÚVZ Sugárvédelmi eü-i főosztály
Kémiai biztonság	ÚVZ életkörülmények és tényezői főosztály
Élelmezés- és táplálkozás-egészségügy	ÚVZ Táplálkozás- és élelmiszerbiztonsági f.
Gyermek- és ifjúság-egészségügy	ÚVZ Gyermek-és ifjúságvédelmi főosztály
Járványügy	ÚVZ Epidemiológiai főosztály
Egészségügyi igazgatás	ÚVZ Közszolgálati Hivatal
Egészségfejlesztés	ÚVZ Egészségfejlesztési főosztály

A közegészségügyi szolgálat szervezését és teljesítését, az intézmények tevékenységét és felügyeletét a Közegészségügyi szolgálatról szóló 126/2006 törvény szabályozza. A törvény a korszerű ismeretek és követelmények figyelembevételével rendelkezik a közegészségügyi és egészségfejlesztési feladatok ellátásáról, és ennek megfelelően folyik az Országos Közegészségügyi Hivatal átszervezése. A törvény gyakorlatba való bevezetése során felmerült, hogy további pontosításokra és szakmai finomításokra van szükség, ezért az Egészségügyi Minisztérium új közegészségügyi, egészségfejlesztési és egészség-megőrzési törvényt terjesztett elő 2007 márciusában. A törvény célja a közegészségügyi szolgálat, a lakosság egészségét befolyásoló kockázati tényezők vizsgálata, az egészségvédelem és egészségfejlesztés átfogó kezelése és hatékonyabbá tétele.

A közegészségügy terén az egységes eljárás biztosítása céljából az államigazgatási szervek (minisztériumok) és az információs szolgálat szorosan együttműködnek az Egészségügyi Minisztériummal, amely tájékoztatás nyújt az intézkedésekről és a módszertani útmutatókról.

A közegészségügyi szervek az egészségvédelem és egészségmegőrzés terén gyakorolt hatáskörük keretében együttműködnek

- ▶ a központi és helyi államigazgatási szervekkel
- ▶ a községekkel és megyei önkormányzatokkal
- ▶ az egészségügyi ellátás szolgáltatóival

- ▶ az egészségbiztosítókkal és a szociális biztosítóval
- ▶ a nemzetközi szervezetekkel és külön jogszabályok alapján meghatározott jogi személyekkel

▶ **Egészségügyi Minisztérium**

- ▶ meghatározza az egészségvédelem politikai irányelveit, prioritásait és feltételeit,
- ▶ meghatározza a közegészségügyi képzés irányelveit,
- ▶ koordinálja a kiemelt népegészségügyi programok végrehajtását
- ▶ meghatározza az egészséget és a közegészségügyet befolyásoló fizikai, kémiai és biológiai tényezők határértékeit
- ▶ módszertani szempontból irányítja az egészséget befolyásoló tényezők értékelését
- ▶ módszertani szempontból irányítja az állami egészségügyi felügyelet tevékenységét
- ▶ megteremti az egészségvédelmi információs rendszerek integrációját és koordinálását.
- ▶ a KSH-val együttműködve meghatározza az ágazati statisztikai felméréseket és az egészségvédelemmel kapcsolatos adminisztratív forrásokat
- ▶ másodfokon dönt az Országos Közegészségügyi Hivatal elsőfokú határozataival szemben
- ▶ ellenőrzi a közegészségügyi tevékenységet a Szlovák Köztársaságban
- ▶ létrehozza a nemzeti referencia-központokat és ezekről nyilvántartást vezet
- ▶ Az Európai Tanácsnak határidőre megküldi a foglalkoztatottakra vonatkozó munkabiztonsági és egészségvédelmi szabályok betartásáról szóló jelentést

▶ **Országos Közegészségügyi Hivatal**

<http://www.uvzsir.sk/>

Az Országos Közegészségügyi Hivatal (a továbbiakban Hivatal) közvetlenül az Egészségügyi Minisztérium irányítása alá tartozó intézmény, igazgatója betölti az országos tisztifőorvos funkcióját is. A Hivatal tevékenységének tárgya speciális, egészségvédelemmel összefüggő feladatok biztosítása a környezet-egészségügy, a gyermek- és ifjúság-egészségügy, a táplálkozás- és ételmezés-egészségügy, a megelőző munkaegészségügy, a sugárvédelem, a járványügy, orvosi mikrobiológia, az egészségnevelés és egészségügyi statisztika, valamint a közegészségügyi felsőfokú képzés terén. A Hivatal szakmai és módszertani szempontból irányítja és ellenőrzi a regionális közegészségügyi hivatalok államigazgatási és a közegészségügy terén végzett tevékenységét. Másodfokon dönt a regionális hivatalok által hozott határozatokkal szemben. Állami egészségügyi felügyeletet gyakorol és utasításokat hoz a megállapított hiányosságok megszüntetésére és szankciókat szab, állami egészségügyi felügyeletet gyakorol a sugárerőművekben.

Regionális közegészségügyi hivatalok

Szlovákia területén 36 regionális közegészségügyi hivatal működik. A regionális közegészségügyi hivatal saját hatáskörű feladatai közé tartozik az egészségi és közegészségügyi mutatók monitorozása, a nemzeti referencia központok tevékenységének biztosítása, az egészséget befolyásoló tényezők értékelése regionális és helyi szinten, a betegségek és egyéb egészségre káros hatások megelőzése, megelőző intézkedések elrendelése és ellenőrzése, a víz minőségének monitorozása, egészségnevelés, állami egészségügyi felügyelet gyakorlása a sugárvédelem és monitorozás terén.

Az egészségügyi ágazaton kívüli szervek hatásköre

Az egészségügyi ágazaton kívüli szervek: honvédelmi, belügyi, valamint közlekedési, posta és telekommunikációs minisztérium, országos információs szolgálat

Együttműködnek az Egészségügyi Minisztériummal a kiemelt közegészségügyi programok és irányelvek megoldásában, részt vesznek a közegészségügyi mutatók monitorozásában, az élet- és munkakörülmények tesztelésében, a kémiai, biológiai és sugárveszély elhárításában, állami egészségügyi felügyeletet gyakorolnak és intézkedéseket hoznak a hiányosságok megszüntetésére.

Nemzeti referencia központok

A nemzeti referencia központok az országos és a regionális közegészségügyi hivatalok szakosított munkahelyei.

A nemzeti referencia központot az országos, illetve a regionális közegészségügyi hivatal felterjesztése alapján az Egészségügyi Minisztérium hozza létre.

A nemzeti referencia központ alapvető feladatai közé tartozik a speciális, magasabb fokú és véglegesített laboratóriumi diagnosztika biztosítása és a laboratóriumi eredmények ellenőrzése, a referencia módszerek és standardok meghatározása, a szakértői, módszertani és publikációs tevékenység, a járványügyi megfigyelő ellenőrzés, biológiai vagy egyéb, kórokozót bizonyító minták tárolása, együttműködés az EU és a WHO illetékes szerveivel, szervezeteivel, új laboratóriumi módszerek betanítása.

Forrás: 126/2006. sz. Közegészségügyi törvény: http://www.ibp.sk/06-z126_verejne_zdravotnictvo.pdf

SZLOVÉNIA

Egészségügyi Minisztérium

<http://www.mz.gov.si/en/>

Az **Egészségügyi Minisztérium** feladata az egészségügyi ellátás és az egészségvédelem területén jogszabályok kidolgozása, azok alkalmazásának biztosítása, az alkalmazás felügyelete. Tevékenysége kiterjed az egészségügyi és egészségügyi finanszírozási feladatokra az ellátás minden szintjén. Monitorozza a népegészségügyet, előkészíti és alkalmazza az egészségfejlesztési programokat, biztosítja a feltételeket a lakosság egészségnevelésére. Felügyeli a gyógyszerek, egészségügyi termékek termelését. Kereskedelmét, ellátását. Feladata az egészségügyi rendszer fejlesztésére vonatkozó stratégiai tervek kidolgozása (egészségbiztosítás fejlesztése – kötelező és önkéntes, az egészségügy állami és magánfinanszírozása szabályozott verseny keretein belül, az egészségügyi ellátás intézményrendszerének tervezése és menedzsmentje, az ellátás minőségének fejlesztése, beleértve a fogyasztói jogokat és a gyógyszerek racionális használatát, orvosképzés, egészségügyi szakemberek képzése. Felelős az országos szintű kórházak és más egészségügyi intézmények létrehozásáért, aktív szerepet játszik az egészségügyi intézmények vezetőinek kinevezésében.

A minisztérium kereteiben három iroda működik: Egészségügyi Felügyelőség, amely a jogszerű működést ellenőrzi a közegészségügy, ökológiai védelem és környezetegészségügy területén, a WHO Ország Iroda és az Országos Kemikáliai Iroda.

Közegészségügyi, járványügyi, egészségfejlesztési és igazgatási feladatok

Feladat	Felelős szerv
Egészségfejlesztés, népegészségügy	Inštitut za varovanje zdravja Országos Közegészségügyi Intézet
Járványügy	Inštitut za varovanje zdravja Országos Közegészségügyi Intézet
Környezet-egészségügy	Inštitut za varovanje zdravja Országos Közegészségügyi Intézet
Kémiai biztonság	Urad Republike Slovenije za kemikalije Országos Kemikáliai Iroda
Élelmezés- és táplálkozás- egészségügy	Zdravstveni Inšpektorat Republike Slovenije Egészségügyi Felügyelőség
Gyermek- és ifjúság- egészségügy	Zdravstveni Inšpektorat Republike Slovenije Egészségügyi Felügyelőség
Sugárzásvédelem	Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji Szlovén Sugárzásvédelmi Hatóság Zavod za varstvo pri delu d.d. Országos Foglalkozásbiztonsági Intézet
Nukleáris biztonság	Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost Szlovén Nukleáris Biztonsági Hatóság
Foglalkozásbiztonság, munkaegészségügy	Zavod za varstvo pri delu d.d. Országos Foglalkozásbiztonsági Intézet

▶ Zdravstveni inšpektorat RS (ZIRS)

Egészségügyi felügyelőség

<http://www.zi.gov.si/en/>

Az Egészségügyi Felügyelőség az Egészségügyi Minisztériumon belül működő szerv, amely felügyeli a törvények és egyéb szabályozások végrehajtását a következő **területeken**:

- ▶ fertőző betegségek,
- ▶ élelmiszerbiztonság,
- ▶ ivóvíz és ásványvizek egészségessége és biztonsága,
- ▶ az élelmiszerrel kapcsolatban lévő cikkek és anyagok,
- ▶ alkoholfogyasztás korlátozása,
- ▶ kozmetikai termékek,
- ▶ játékok,
- ▶ dohányárúk,
- ▶ fürdővizek,
- ▶ higiénia az egészségügyben,
- ▶ gyermekügy,
- ▶ iskolázás, oktatás,
- ▶ higiénia,
- ▶ szociális védelem,
- ▶ általános termékbiztonság az Egészségügyi Minisztérium hatáskörében (kivéve kemikáliák, orvosi termékek, sugárzás).

▶ Országos Közegészségügyi Intézet

Inštitut za varovanje zdravja

<http://www.ivz.si>

A szlovén Országos Közegészségügyi Intézet az Egészségügyi Minisztérium irányítása alatt működik, és 9 regionális alintézete van.

Területei közi tartoznak az egészségügyi statisztika, a lakosság egészségi állapotával, az egészségügyi szolgáltatásokkal, az egészségügyi rendszerrel és az egészségpolitikai kutatásokkal kapcsolatos jelentések, elemzések, míg a környezeti és fertőző betegségekkel kapcsolatos kontroll feladatait más intézetekkel közösen látja el.

Tevékenységi területek:

- ▶ társadalom orvostan
- ▶ higiénia
- ▶ epidemiológia
- ▶ környezet-egészségügy

Fő funkciók:

- ▶ egészségvédelmi és az egészségfejlesztési programok tervezése és végrehajtása,
- ▶ egészségpolitikai dokumentumok előkészítése,
- ▶ egészségfejlesztési intézkedésekre vonatkozó javaslatlattétel,
- ▶ kutatás, oktatás, posztgraduális képzés,

- ▶ közegészségügyi laboratóriumok, referencia-laboratóriumok működtetése a higiénia, epidemiológia, környezet-egészségügy területén,
- ▶ adatgyűjtés a lakosság egészségi állapotáról és az egészségügyi szolgáltatásokról, ill. ezek elemzése; nemzeti egészségügyi statisztikai adatbázisok működtetése (beleértve a nemzeti halálozási regisztert, a kórház-statisztikai adatbázist, a járóbeteg-statisztikai adatbázist, a nemzeti egészségügyi rendszer ellátóinak adatbázisát, valamint az egészségügyi szakemberek adatbázisát),
- ▶ környezet-egészségügy és fertőzések megbetegedések felügyelete,
- ▶ szervezeti, egészség-gazdaságtani, egészségügyi informatikai feladatok (ezekkel más intézmények is foglalkoznak).

2000-ben létrehoztak az Országos Közegészségügyi Intézetben belül egy speciális egészségfejlesztési központot. 4 kiemelt területet jelöltek meg:

- ▶ élelmiszerbiztonság és egészséges táplálkozás,
- ▶ fizikai aktivitás,
- ▶ dohányzás,
- ▶ alkoholfogyasztás.

Az Országos Közegészségügyi Intézet, valamint regionális intézetei nemzeti és regionális szinten szakértői tanácsokat adnak az élelmiszerbiztonságra és táplálkozásra, fizikai aktivitásra, alkoholizmusra, dohányzásra és véletlen sérülésekre vonatkozóan.

Nemrégiben létrehozták az Élelmezési és Táplálkozási Tanácsot, valamint az Egészségügyi Minisztériumon belül az Élelmezési és Táplálkozási Hivatalt.

▶ Országos Kemikáliai Iroda

Urad Republike Slovenije za kemikalije

<http://www.uk.gov.si/en/>

Az intézmény a szlovén Egészségügyi Minisztériumon belül működik. Feladata a különböző kemikáliák gyártásával és használatával kapcsolatban elfogadható biztonság nyújtása a lakosság számára.

Területei:

- ▶ Tervezés, koordináció, fejlesztés
- ▶ Kemikáliák,
- ▶ Növényvédőszeres és monitoring,
- ▶ Kockázat értékelés,
- ▶ Minőségbiztosítás és informatika

▶ Egészségügyi Felügyelőség

Zdravstveni Inšpektorat Republike Slovenije

<http://www.zi.gov.si/en/>

Az Egészségügyi Felügyelőség az Egészségügyi Minisztériumon belül működő szerv, amely felügyeli a törvények és egyéb szabályozások végrehajtását a következő **területeken**:

- ▶ fertőző betegségek,
- ▶ élelmiszerbiztonság,

- ▶ ivóvíz és ásványvizek egészségessége és biztonsága,
- ▶ az élelmiszerekkel kapcsolatban lévő cikkek és anyagok,
- ▶ alkoholfogyasztás korlátozása,
- ▶ kozmetikai termékek,
- ▶ játékok,
- ▶ dohányárak,
- ▶ fürdővizek,
- ▶ higiénia az egészségügyben,
- ▶ gyermekügy,
- ▶ iskolázás, oktatás,
- ▶ higiénia,
- ▶ szociális védelem,
- ▶ általános termékbiztonság az Egészségügyi Minisztérium hatáskörében (kivéve kemikáliák, orvosi termékek, sugárzás).

▶ Szlovén Sugárzásvédelmi Hatóság

Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji

<http://www.uvps.gov.si/en/>

2003 márciusában hozták létre az Egészségügyi Minisztérium felügyelete alatt. Az intézmény szakértői, igazgatási, felügyeleti és fejlesztési feladatokat lát el a következő *területeken*:

- ▶ sugárzási tevékenységek és sugárzás alkalmazása a humán és állategészségügyben
- ▶ az emberek egészségének védelme az ionizációs sugárzás káros hatásaival szemben
- ▶ az élet- és munkakörülmények szisztematikus felügyelete az emberek természetes sugárzásnak való kitettsége miatt
- ▶ az élelmiszerek és ivóvíz radioaktív szennyezettségének monitoringja
- ▶ a nem ionizációs sugárzás egészségre káros hatásainak csökkentése, korlátozása és megelőzése
- ▶ sugárzásvédelmi szakértők tevékenységének engedélyezése, megbízása, és munkájuk értékelése.

Hatósági feladatok:

- ▶ Engedélyezés: olyan egyének számára, akik sugárzással járó tevékenységet folytatnak, valamint akik sugárzási forrásokat alkalmaznak
- ▶ Hivatalos engedély kiadása: a radioaktív anyagok importjára és exportjára vonatkozóan
- ▶ Jelentéstételi kötelezettség: a radiológiai műveletek értékeléséről és felülvizsgálatáról. A szakértők kötelesek munkájukról jelentést készíteni.
- ▶ Hivatalos regiszter: a sugárzási források regisztere; azon személyek regisztere, akik sugárzással járó tevékenységet folytatnak, a személyes dózisok regisztere; a sugárzásvédelem és az orvosi fizika területén tevékenykedő szakértők regisztere; azon orvosok regisztere, akik sugárzásnak kitett dolgozóknak biztosítanak orvosi felügyeletet.
- ▶ Hivatalos felügyelet: azon személyek esetében, akik sugárzó anyagokkal dolgoznak, ill. a gyógyászatban sugárzási forrásokat alkalmaznak.

A Szlovén Sugárzásvédelmi Hatóság együttműködik a Környezetvédelmi Minisztériummal, a Szlovén Nukleáris Biztonsági Hatósággal, a Foglalkozásbiztonsági Intézettel, a Jozef Stefan Intézettel, valamint

nem kormányzati szervezetekkel, így pl. a Szlovén Sugárzásvédelmi Társasággal és a Szlovén Nukleáris Biztonsági Társasággal.

Az intézmény részt vesz az országos Atomenergia Ügynökség több sugárzásvédelemre irányuló projektjében.

Az intézmény nem folytat le törvényi eljárásokat, és laboratóriumi vizsgálatokat sem végez. A Foglalkozásbiztonsági Intézet, valamint a Jozef Stefan Intézet által végzett laboratóriumi vizsgálatok eredményeire támaszkodik.

Az intézet tevékenységének egy része standardizált módszerekkel történik, de a jövőben a többi tevékenységet is standardizálni kívánják. Írásos protokoll vonatkozik a vészhelyzetben történő teendőkre.

▶ Szlovén Nukleáris Biztonsági Hatóság

Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost

<http://www.ursjv.gov.si/index.php?id=4597&L=1>

A Szlovén Nukleáris Biztonsági Hatóság a Környezetvédelmi és Térbeli Tervezési Minisztérium irányítása alatt álló intézmény, mely adminisztratív és szakmai feladatokat lát el a következő **területeken**:

- ▶ a nukleáris létesítményeknek, valamint a nukleáris anyagok kereskedelmének, szállításának és kezelésének biztonsága, elszámoltathatósága és kontrollja,
- ▶ a nukleáris létesítmények fizikai védelme, a nukleáris létesítményeket működtető személyzet szakmai minősítése és képzése,
- ▶ minőségbiztosítás nukleáris területen,
- ▶ a környezet sugárzás-ellenőrzése,
- ▶ nukleáris vagy sugárbaesetek korai felderítése,
- ▶ nemzetközi együttműködés a hatáskörébe tartozó területeken.

▶ Országos Foglalkozásbiztonsági Intézet

Zavod za varstvo pri delu d.d.

<http://www.zvd.si/ang/index.php>

Az Országos Foglalkozásbiztonsági Intézet tudományos kutatásokat, teszteléseket végez, valamint garantálja az egészséges és biztonságos élet- és munkakörülményeket, az ionizációs és nem ionizációs sugárzással szembeni védelmet, a tűzbiztonságot, az utak biztonságát, az ezzel kapcsolatos oktatást és a nyilvánosságot.